

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

Fryderyk Chopin v Mariánských Lázních

Bc. Eva Koreisová

Plzeň 2019

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra filozofie

Studijní program: Humanitní studia

Studijní obor: Evropská kulturní studia

Diplomová práce

Fryderyk Chopin v Mariánských Lázních

Bc. Eva Koreisová

Vedoucí práce:

PhDr. Jitka Bílková, Ph.D.

Katedra filozofie

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2019

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2019

.....

Děkuji členům Společnosti Fryderyka Chopina za obětavou pomoc při tvorbě diplomové práce, Růženě Knedlíkové za zapůjčení materiálů z archivu Společnosti Fryderyka Chopina a profesoru Ivanu Klánskému za rozhovor. Dále bych ráda poděkovala své vedoucí práce PhDr. Jitce Bílkové, Ph.D.

Děkuji své rodině za veškerou podporu ve studijních aktivitách.

Obsah

1. Úvod.....	6
2. Fryderyk Chopin (1810–1849).....	8
3. Fryderyk Chopin a jeho pobyt v Mariánských Lázních.....	15
4. Společnost Fryderyka Chopina v Mariánských Lázních.....	19
4.1. Zakládající členové Společnosti Fryderyka Chopina.....	22
4.1.1. Prof. František Rauch (1910–1996).....	22
4.1.2. Jaroslav Simonides (1915–1996).....	22
4.1.3. Jaroslav Procházka (1918–1992).....	23
4.1.4. Karel Nejdler (1900–1990).....	23
4.1.5. Emil Vlček (1923–1996).....	23
4.1.6. Akad. malíř Osvald Klapper.....	24
4.2. Současní členové Společnosti Fryderyka Chopina.....	24
4.2.1. prof. Ivan Klánský.....	25
4.2.2. MgA. Martin Kasík, Ph. D.	27
4.2.4. PhDr. Luděk Nosek.....	28
4.2.5. Ženy Společnosti Fryderyka Chopina.....	29
4.3. Památník Fryderyka Chopina.....	30
4.4. Chopinův festival.....	34
4.5. Klavírní soutěž.....	45
4.5.1. Mezinárodní klavírní soutěž Fryderyka Chopina.....	48
4.6. Fryderyk Chopin očima výtvarníků.....	49
4.6.1. Výstavy na téma Fryderyk Chopin.....	50
4.6.2. Chopinovský umělecký plakát.....	53
4.7. Hudebně vědecká symposia.....	53
4.8. Ediční činnost Společnosti Fryderyka Chopina.....	54
6. Fryderyk Chopin a Mariánské Lázně.....	61
6.1. Zpívající fontána a Fryderyk Chopin.....	61
6.1. Pomník Fryderyka Chopina, Chopinova ulice, Chopinova pamětní deska.....	62
6.2. Spolupráce české a polské Společnosti Fryderyka Chopina.....	63
6.3. Federace Společností Fryderyka Chopina.....	64
6.3. Slavnostní fanfáry pro Chopinův festival.....	67
7. Fryderyk Chopin v povědomí obyvatel Mariánských Lázní.....	68
8. Závěr.....	75
Seznam literatury.....	77
Resumé.....	81
Seznam příloh.....	82

1. Úvod

Tato diplomová práce přibližuje návštěvu Fryderyka Chopina v Mariánských Lázních, která dala pevné základy pro zrod Společnosti Fryderyka Chopina. Ta dnes jako jedna z nejstarších chopinovských a hudebních společností ve světě pečuje o zachování umělcova odkazu na území České republiky, zejména v Mariánských Lázních. Stěžejní pozornost bude věnována činnosti Společnosti Fryderyka Chopina, díky níž vznikly trvalé odkazy Chopinovy návštěvy. Společnost Fryderyka Chopina, vznikla u příležitosti 150. výročí, byla založena 10. 6. 1959 a udržuje a šíří Chopinův odkaz již bezmála šedesát let.

Práce se dělí do šesti hlavních kapitol. V první hlavní kapitole je nastíněn životní příběh představitele polského romantismu – Fryderyka Chopina. Podstatnější pro diplomovou práci je Chopinův pobyt v Mariánských Lázních, této části života věnuji druhou hlavní kapitolu. Obsahem třetí kapitoly je představení Společnosti Fryderyka Chopina a jejích zakládajících a stávajících členů, kteří pečují o Chopinův odkaz v mnoha směrech. Vývoj Společnosti a jejích činností je seřazen chronologicky do osmi podkapitol – pozornost věnuji Chopinovu festivalu a klavírní soutěži, nastíněna je i výtvarná, ediční či badatelská činnost Společnosti. Ve čtvrté kapitole se zaměřuji na mariánskolázeňskou Základní uměleckou školu Fryderyka Chopina, která získala umělcovo jméno do názvu poté, co řadu let spolupracovala se Společností Fryderyka Chopina na konání národní a později mezinárodní klavírní soutěže. V páté kapitole s názvem Fryderyk Chopin a Mariánské Lázně popisuji další aktivity či trvalé odkazy, jimiž se ve městě udržuje Chopinův odkaz. Poslední kapitola je věnována výsledkům dotazníkového šetření na téma Fryderyk Chopin a Mariánské Lázně. Tohoto dotazníkového šetření se účastnilo 200 respondentů, obyvatel Mariánských Lázní.

Součástí práce je osm příloh. První příloha obsahuje rozhovor s předsedou Společnosti Fryderyka Chopina a Mezinárodní klavírní soutěže Fryderyka Chopina prof. Ivanem Klánským. V druhé příloze je vzor polostrukturovaného dotazníku. Třetí příloha zahrnuje přepis básně od Jiřího Karena, která vznikla na motiv Chopinovy a Mariiny lásky v Mariánských Lázních. Čtvrtá příloha představuje Chopinovský umělecký plakát. Pátou přílohu tvoří fotogalerie a šestou Chopinův portrét od Marie Wodzińskiej. Sedmou

přílohu tvoří seznam výstav na téma Chopin od roku 1960 - 2014, v poslední příloze je uveden seznam vydaných knih Společnosti Fryderyka Chopina.

Pro vypracování diplomové práce byla stanovena hypotéza, že se Společnost Fryderyka Chopina intenzivně stará o udržení živé vzpomínky na pobyt Fryderyka Chopina v Mariánských Lázních a že se snaží svou činností popularizovat jeho odkaz. K potvrzení hypotézy bude použita metoda historická a popisná pro seznámení s činností Společnosti Fryderyka Chopina. Dále bude využita metoda dotazníkového šetření, jež bylo zpracováno metodou analytickou a komparativní.

Cílem diplomové práce je vytvořit jedinečné dílo, ve kterém představím, jakým způsobem je dnes v Mariánských Lázních pečováno o hudební dědictví a památku Fryderyka Chopina.

Ve své diplomové práci využiji dokumentů, brožur a knih – zejména knihy *V Chopinově společnosti*, které jsem měla možnost si vypůjčit v archivu Společnosti Fryderyka Chopina. Dále jsem čerpala z knih popisujících dějiny klavírního umění – např. od Václava Sýkory, Miloše Schnierera nebo Johna Burrowse. Dalším pramenem je rozhovor s profesorem Ivanem Klánským, předsedou Společnosti Fryderyka Chopina.

2. Fryderyk Chopin (1810–1849)

Polská hudba vznikající v době klasicismu se nijak významně nezačlenila do evropského vývoje hudby. Vysvětlení můžeme najít v nepříznivých domácích podmínkách, kdy ztráta polské samostatnosti nedala prostor pro rozvoj tvůrčích osobností. Velká změna však nastala koncem 18. století, v této době se vyskytly snahy o návrat národních tradic do umění. Nová hudební cesta pro Polsko však začala až v prvních desetiletích 19. století, kdy Jozef Elsner (1769–1854) založil a vedl varšavskou Vysokou hudební školu. V tomto nově vzniklém prostředí začal tvořit jeden z největších polských skladatelů – Fryderyk Chopin.¹

„Chopin tvůrce nejoblournivějších harmonií a nejsladších melodií! Existuje vůbec někdo, jemuž byl tak drahý jako mně,[...] který by se ani nezachvěl při vyslovení jeho jména jako při vzpomínce na vyšší bytost, již měl štěstí poznat? Ačkoliv je oplakáván všemi umělci a četnými svými známými, přece pochybujeme, že je již tak oceněn, jak si zaslouží. Teprve budoucnost mu přiřkne jeho velikost!“²

Těmito slovy vzpomíná na svého přítele – nepochybně i uměleckého rivala – Ferenc Liszt³ ve svém eseji o Fryderyku Chopinovi.

Představitel raného romantismu, nejslavnější polský hudební skladatel a génius klavíru se narodil 1. března 1810 ve vesničce Żelazowa Wola, která se nachází asi 60 kilometrů západně od Varšavy.⁴ Když bylo Fryderykovi přibližně sedm let, přestěhovala se celá rodina do hlavního města Polska, do Varšavy.

Fryderykův otec – Mikuláš Chopin, původem Francouz z Lotrinska, emigroval do Polska roku 1787 ve věku šestnácti let, tam začal sloužit v polské národní gardě. Mikuláš zároveň vyučoval děti polských šlechticů, mj. hrabat Skarbků, s jejichž příbuznou, Justynou Krzyżanowskou, se oženil. Ve Varšavě Chopinův otec vedl

¹ SCHNIERER, *Dějiny hudby*, s. 133.

² MAREŠ, *Brilantní valčík*, s. 129.

³ Ferenc Liszt – (22. října 1811 – 31. července 1886) rakousko-uherský hudební skladatel a klavírní virtuos působící v době romantismu (GREGOR, *Klavír*, s. 107).

⁴ Stránky *The Fryderyk Chopin Institute* [online]. Dostupné z <<http://en.chopin.nifc.pl/chopin/life/biography/page/1>> [cit. 20. 2. 2019].

penzionát. Díky penzionátu Fryderyk poznal mnoho svých známých a přátel, od kterých přebíral myšlenky polského romantismu a vlastenectví.⁵

Celá Chopinova rodina byla velmi muzikální, matka hrála na klavír a hudbu dokonce vyučovala, otec hrál na housle a flétnu. Jako jediný chlapec mezi sestrami byl Fryderyk středem pozornosti. Dostalo se mu všemožné péče ve výchově i rozvíjení talentu – usednutí ke klavíru tak na sebe nenechalo dlouho čekat.⁶

O prázdninách mladý Fryderyk jezdil na venkov, právě tam se setkával s lidovým životem, lidovými tanci a písněmi. Tyto výlety nebyly zamýšlené jako studijní, nýbrž jako léčebné, nicméně rytmus a citovost lidové hudby se v Chopinově hudebním podvědomí hluboce uchytily.⁷ Od dětství tak rostl v národně uvědoměném prostředí, což se následně odrazilo v jeho tvorbě.

Již v brzké době se Chopin setkává s lidmi z českého prostředí. Fryderykův mimořádný talent byl vložen do rukou Vojtěcha Živného. Tento český emigrant vtiskl Chopinovi porozumění pro Bacha a dal jeho klavírním dovednostem pevné základy.⁸ Fryderykův hudební vývoj nabral rychle spád – v osmi letech hrál Jírovcův koncert, první skladba, *Polonéza g moll* vyšla tiskem a poté následovala vystoupení ve varšavských zámcích.⁹ Chopin coby zázračné dítě byl zván senzacechtivou polskou šlechtou na různé produkce. Již od raného mládí žil život vysoké společnosti, který si sice nijak neoblíbil, ale zvykl si na něj.¹⁰ Chopinovo slabé zdraví sice díky neustálému ponocování zajisté trpělo, právě na těchto večírcích si ale zajistil známosti, které mu zajišťovaly budoucí obživu.

V roce 1823 Chopin nastoupil na lyceum a od roku 1826 do roku 1829 byl studentem na varšavské konzervatoři. Na konzervatoři studoval harmonii a kontrapunkt u profesora slezského původu – Jozefa Elsnera. Chopin k němu chodil na soukromé hodiny již během studia na lyceu, na konzervatoři se pak dostal výlučně pod jeho vedení. Elsnerův styl výuky byl založen na toleranci k individuálnímu přístupu ke hře, nekorigoval Chopina zastaralými akademickými pravidly a umožnil tak mladému umělci dospět

⁵ WALKER, *Fryderyk Chopin: a life and times*, s. 14.

⁶ LOUCKÝ, *Chopin, Básník tónů*, s. 14–15.

⁷ NAVRÁTIL, *Dějiny hudby*, s. 172.

⁸ SCHNIERER, *Dějiny hudby*, s. 133.

⁹ SCHNIERER, *Dějiny hudby*, s. 133.

¹⁰ NAVRÁTIL, *Dějiny hudby*, s. 173.

v souladu s jeho přirozeností.¹¹ Fryderyk si ho pro jeho přístup velice oblíbil a zůstali přáteli i v pozdějších letech. Chopinova tvorba je během studií na konzervatoři poměrně rozsáhlá – píše mazurky, polonézy, ronda, k intenzivnímu vybrušování hudebního jazyka mu dopomáhají variace na cizí nebo vlastní témata.

V ročním hodnocení Elsner zmiňuje Chopinovy neobyčejné vlohy a hudební genialitu. Stejně jako Živný i Elsner vypožoroval rozkvétající talent,¹² díky kterému si Chopin získal finanční podporu polských magnátů. Časté hraní v salónech tehdejší šlechty přispělo k Chopinovu seznámení s významnými umělci té doby.¹³ Po vzoru Paganiniho si chtěl Chopin ověřit své síly a schopnosti na koncertním pódiu v zahraničí. Následně tedy cestoval do Berlína a v roce 1829 do Vídně, Prahy a Drážďan. Cestu do Vídně mu pomoci doporučujících dopisů zařídil Václav Vilémem Würfel, se kterým se Chopin během svých studií na konzervatoři seznámil. Oba umělce kromě přátelského vztahu spojoval také podobný způsob klavírní hry. Chopin i Würfel hojně využívali rubato.¹⁴

Chopin se během svých cest zastavil v Praze, protože měl k Čechám kladný vztah, a to především díky profesorovi Živnému. Ulicemi Prahy tenkrát Chopina a jeho dva kamarády provedl knihovník Václav Hanka – významný český filolog a panslavista. Hanka byl z nových polských přátel nadšen a provázel je po městě na Vltavě několik dnů¹⁵. Chopin byl krásou Prahy okouzlen a konkrétně z jeho dopisů rodičům víme, že navštívil Svatovítskou katedrálu a obdivoval se kapli svatého Václava. Vděčný Chopin požádal svého přítele a spolucestovatele – básníka Maciejowského, aby napsal krátkou báseň, jejímž refrémem byla slova: „Čech a Lech (Polák) bratry jsou“. Fryderyk tento text zhudebnil, a tak vznikl *Mazur G dur*, který Chopin zapsal do Hankova památníku. Chopin na Václava Hanka rád vzpomínal a napsal mu ještě před svým definitivním odjezdem z Vídně v květnu 1831 dopis, který se zachoval.

Po krátké návštěvě Čech se Chopin vrátil do Varšavy a nedlouho poté představil svůj *Klavírní koncert f moll, op. 21* a *Fantasii na polské téma*, která jako poslední skladba zazněla v Chopinově podání na polském území. Až do svých dvaceti let žil Chopin převážně ve Varšavě, kterou v listopadu roku 1830 opustil. Těsně před odjezdem do

¹¹ VÁLEK, *Fryderyk Chopin*, s. 22–23.

¹² IWASKIEWICZ, *Fryderyk Chopin*, s. 53–54.

¹³ NAVRÁTIL, *Dějiny hudby*, s. 173.

¹⁴ rubato – neklidně, není nutné přesně dodržovat zapsaný rytmus, nejdůležitější je hudební výraz (VRKOČOVÁ, *Slovníček základních hudebních pojmů: [názvosloví, formy, nástroje, instituce, dějiny, styly]*, s. 164).

¹⁵ MAREŠ, *Brilantní valčík*, s. 46–47.

Vídně byl na banketu v rodné vesnici Żelazowa Wola Chopinovi předán, z rukou Jozefa Elsnera a Fryderykových přátel, stříbrný pohár naplněný polskou zemí, který po zbytek života vozil s sebou.

Několik dní po příjezdu do Vídně propuká ve Varšavě Listopadové povstání. Povstání polského lidu proti ruské nadvládě však skončilo porážkou a Rusko si tak svoji nadvládu upevnilo. Tato skutečnost významně ovlivnila společnost Polského království v oblasti politické, kulturní a sociální.¹⁶ Listopadové povstání, napjatá politická situace a odloučení od rodiny v těžké životní situaci zanechává na Chopinově tvůrčím procesu stopy – posílení vlasteneckých citů dělá z Chopina, dle Wilhelma von Lenz, jediného „politického klavíristu“ své doby.¹⁷

Během povstání si Chopin přál být se svými blízkými, avšak otec mu nadále radil pokračovat v umělecké dráze v zahraničí, a tak Chopinovy kroky pokračovaly do Francie.

Zásluhou národně demokratické šlechty emigrující z Polska do Paříže se Chopin udržel ve vysoké společnosti. Od roku 1831 Chopin nastálo přesídlil do Paříže, kde působil jako učitel hudby a svobodný skladatel. Prosadit se v Paříži plné klavíristů, básníků a skladatelů bylo zprvu velice obtížné.¹⁸ Postupem času začal být Chopin žádaný v pařížských salónech, čímž se stále více dostával do povědomí hudební veřejnosti. První koncert v Paříži proběhl 26. ledna 1832 v sále Pleyel, kde Chopin sklidil velký obdiv, dokonce i od Liszta nebo Schummana.¹⁹ Schumann dlouhou dobu Chopinovu tvorbu kritizoval, podle něj byl prý Chopin až příliš ovlivněn svým původem.

„V tomto jeho původu, v osudech jeho země tkví vysvětlení jeho předností i chyb. Je-li řeč o snění, grácii, o duchapřítomnosti, žáru a ušlechtilosti, kdo by na něho nemyslel, ale kdo by také naň nemyslel, mluvíme-li o podivnosti, nemocné výstřednosti, ba o nenávisti a divokosti?“²⁰

¹⁶ ŘEZNÍK, *Za naší a vaši svobodu*, s. 224.

¹⁷ HRČKOVÁ, *Dějiny hudby v 19. století*, s. 126.

¹⁸ SZULC, *Chopin in Paris: the life and times of the romantic composer*, s. 24.

¹⁹ Robert Schumann – (8. června 1810–29. července 1856) německý skladatel a hudební kritik, patří mezi nejvýraznější představitele romantismu (GREGOR, *Klavír*, s. 131).

²⁰ SÝKORA, *Dějiny klavírního umění*, s. 225.

Postupem času se však Chopinovo umění vyvíjelo pro Schumanna přijatelnějším směrem a dokonce při svém hodnocení Chopina řekl: „*Chopin je a zůstane nejodvážnější a nejhrdější básnický duch²¹ naší doby.*“²²

I přes velký úspěch Chopin usoudil, že nadále bude koncertovat v pouze malých salónech. Kromě koncertování začal častěji vyučovat. Výuka mu zajišťovala dostatek financí, a tak se místo častého koncertování začal opět plně věnovat kompozici.²³ Kromě výuky a komponování skladeb žil ve Francii bohatým společenským a uměleckým životem, přátelil se například s F. Lisztem a H. Balzacem.²⁴ Ačkoliv žil na vysoké úrovni, začínalo se projevovat jeho chatrné zdraví, které mu nedovolilo vycestovat na delší koncertní turné.

Chopin v Paříži kromě slibného začátku klavírní kariéry také navázal, v roce 1838, vztah se spisovatelkou George Sandovou.²⁵ Pár společně pobýval v letech 1838–1846 střídavě v Paříži a na Mallorce (George Sandová jeden z jejich pobytů líčí ve své knize *Zima na Mallorce*).²⁶ Během dlouhodobého pobytu na Mallorce bydleli jako nesezdaný pár v klášteře, ve městečku Valldemossa, což se značně odrazilo na Chopinově zdraví. Právě vlivem nevytápěných pokojů a velké vlhkosti se hudebníkovo zdraví zhoršilo, začala se více projevovat tuberkulóza, kvůli které pak často vyhledával lázně po celé Evropě. V rámci cest do různých evropských lázní zahrál pouze v Německu, kde byl Felixem Mendelssohnem-Bartholdym označen za nejlepšího klavíristu té doby.²⁷

Čas, který Chopin netrávil v lázních, trávil mimo velká města. Starostlivá Sandová ho odvezla na svou venkovskou usedlost, zámeček Nohant, kde měl možnost klidně tvořit. V této době se věnoval pouze tvorbě a koncertoval velice zřídka. Tehdy od roku 1839 do roku 1846 vznikla nejkrásnější a nejvyzrálejší díla, a to i díky rodinné atmosféře, po které Chopin toužil celý svůj život.

Návštěvy lékařů, lázní, změna životního rytmu a ani pobyt na venkově k Chopinovu vyléčení nestačily, skladatelův zdravotní stav se už nikdy víc nezlepšil. Velkou přítěží pro psychické a fyzické zdraví byl rozchod s George Sandovou. Pocity samoty

²¹ Chopinovi se říká básník klavíru (poznámka autora).

²² SÝKORA, *Dějiny klavírního umění*, s. 225.

²³ SÝKORA, *Dějiny klavírního umění*, s. 229–230.

²⁴ ZAMOYSKI, *Chopin*, s. 126–127.

²⁵ George Sandová – (1. července 1804 – 8. června 1876) francouzská romantická spisovatelka (SZULC, *Tad. Chopin in Paris: the life and times of the romantic composer*, s. 228).

²⁶ SZULC, *Chopin in Paris: the life and times of the romantic composer*, s. 232.

²⁷ SMOLKA, *Dějiny hudby*, s. 416.

a odloučení skladatele doprovázely již po zbytek života.²⁸ Po rozchodu se Sandovou nechtěl Chopin nadále zůstat v Paříži, a tak se rozhodl uspořádat svůj poslední pařížský koncert, ze kterého měl získat peníze na přesun do Anglie.²⁹

V dubnu roku 1848 dorazil Fryderyk do Londýna, kde kromě koncertů v salónech a na zámcích zahrál dokonce i pro královnu Viktorii. Nepřívětivá finanční situace a strach z budoucnosti ho nutily hrát téměř každý večer, výdělek však nebyl tak velký jako v Paříži.³⁰ Neklidný životní styl dopomohl ke zhoršení zdravotního stavu. Těžce nemocný Chopin se vracel ke konci roku 1848 do svého bytu v Paříži, byl však v takové finanční situaci, že mu nezbývalo ani na potřebné léky.³¹ Posledních pár měsíců trávil v posteli, ze které psal dopisy svým milovaným. Na sklonku života ho často navštěvovali blízcí přátelé a přijela i jeho sestra Ludwika.

Fryderyk Chopin podlehl nemoci dne 17. října 1849 v Paříži, kde je též pohřben na hřbitově *Père-Lachaise*. Jeho poslední slova zněla: „*Ježto mě ten kašel udusí, zapřísahám Vás, dejte otevřít mé tělo, abych nebyl pohřben zaživa.*“³² Srdce bylo, na jeho přání, vyjmuto a Ludwika ho převezla ve stříbrné schránce do chrámu Svatého kříže na Krakovském náměstí ve Varšavě. Pohřeb se konal v Paříži za hudebního doprovodu Mozartova *Rekviem d moll, K 626*.

Fryderyk Chopin složil za svůj život více než 200 skladeb, ale pouze dva koncerty. Teprve poté, co Chopin skončil s častým veřejným koncertováním, se jeho styl stal jedinečným a každé jeho dílo se stalo mistrovským kusem. Chopin ve své tvorbě inklinoval k tanečním formám, tuto vášeň propojil s národním cítěním a dal tak vzniknout řadě polonéz a mazurek.³³ Sám Chopin o sobě řekl, že zná své hranice. Přemlouvali ho, aby psal symfonie a opery, chtěli v něm jediném polského Rossiniho, Mozarta a Beethovena, ale on sám věděl, že po něm přijdou lidé, kteří obsáhnou hudbu širěji. Chtěl tedy po sobě zanechat pouze to, co je opravdu polské.³⁴

Oslavy Chopinova génia do dnešních dnů probíhají nejen v Polsku a na Mallorce, ale také třeba v Paříži nebo v Mariánských Lázních. Na českém území, tedy v Mariánských

²⁸ VÁLEK, *Fryderyk Chopin*, s. 78.

²⁹ SZULC, *Chopin in Paris: the life and times of the romantic composer*, s. 380.

³⁰ SZULC, *Chopin in Paris: the life and times of the romantic composer*, s. 380.

³¹ ZAMOYSKI, *Chopin*, s. 248.

³² CHOPIN, *Listy rodině a přátelům*, s. 318.

³³ BURROWS, *Klasická hudba*, s. 192.

³⁴ SÝKORA, *Dějiny klavírního umění*, s. 225.

Lázních, letos (v roce 2019) proběhne již 60. ročník Chopinova festivalu a 12. ročník Mezinárodní klavírní soutěže Fryderyka Chopina. Největší oslavou Chopinova díla je hudební festival ve Varšavě, v rámci kterého se konají i mezinárodní soutěže mladých klavíristů.

3. Fryderyk Chopin a jeho pobyt v Mariánských Lázních

Fryderyk Chopin pobýval v Mariánských Lázních v roce 1836, jednalo se o jeho čtvrtý pobyt v Čechách a druhý pobyt v západočeských lázních. Čtvrtý pobyt v Čechách vyplynul z pozvání rodiny Wodzińských. Vzhledem k tomu, že Mariánské Lázně byly mimo Polsko a ruskou moc, staly se hojně vyhledávanými k setkávání polských emigrantů s občany Ruskem okupovaného Polska.

Zcela jistě netušil, jaký osudový význam bude mít jeho návštěva pro toto město.

Z daleké Paříže do Mariánských Lázní přijel již očekávaný Fryderyk Chopin 22. 7. 1836. Před tímto pobytém ho čekala náročná devítidenní jízda dostavíkem.³⁵ Chopin se však již jistě těšil na svou lásku Marii Wodzińskou. Chopin měl být údajně zapsán na recepci v seznamu návštěvníků pod číslem 847 – Pan Chopin, majitel nemovitostí z Paříže. Proč byla zapsána jiná profese, není známo, Společnost Fryderyka Chopina se však domnívá, že majitel domu chtěl zvýšit reputaci svého podniku.³⁶

Chopin trávil mariánskolázeňské večery v početném kruhu Poláků, kteří ho i přes nepřesnou profesi v záznamu ubytovaných uvítali jako uznávaného, slavného komponistu a klavíristu tehdy již evropského měřítka. Krajané, kteří Chopina obdivovali jako romantického klavíristu, který ve svých skladbách odhaluje dosud neslyšené harmonie a revolučně pracuje s tempem, nenechali Chopina odpočinout ani v Mariánských Lázních. Právě z těchto důvodů se nemohl vyhnout společenským povinnostem a na četná naléhání koncertoval pro úzký kroužek posluchačů. Tomuto svému publiku, ve kterém byli i Chopinovi známí – rodina Wodzińských, klavírista rád a často vyhověl, i když mu to lékař s odkazem na jeho chatrný zdravotní stav zakázal.³⁷

O Chopinově vzhledu se zmiňuje i Józefa Wodzińská:³⁸ „...byl bledý a tak unavený, že nevěděl, co se kolem něj děje, že na nadšenou chválu nedovedl odpovědět ani slůvkem, že téměř neslyšel, co mu lidé říkají, že potřeboval delší dobu, aby se uklidnil a našel

³⁵ FIALA, *Chopinova hudba v Mariánských Lázních*, s. 1.

³⁶ Společnost Fryderyka Chopina, *Podklady pro Památník Fryderyka Chopina*, s. 11.

³⁷ CHOPIN, *Listy rodině a přátelům*, s. 185.

³⁸ Józefa Wodzińská – sestra Marie Wodzińské, Chopinovy snoubenky (Společnost Fryderyka Chopina, *Podklady pro Památník Fryderyka Chopina*, s. 11).

ztracenou rovnováhu. Byl vůbec velice churavý a nervózní, takže při pohledu na něj člověk tušil, že je to jeden z těch ‚bohy vyvolených‘, který zemře mlád.“³⁹

Rodina Wodzińských, o které jsem psala výše, byla hlavním důvodem Chopinovy návštěvy Mariánských Lázní. Chopin se s touto rodinou znal z Varšavy, díky svému otci Mikulášovi. Dva synové z rodiny Wodzińských bydleli celý rok u Fryderykových rodičů, v té době se navázalo pouto, které vydrželo mnoho let.⁴⁰ Během dlouholetého přátelství se rodiny navštěvovaly každou neděli a Fryderyk, přestože se již tehdy těšil pověsti nejlepšího fortepianisty ve městě, se účastnil všelijakých společných her. Později se Chopin s Wodzińskými setkal v cizině, kde ho jedna z dcer – Marie, žádala o klavírní rady, a tak se jejich přátelství prohloubilo. Další setkání s Wodzińskými proběhlo náhodně v roce 1835 v Drážďanech. Přes toto město se Chopin vracel z Karlových Varů, ve kterých se po dlouhé době sešel se svými rodiči. Náhodné setkání se proměnilo na několikadenní pobyt, na jehož konci věnoval Chopin Marii nově zkomponovaný *Valčík f moll*, v jehož třetí části dvanáctkrát po sobě zazní nota des, která má symbolizovat hodiny, které odbíjely na Frauenkirche.⁴¹

V Mariánských Lázních byl Chopin, stejně jako rodina Wodzińských, ubytován v domě U Bílé labutě (dnes Dům Chopin). Fryderyk byl necelý měsíc jejich neodlučným společníkem, snažil se vyhnout častému kontaktu s dalšími krajany, ale jeho sláva mu nedovolila vytrazit se z očí a užívat si čas pouze s Marií. I z tohoto důvodu vznikl Chopinův portrét ze štětce Marie Wodzińské – při malbě byla totiž jedna z mála možností, kdy mohli být pouze spolu. Během pobytu se do sebe Fryderyk s Marií zamilovali a brzy nato se v Drážďanech zasnoubili. Marie žádost přijala a celá rodina dala ke sňatku svolení, svatba však byla vzhledem k Chopinově zdraví a nízkému věku Marie odložena na neurčito. Postupem času se ukázalo, že nešlo pouze o tyto dva aspekty, ale šlo také o finanční zajištění Chopina, které rodině Wodzińských přišlo nedostatečné.

Životní štěstí bylo zkaleno úplným zrušením zasnoubení, rozhodnutí padlo následující rok v Drážďanech od Mariina otce. Bohatý statkář viděl v klavíristovi milého muže, který však nebyl hmotně zabezpečen. Pro Chopina to znamenalo velikou ránu, jelikož

³⁹ CHOPIN, *Listy rodině a přátelům*, s. 185.

⁴⁰ CHOPIN, *Listy rodině a přátelům*, s. 185.

⁴¹ CHOPIN, *Listy rodině a přátelům*, s. 185.

Marie pro něj představovala ideál polské dívky a vzpomínku na dětství.⁴² K velkému pohoršení Fryderyka se Marie provdala za syna jeho kmotra Józefa Skrabka. Po Chopinově smrti byla v bytě nalezena korespondence s Wodzińskými, na kterou napsal „Moje bída“ – můj žal/mé hoře.⁴³ Chopinův pobyt v Mariánských Lázních a vztah, po kterém následoval rozchod, byl inspirací pro báseň Jiřího Karena (viz Příloha č. 3 – Báseň Jiřího Karena (přesný přepis)). Báseň se jmenuje *Chopin v Mariánských Lázních (Marie Wodzińská)*.

⁴² SCHNIERER, *Dějiny hudby*, s. 134.

⁴³ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 9.

Pokud odhlédneme od závěru zasnoubení, prožil Chopin v Mariánských Lázních jistě jedny z nejkrásnějších a především nejméně problematických okamžiků svého života. Vzpomínkou na ně je Fryderykův portrét, který namalovala právě Marie (viz Příloha č. 6 – Portrét Fryderyka Chopina od Marie Wodzińskiej). Přibližně o sto dvacet let později se ukázalo, že vzpomínkou na Chopinův pobyt nebude pouze portrét, ale i Společnost Fryderyka Chopina, která se zasadí o to, aby Chopinův pobyt připomínala až do dnešních dnů.

4. Společnost Fryderyka Chopina v Mariánských Lázních

Vztah české hudební veřejnosti k dílu Fryderyka Chopina není otázkou jen posledních desetiletí. Chopin sám navštívil Čechy během svého života čtyřikrát a jeho pobyt v Mariánských Lázních v létě 1836 zasáhl velmi významně do jeho osobního života i umělecké tvorby. Jeho hudba byla již tehdy blízká našemu citění, a to zejména kvůli slovanskému melosu a melancholii. Není divu, že byl Chopin v Čechách ctěn a hrán na velkých koncertech, ale také v salonech. Velmi obdivně se k jeho hudbě vyjadřoval například Bedřich Smetana. Nejosobnější vztah však k Chopinovi měly a mají dodnes Mariánské Lázně, právě tam vyvrcholil stále stoupající zájem o Chopina ze strany veřejnosti i badatelů. Poznání a úsilí badatelů se spojilo a dalo vzniknout Společnosti Fryderyka Chopina se zázemím v domě U Bílé labutě, ve kterém Chopin v roce 1836 bydlel. Založení Společnosti se datuje k 10. 6. 1959, necelý rok před 150. výročním narozením Fryderyka Chopina, které připadlo na rok 1960. Toto významné výročí si pod záštitou UNESCO připomněl celý svět.

U samého zrodu Společnosti stáli tři muži zabývající se chopinovskou tematikou, zejména jeho životem na území Čech. Zakladateli Společnosti Fryderyka Chopina jsou Jaroslav Simonides, Jaroslav Procházka a Karel Nejedl. Právě tyto pánové vydali v padesátých letech publikace o Chopinovi. Jaroslav Simonides vydal bibliografii *Praha je město vcelku pěkné...*, jejíž název odkazuje na Chopinův dopis rodičům, který poslal po první návštěvě Prahy v roce 1829. Jaroslav Procházka vydal publikaci *Chopin v Karlových Varech*⁴⁴ a podobnou publikaci menšího rozsahu napsal i výše zmiňovaný Karel Nejedl.

Ustavující schůze Společnosti se zúčastnili zástupci města Mariánské Lázně, Chopinovi obdivovatelé, šéfdirigent Západočeského symfonického orchestru Mariánské Lázně – Miloslav Bervíd, dirigent Jaroslav Soukup, ředitel hudební školy Emil Vlk a zejména hlavní patron, profesor František Rauch.⁴⁵ Na této schůzi byl prvním předsedou Společnosti zvolen uznávaný klavírní virtuos František Rauch.

⁴⁵ Stránky *Chopinova festivalu* [online]. Dostupné z < <http://www.chopinfestival.cz/spolecnost/historie/> > [cit. 20. 2. 2019].

Společnost Fryderyka Chopina v Mariánských Lázních je téměř od jejího založení členem Federace Chopinových společností (*International Federation of Chopin Societies – IFCS*). Tento svaz se sídlem ve Vídni byl zapsán jako hudební světové společenství pod patronací UNESCO. Společnost je díky svému členství v Mezinárodní federaci Chopinových společností (IFCS) vedena jako jediná česká hudební společnost v tomto seznamu.

To, že se sídlem Společnosti staly Mariánské Lázně, nikoliv hlavní město Praha, bylo možná jistým překvapením. Brzy se ukázalo, že sídlo v lázeňském prostředí plném parků, jaké mohou Mariánské Lázně nabídnout, ve spojení s přímým historickým vztahem k osobě Chopina, velmi dobře přispívá ke zdaru všech aktivit Společnosti. Všechny v té době fungující chopinovské společnosti pracovaly výhradně v metropolích.⁴⁶ Společnost Fryderyka Chopina tedy nebyla zdaleka první institucí, která se měla věnovat péči o Chopinův odkaz – nejstarší a později obnovenou společností je *Société Chopin à Paris*, která vznikla v roce 1911 v Paříži. Další známé společnosti jsou například *Internationalen Chopin-Gesellschaft in Wien*, *Towarzystwo im. Fryderyka Chopina w Warszawie* a *The Chopin Society London*.

Obrázek č. 1 – Označení na Domu Chopin, zdroj: Vlastní archiv autora

Takto profesor Klánský, předseda Společnosti F. Chopina a předseda poroty Mezinárodní klavírní soutěže F. Chopina, odpověděl na otázku, proč Společnost Fryderyka Chopina vznikla právě v Mariánských Lázních:

⁴⁶ Jelínková Halka, *Programová brožura 40. Chopinův festival*, s. 55.

„Společnosti Fryderyka Chopina vznikly v 60 zemích světa, nyní je jich, myslím, 43. [...] Náhoda tomu chtěla, že když se v Mariánských Lázních otevíral Památník Fryderyka Chopina – na konci 50. let, tak ti, kteří se na otevření podíleli, se rozhodli, že založí Chopinovu společnost. Tím, že byl Chopin z Polska, tak to tehdy politicky nevadilo. V této době nebyl důvod, proč by se na takovou společnost nedaly peníze, a tak se postavil památník, pomník, začal se organizovat festival. [...] Na založení společnosti slyšel kraj, město. Pro Mariánské Lázně je Chopin jednou z velmi význačných osobností, vedle Edwarda VII.⁴⁷ a Johanna Wolfganga Goetheho⁴⁸. Mariánské Lázně mají význačných osobností hodně, ale Chopin je takový nejuchopitelnější. Chopinův festival je v dnešní době pro Mariánské Lázně taková perla léta. Nedokáží si představit, že by se festival přesunul do jiného města. Dřív byly tendence přesunout festival do Prahy, ale já byl vždy zásadně proti.“⁴⁹

Chopinova společnost si dala za cíl propagovat a zpřístupňovat dílo velkého polského romantika, prohlubovat bádání se zaměřením na Chopinův vztah k Čechám a k české hudbě, publikovat nové, zajímavé materiály s chopinovskou tematikou. Prioritou dodnes zůstává pořádání Chopinova festivalu, na kterém se během 59. proběhlých ročníků představily hvězdy Chopinovského nebe (Argerich, Ax, Dang Thai Son, Indjic, Klánský, Kasík, Paleczny, Sokolov nebo Zimmerman). Za veškeré zásluhy Společnosti Fryderyka Chopina jí předalo Ministerstvo kultury Polské republiky v roce 2009, k 50. výročí její existence, ocenění Gloria Artis.^{50,51}

Společnost Fryderyka Chopina se věnuje řadě činností, pomocí kterých udržuje Chopinův odkaz do dnešní doby – přejmenování na Dům Chopin, ve kterém se následně otevřel Památník Fryderyka Chopina. Hlavní aktivitou Společnosti je však organizace hudebního festivalu, Chopinův festival se koná každý rok, třetí týden v srpnu, a to už téměř 60. let. V průběhu let se k festivalu přidala i klavírní soutěž, která se časem změnila na soutěž mezinárodní. Tyto festivaly byly od počátku koncipovány jako víceoborový kulturní svátek zahrnující vědecká sympózia *Chopiniana Bohemica et*

⁴⁷ Anglický král Edward VII. jezdil do Mariánských Lázní na pobyty v letech 1897, 1899, 1903–1909 (poznámka autora).

⁴⁸ Johann Wolfgang Goethe – německý básník, prozaik, dramatik; čtyřikrát navštívil Mariánské Lázně (LISZT, *Fr. Chopin*, s. 204).

⁴⁹ Osobní rozhovor s profesorem Ivanem Klánským, Praha, 19. 2. 2019, viz Příloha č. 1.

⁵⁰ Gloria Artis – medaile za kulturu udělovaná Ministerstvem kultury a národního dědictví Polské republiky (poznámka autora).

⁵¹ Jelínková Halka, *Programová brožura 40. Chopinův festival*, s. 55.

Slovaca, ale také výtvarné výstavy. Bohatý často nehudební program slouží od počátku k setkávání.

V následujících podkapitolách představím členy Společnosti Fryderyka Chopina, dále nastíním oblasti, skrze které Společnost Fryderyka Chopina nadále udržuje Chopinův odkaz.

4.1. Zakládající členové Společnosti Fryderyka Chopina

4.1.1. Prof. František Rauch (1910–1996)

František Rauch studoval na pražské konzervatoři klavír a kompozici, později sám vyučoval na Hudební fakultě Akademie múzických umění v Praze. Touto dobou již jako uznávaný klavírní virtuos natočil celou řadu gramofonových a rozhlasových nahrávek. František Rauch byl znám doma i v cizině jako skvělý interpret stěžejních děl světové artificiální hudby, především pak ale hudby českých autorů a polského Fryderyka Chopina. Tento umělec a pedagog zaštitil svým jménem Společnost Fryderyka Chopina již od samého vzniku.

4.1.2. Jaroslav Simonides (1915–1996)

Překladatel, publicista a editor Jaroslav Simonides se po ukončení studia na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy věnoval překladům stěžejních děl polské literatury, čímž přispěl k propagaci polské kultury u nás. Během svých překladů shromažďoval podklady k publikaci *Chopin – listy rodině a přátelům*, která vyšla v šedesátých letech. Jaroslav Simonides jako znalec Chopinova života a díla podnítil v roce 1959 vznik Společnosti, Památníku F. Chopina a následně i Chopinova festivalu. Během 35 let, které Společnosti Fryderyka Chopina věnoval, založil Jaroslav Simonides edici krásných tisků s chopinovským námětem, které byly ilustrovány původními grafickými díly předních českých výtvarníků. Jazykové dovednosti a hluboké vědomosti na téma Chopin předurčily, aby se Jaroslav Simonides stal zástupcem české Společnosti

v Mezinárodní federaci Společností Fryderyka Chopina, stejně tak se stal místopředsedou této federace.⁵²

4.1.3. Jaroslav Procházka (1918–1992)

Jaroslav Procházka je dalším ze zakladatelů Společnosti Fryderyka Chopina, jemuž patří zásluhy za získání vhodných podmínek pro činnost Společnost právě v Mariánských Lázních. Jaroslav Procházka se věnoval publicistice, byl hudebním a divadelním historikem, kritikem a organizátorem mnoha významných kulturních akcí. Kromě zrodu časopisů *Supraphon Revue* stál u zrodu pražského Divadla hudby, které na jeho podnět zahájilo činnost cyklem o hudbě Fryderyka Chopina. Jaroslav Procházka vydal o pobytech Fryderyka Chopina na našem území mnoho publikací, jeho monografie *Chopin v Čechách* vyšla dokonce v mnoha jazycích. Z podnětu Jaroslava Procházky pořádala Společnost F. Chopina vědecká symposia *Chopiniana Bohemica et Slovaca*.⁵³

4.1.4. Karel Nejdrl (1900–1990)

Dalším ze zakladatelů Společnosti je Karel Nejdrl, historik působící v Karlových Varech. Karel Nejdrl byl propagátorem západočeského regionu, který Fryderyk Chopin dvakrát za svůj život navštívil. Jeden z těchto pobytů – ten v Karlových Varech, Karel Nejdrl detailně zpracoval a vydal o svých poznatcích několik studií. Podílel se na scénářích výstav, popularizoval hudbu Fryderyka Chopina.

4.1.5. Emil Vlček (1923–1996)

Emil Vlček – dlouholetý umělecký ředitel Lidové školy umění, později Lidové školy umění Fryderyka Chopina, byl taktéž u zrodu Chopinovy společnosti. Významně se

⁵² Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 124.

⁵³ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 124.

zasloužil o zrod klavírní soutěže Fryderyka Chopina v Mariánských Lázních, o jejíž vysokou úroveň se staral dlouhých 35 let. Tento dlouholetý vztah a vzájemná spolupráce hudební školy a Společnosti daly příležitost pojmenovat uměleckou školu po zmiňovaném významném polském skladateli.⁵⁴

Společně s Emilem Vlčkem se na organizaci klavírní soutěže podílel prof. JUDr. Václav Holzknicht.

4.1.6. Akad. malíř Osvald Klapper

Osvald Klapper studoval užitou grafiku a malbu na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. Ve stejné době studoval Filozofickou fakultu UK – studijní obor dějiny umění a estetika a svá studia završil na AMU v oboru scénografie. Veškeré zkušenosti, které během studií získal, poté zužitkoval jako člen výboru Společnosti Fryderyka Chopina. Z jeho dílny vycházely ideové a programové plakáty, programové brožury klavírních soutěží a také diplomy. Spolupracoval na výtvarném ztvárnění Památníku Fryderyka Chopina.

4.2. Současní členové Společnosti Fryderyka Chopina

K nejvýznamnějším změnám došlo v chodu Společnosti počátkem devadesátých let. Během krátké doby opouští řady Společnosti dr. Holzknicht, Karel Nejdrl, prof. Rauch i Jaroslav Simonides a otázka generační výměny se stává nezbytnou. Funkci předsedy Společnosti přebírá po svém učiteli Rauchovi pianista a pedagog Ivan Klánský, který jako bývalý laureát soutěže ve Varšavě má k tomuto autorovi velmi blízko.

Profesora Klánského jsem se zeptala, čím je pro něj Chopin jedinečný a proč Společnost Fryderyka Chopin zaštitil svým jménem:

„Chopin byl jasná volba. Měl jsem rád Chopina, účastnil jsem se soutěže, jezdil jsem na festival. Mezi mé pedagogy patřil i profesor Rauch, který byl dlouholetým předsedou

⁵⁴ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 124.

*Společnosti F. Chopina. Pan Rauch si mě vzal k sobě do Společnosti jako místopředsedu a po ukončení jeho činnosti jsem byl zvolen já, abych pokračoval v tradici. Já teď totéž dělám s Martinem Kasíkem, který je můj bývalý student a dnes již velký pianista. Do budoucna bude určitě pomáhat ve Společnosti můj syn Lukáš Klánský, který je také klavírista a taktéž je laureátem klavírní soutěže v Mariánských Lázních. Je tam důležitá ta generační návaznost.*⁵⁵

4.2.1. prof. Ivan Klánský

Mistrovské ovládání klavíru jak ve smyslu virtuózním, tak v citovém výrazu, řadí Ivana Klánského již mnoho let mezi světovou klavíristickou špičku. Prof. Klánský studoval na pražské konzervatoři u Valentiny Kameníkové a na Hudební fakultě AMU u Františka Raucha. Stal se laureátem mnoha prestižních soutěží, byl finalistou Chopinovy soutěže ve Varšavě a českou klavírní školu úspěšně reprezentoval například na Čajkovského soutěži v Moskvě nebo v texaském Fort Worth, kde obdržel čestné občanství. Během své hudební kariéry odehrál přes čtyři tisíce koncertů a je znám v koncertních sálích čtyř světadílů. V roce 2017 převzal prof. Ivan Klánský prestižní cenu Antonína Dvořáka, kterou každoročně uděluje Akademie klasické hudby osobnostem, které se svým celoživotním dílem nebo mimořádným uměleckým počinem významnou měrou zasloužily o propagaci a popularizaci české klasické hudby doma i v zahraničí. Dne 1. května 2018 obdržel Ivan Klánský Granátovou hvězdu udělovanou společností Bohemian Heritage Fund (BHF).⁵⁶ Správní rada BHF se rozhodla prof. Klánského ocenit nejen pro umělecké kvality, ale zejména za jeho pedagogickou práci.

Pedagogická kariéra prof. Klánského je od roku 1983 propojena s Hudební fakultou Akademie múzických umění v Praze, na které se v 1997 stal vedoucím katedry klávesových nástrojů a nyní zde vykonává funkci děkana. Pan profesor Klánský je v současné době předsedou Společnosti Fryderyka Chopina a předsedou poroty Mezinárodní klavírní soutěže Fryderyka Chopina. V letech 1992–2007 byl také prezidentem Chopinova festivalu. Po odchodu profesora Františka Raucha přijal funkci

⁵⁵ Osobní rozhovor s profesorem Ivanem Klánským, Praha, 19. 2. 2019, viz Příloha č. 1.

⁵⁶ Stránky *Chopinova festivalu* [online]. Dostupné z < <http://www.chopinfestival.cz/spolecnost/historie/> > [cit. 12. 4. 2019].

viceprezidenta Federace Chopinových společností se sídlem ve Vídni, tuto funkci v dnešní době již nevykonává. Při jednáních Mezinárodní federace Chopinových společností zastupuje Společnost PhDr. Luděk Nosek, místopředseda výboru Společnosti.⁵⁷

S předsedou Společnosti F. Chopina a předsedou poroty Mezinárodní klavírní soutěže F. Chopina – profesorem Ivanem Klánským jsem měla tu čest uskutečnit rozhovor (viz Příloha č. 1 – Rozhovor s prof. Ivanem Klánským). V tomto rozhovoru jsem se tázala prof. Klánského na Společnost Fryderyka Chopina, Mezinárodní klavírní soutěž Fryderyka Chopina, Chopinův festival, spolupráci s dalšími společnostmi, ale také na jeho osobní vztah k hudbě Fryderyka Chopina.

„Chopin je má hudební láska již od mládí. Říká se o mně, že jsem Chopinista, nemám rád nálepkování, ale v tomhle případě mi to vůbec nevadí. Chopin byl vždycky mým oblíbencem, ale na druhou stranu rád hraji i Mozarta, Bacha, Beethovena a další. Není to tak, že bych hrál jenom Chopina.“⁵⁸

Obrázek č. 2 – Ivan Klánský, zdroj: Jiří Pužej

⁵⁷ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 127.

⁵⁸ Osobní rozhovor s profesorem Ivanem Klánským, Praha, 19. 2. 2019, viz Příloha č. 1.

4.2.2. MgA. Martin Kasík, Ph. D.

MgA. Martin Kasík, Ph. D. je považován za jednoho z nejvýznamnějších mladých klavíristů současné doby. Absolvoval ostravskou konzervatoř u prof. Moniky Tugendliebové, následně pak absolvoval pod vedením prof. Ivana Klánského AMU v Praze. Pan Kasík zvítězil v mnoha národních i mezinárodních soutěžích, například v Mezinárodní hudební soutěži Pražského jara nebo Young Concert Artists Competition v New Yorku. Tato vítězství spojená s řadou významných ocenění mu otevřela dveře na světová pódia. Martin Kasík je od roku 2004 členem výboru a místopředseda Společnosti Fryderyka Chopina, od roku 2008 je prezidentem Chopinova festivalu.⁵⁹

Obrázek č. 3 – Ivan Klánský a Martin Kasík zahajují 11. Mezinárodní klavírní soutěž Fryderyka Chopina, zdroj: Jiří Pužej

⁵⁹ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 127.

4.2.3. Mgr. Dominik Petr

Téměř až z druhé strany republiky zavítal do Chopinovy společnosti Mgr. Dominik Petr. Právě on převzal po odchodu Osvalda Klappera péči o výtvarnou stránku festivalu a soutěže. Pan Dominik Petr se kromě tvorby pro Společnost věnuje časopisecké a knižní ilustraci. Vedle uměleckých portrétů hudebních osobností vytváří portréty identifikační.

Obrázek č. 4 – Dominik Petr představuje obraz pro 60. Chopinův festival, zdroj: Jiří Pužej

4.2.4. PhDr. Luděk Nosek

PhDr. Luděk Nosek zastával funkci starosty Mariánských Lázní po dvě volební období, a to v letech 1994–2002. Ve stejném době, tedy v roce 1994 se stal členem Společnosti, ve které je od roku 2012 místopředsedou výboru. V současné době je Luděk Nosek místostarostou Mariánských Lázní, město má tedy ve výboru svého zástupce.

4.2.5. Ženy Společnosti Fryderyka Chopina

Mohlo by se zdát, že Společnost Fryderyka Chopina tvoří zejména muži, Společnost má však i členky, bez kterých by se organizace festivalu neobešla.

První z těchto žen je Mgr. Halka Klánská, manželka prof. Ivana Klánského. Halka Klánská je ve Společnosti činná již 27 let. Sama je klavíristkou – hru na klavír studovala na konzervatoři a na AMU v Praze, nyní působí na hudební fakultě AMU jako korepetitorka. Její náplní práce pro Chopinovu společnost je příprava textů pro festivalovou a soutěžní brožuru. Kromě těchto dvou činností je sekretářkou Mezinárodní klavírní soutěže Fryderyka Chopina, kterou s pečlivostí organizuje.⁶⁰

S organizací soutěže již řadu let pomáhá Mgr. Eva Boguniová, která sama vyučuje nadějně klavíristy na konzervatoři v Praze. Sama se zajímá o různé klavírní soutěže a motivuje mladé klavíristy a klavíristky k účasti na nich. Ve Společnosti působí od roku 1992 a o čtyři roky později se stala členkou výboru.⁶¹

V tomto roce tomu bude čtyřicet let, co do Společnosti vstoupila Růžena Knedlíková. Její zásluhou vznikl samostatný depozitář, který se do dnešní doby mnohonásobně rozrostl. Archiv, který i nadále spravuje, zahrnuje bohatou knihovnu, fonotéku, rozsáhlý notový archiv, plakáty z festivalů a soutěží, trojrozměrné předměty pro výstavní účely. Z těchto archivních dokumentů sestavuje výstavy, které jsou každoročně součástí doprovodného programu festivalu.⁶²

Dalšími členkami Společnosti jsou Eva Smejkalová a Anna Kotounová. Obě tyto dámy, tajemnice Společnosti, se již řadu let podílejí na organizaci a realizaci festivalu a soutěže.

⁶⁰ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 128.

⁶¹ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 128.

⁶² Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 128.

Obrázek č. 5 – Realizační tým Chopinova festivalu, vedoucí Eva Smejalková, zdroj: Jiří Pužej

4.3. Památník Fryderyka Chopina

Jednou z aktivit Společnosti, která se projevila hned v prvním roce činnosti, bylo otevření Památníku Fryderyka Chopina v Domě Chopin.

První náznaky toho, že by se měl v Mariánských Lázních vybudovat trvalý památník na pobyt tohoto hudebního velikána, přišly již v roce 1949 – u příležitosti 100. výročí skladatelova úmrtí.⁶³ Podle návrhů iniciátora Jaroslava Procházky byla provedena rozsáhlá rekonstrukce celého lázeňského domu U Bílé labutě, v nově opravené budově se počítalo se zřízením památníku a koncertní síně pro pořádání komorních koncertů.⁶⁴

⁶³ FIALA, *Chopinova hudba v Mariánských Lázních*, s. 1.

⁶⁴ FIALA, *Chopinova hudba v Mariánských Lázních*, s. 1.

Wodzińští měli při svém pobytu v roce 1836 k dispozici celé druhé patro, právě v tomto patře je v dnešní době situován památník a koncertní síň. Realizace celého projektu trvala necelých deset let, a tak byl Dům Chopin otevřen veřejnosti až 2. srpna 1959. Výtvarnou podobu památníku vdechli Osvald Klapper a Josef Vlček.

První expozice vytvořená z dostupných materiálů připomínala Chopinův pobyt na území Mariánských Lázní. Výstava byla zrealizována za pomoci ředitele Městského muzea v Mariánských Lázních, Oty Pavelky. Chopinovi obdivovatelé postupem času začali sbírku doplňovat dobovými předměty, knihami, vlastními pracemi, reprodukcemi, notovým materiálem nebo třeba gramofonovými deskami.⁶⁵ Památník Fryderyka Chopina byl vždy spojen s určitou osobou, která o něj dlouhé roky pečlivě pečovala a sbírku doplňovala. V této době to byla Marie Černá, která udržování odkazu věnovala přes dvacet let života.⁶⁶

Dům Chopin byl v letech 1974–1978 opět rekonstruován. Přestavbu měl na starost architekt Bedřich Votruba, nová expozice byla připravena na základě libreta od členů Společnosti – Jaroslava Simonidese a akademického malíře Osvalda Klappera. V této době byl k poslechu Chopinovy hudby vytvořen tzv. Modrý salónek neboli Hudební síň. Během přestavby byl památník otevřen a umístěn v domě Klinger, který se již do dnešní doby nezachoval.⁶⁷

Když byl Dům Chopin v roce 1978 opět otevřen, konal se v něm rok poté křest sbírky *Hledání modrého tónu*, kterou – stejně jako hold na Dům Chopin – napsal básník Jiří Karen.

⁶⁵ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 139.

⁶⁶ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 139.

⁶⁷ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 139.

Znám jeden starý dům

a znám v něm Modrý sál,

kde za dne chodí se div že ne po špičkách...

pojd'te...pojd'te...a neptejte se...

jsou místa, kde je věčná škoda slov,

kde škoda tázat se – a škoda odpovídat...

neboť zde vše přelétavým světským hostům vlastně nezbývá než zavřít oči a jen naslouchat.⁶⁸

Poslední obměna expozice proběhla v roce 2004 podle návrhů členů výboru Společnosti – Růženy Knedlíkové a akad. malíře Osvalda Klappera. Projekt interiéru zpracoval Ing. Zdeněk Franta. V současné době si za doprovodu Chopinovy reprodukované hudby může návštěvník prohlédnout dvě výstavy.⁶⁹ První z nich je zaměřená na informace a exponáty vztahující se k životu Fryderyka Chopina, jeho pobytu v Mariánských Lázních s rodinou Wodzińských. Druhá výstava odkrývá zákulisí festivalu, osvětluje činnost Společnosti Fryderyka Chopina a začlenění do Mezinárodní federace společností Fryderyka Chopina (zapsané na seznamu UNESCO), dále výstava přibližuje ediční činnost Společnosti. Kromě 200 dokumentů týkajících se Chopina, je zde také k vidění rukopis písně *Prsten* věnovaný Marii Wodzińské, autoportrét Marie Wodzińské nebo plaketa F. Chopina od akademického sochaře Vítězslava Eibla.

Tento památník zabývající se chopinovskou tematikou lze navštívit od 1. 5.–30. 9., a to vždy v úterý, čtvrtek a neděli od 14:00–17:00. Výjimkou je festivalový týden, během kterého je památník otevřen denně od 14:00–17:00. Současná expozice nabízí doprovodné popisky v angličtině, němčině, francouzštině, ruštině a polštině.⁷⁰ Hudební síň, která sousedí s Památníkem Fryderyka Chopina, je možné navštívit pouze během koncertů. V hudební síni je v současné době instalována autorská výstava zakládajícího člena Společnosti akademického malíře Osvalda Klappera s názvem „Fryderyk a Mariana“. Kresby, grafika a plakáty zobrazují Chopina a Wodzińskou a jejich pobyt v těchto prostorách v roce 1836.

⁶⁸ KAREN, in: *V Chopinově společnosti*, s. 118.

⁶⁹ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 139.

⁷⁰ Stránky *Chopinova festivalu* [online]. Dostupné z <<http://www.chopinfestival.cz/spolecnost/historie/>> [cit. 20. 2. 2019].

Fakt, že byl vybudován na území Čech památník s chopinovskou tematikou, má řadu pozitiv. Asi tím největším z nich je, že se na našem území pomocí stálé expozice udržuje Chopinův odkaz a památka, a to i mimo hudební festival. Svým rozsahem a sbírkou dokáže Chopinův památník potěšit jak laiky, tak odborníky. Díky poslechu reprodukováné hudby a také díky obrazům, dokumentům, dobovým předmětům se během prohlídky snadno z laiků stanou pravidelní posluchači a návštěvníci hudebního festivalu. Přítomností památníku se také zvyšuje povědomí o Chopinovi pro občany a turisty, kteří by třeba sami od sebe na festival nezavítali.

Obrázek č 6 – Část Památníku Fryderyka Chopina v Mariánských Lázních, zdroj: Jiří Pužej

4.4. Chopinův festival

Chopinův festival je třetím nejstarším hudebním svátkem v České republice (po Pražském jaru a Smetanově Litomyšli).

Tento festival je výjimečný už jen z důvodu konání v tak malém městě, jakým jsou Mariánské Lázně. Vzhledem k péči a odbornosti zakládajících členů a dalších členů Společnosti vyvrátil festival v prestižní hudební přehlídce evropského formátu. K vybudování svébytného a prestižního festivalu přispěla bohatá hudební historie západočeských lázní, jelikož hudba v Mariánských Lázních vždy patřila k vyhledávané zábavě lázeňských hostů i místních obyvatel. K pozvednutí tohoto hudebnímu svátku přispěl i původně sezónní lázeňský orchestr, který se v roce 1954 stal stálým symfonickým orchestrem. Tato skutečnost se příznivě odrazila na kulturním dění ve městě a přispěla k realizaci hudebních festivalů, na nichž se domácí symfonický orchestr od počátku podílel. Kromě symfonického orchestru na realizaci festivalu od počátku významně participuje i město Mariánské Lázně.

První ročník Chopinova festivalu zahajoval Městský symfonický orchestr Mariánské Lázně pod taktovkou Miloslava Bervída se sólistkou Viktorií Švehlíkovou, která představila Chopinův *Koncert f-moll, op. 21*. Tento ročník Chopinova festivalu v Mariánských Lázních byl mimo jiné ukázkou česko-polské spolupráce. Polští umělci se účastnili závěrečného koncertu, ale i klavírního recitálu. V rámci festivalu se také uskutečnily přehrávky českých kandidátů pro mezinárodní klavírní soutěž ve Varšavě.

Festival se tradičně koná třetí týden v srpnu a z původně osmidenního festivalu je od roku 2009 festival desetidenní a začíná vždy ve čtvrtek. První čtvrteční večer patří festivalovému prologu, který se koná jako komornější hudební setkání v hudební síni Domu Chopin. Páteční večer je již tradičně věnován Slavnostnímu zahajovacímu koncertu, který se koná ve Společenském domě Casino a bývá bez výjimek do posledního místa vyprodán. Slavnostního zahajovacího koncertu se kromě zastupitelů města Mariánské Lázně účastní i zástupci Polského institutu nebo Polské ambasády v Praze. Po ukončení festivalu, jehož závěrečný koncert hraje Západočeský symfonický orchestr, vychází průvod (umělci, návštěvníci, členové Společnosti a významní hosté), aby za zvuku fanfár vzdali hold Fryderykovi Chopinovi. Tento průvod kráčí od

Společenského domu Casino k Chopinovu kameni, u kterého položí věnce a květiny. Dále pokračují ke Zpívající fontáně. U této dominanty Mariánských Lázní si všichni společně vyslechnou Chopinovo *Rondo á la Krakowiak op. 14.* a společně zakončí večer na rautu, který se opět koná ve Společenském domě Casino. Následující den, neděle, je věnován dvěma koncertům – prvním z nich je klavírní matiné,⁷¹ které se koná v hudební síni Domu Chopin, druhým z nich je večerní komorní koncert, který se koná v Evangelickém kostele. Klavírní matiné je již běžně věnované mladým talentům. Kromě dvou koncertů bývá v neděli vernisáž výstavy.

Na pondělí připadá, dnes již tradiční, veřejné natáčení pořadu Českého rozhlasu 2 – *Lenoška Iva Šmoldase*, které probíhá v Městském divadle. Natáčení vždy moderuje Ivo Šmoldas, který si k sobě zve významné osobnosti z hudební, ale i mimohudební sféry. Natáčení si získalo oblibu, zejména díky zákulisním historkám, které velice rád vypráví prof. Ivan Klánský nebo prezident festivalu MgA. Martin Kasík, Ph.D. Kromě *Lenošky Iva Šmoldase* je na pondělním programu klavírní recitál⁷², který se taktéž koná v Městském divadle.⁷³

Festivalové úterý je kromě hudebního programu opět zpestřené programem nehudebním. Na členskou poradu Společnosti Fryderyka Chopina, která je přístupná pouze členům, navazuje přednáška přístupná široké veřejnosti. Celý den je zakončen recitálem na zámku Kynžvart, který se nachází v blízkosti Mariánských Lázní. Ve středu Mariánské Lázně tradičně hostí symfonický orchestr z jiného města, tento den tedy patří velkému orchestrálnímu koncertu ve Společenském domě Casino. Již mnoho let je tradicí, že na středečním koncertě kromě orchestru vystupuje vítěz Mezinárodní klavírní soutěže Fryderyka Chopina. Netradiční náplní hudebního festivalu je zcela jistě golfový turnaj, který se v rámci Chopinova festivalu koná. Mariánské Lázně se pyšní jedním z nejkrásnějších golfových hřišť v České republice, jehož klub získal v roce 2003 s velkorysým rozhodnutím britské královny Alžběty II. titul „Královský golfový klub“. Hřiště bylo založeno a slavnostně otevřeno 21. 8. 1905 anglickým králem Edwardem VII. Po přestřižení inaugurační pásky se král podepsal zlatým perem

⁷¹ Matiné – kulturní akce, která se koná dopoledne (VRKOČOVÁ, *Slovníček základních hudebních pojmů: [názvosloví, formy, nástroje, instituce, dějiny, styly]*, s. 114).

⁷² Recitál – koncert, na kterém účinkuje jediný umělec (VRKOČOVÁ, *Slovníček základních hudebních pojmů: [názvosloví, formy, nástroje, instituce, dějiny, styly]*, s. 156).

⁷³ Stránky *Chopinova festivalu* [online]. Dostupné z <<http://www.chopinfestival.cz/spolecnost/historie/>> [cit. 20. 2. 2019].

do pamětní knihy a zároveň se stal prvním, zakládajícím členem klubu.⁷⁴ Právě na tomto hřišti se setkávají členové Společnosti se sponzory a přáteli festivalu, aby odehráli golfový turnaj Chopin cup.

Čtvrtek patří klavírnímu recitálu, který se koná v Městském divadle v Mariánských Lázních, pátek klavírnímu, popřípadě kombinovanému koncertu v Modrém sále v Klášteře Teplá.

Poslední festivalový den probíhají dva koncerty. První, komornější matiné, se odehrává v Evangelickém kostele v Mariánských Lázních. Sobotní večer patří slavnostnímu závěrečnému koncertu. Slavnostní závěrečný koncert má dvě zvyklosti – koncert je dirigován polským dirigentem a stejně jako koncert zahajovací je odehrán Západočeským symfonickým orchestrem.

Celému festivalu předchází propagační koncert, který se koná v červnu. Tento koncert se koná na půdě Velvyslanectví polské republiky v Praze.

Na zvyklosti festivalu jsem se zeptala prof. Ivana Klánského:

„ [...] snažíme se zachovat konzervativní ráz. Víme, že posluchači, kteří mají rádi tento typ hudby, jsou spíše konzervativní [...]. Je ustálený režim tří orchestrálních koncertů – zahajovací a závěrečný koncert hraje vždy Západočeský symfonický orchestr a prostřední symfonický koncert hraje orchestr hostující. Tyto tři koncerty jsou vždy ve Společenském domě Casino, ostatní koncerty bývají v dalších prostorách – ať je to Městské divadlo, Anglikánský kostel, Evangelický koncert, Klášter Teplá, Zámek Kynžvart. Tento koncept tří koncertů je pevně dán, je dáno, že se na jednom hraje jeden Chopinův koncert a na druhém ten druhý. Bývá zvykem, že jeden z těchto koncertů diriguje polský dirigent, [...] u druhého koncertu se snažíme, aby to byl český významný dirigent, dirigent Západočeského symfonického orchestru nebo hostující dirigent z jiného státu. Jsou také ustálené dny recitálů – kombinujeme chopinovské recitály celovečerní s kombinovanými – Chopin a Schumann, Chopin a Liszt, Chopin a česká hudba. V sobotu dopoledne je vždycky koncert mladých klavíristů, a to je předzvěst konce festivalu.“⁷⁵

⁷⁴ Stránky města Mariánské Lázně [online]. Dostupné z <<https://www.marianskelazne.cz/katalog-sluzeb-marianske-lazne/sport/golf/royal-golf-club-marianske-lazne/>> [cit. 7. 4. 2019].

⁷⁵ Osobní rozhovor s profesorem Ivanem Klánským, Praha, 19. 2. 2019, viz Příloha č. 1.

Vzhledem k tomu, že v letošním roce proběhne již 60. ročník Chopinova festivalu, je jeho historie dlouhá, pestrá a bohatá. V rámci diplomové práce jsem se rozhodla zaměřit pouze na novodobou historii festivalu, ze které vyzdvihnu zajímavosti některých ročníků. Uvádím také popis doprovodného, často netradičního programu. Tento někdy „nechopinovský“ nebo nehudební program má odlišné cílové publikum a díky tomu přivedl do Mariánských Lázní na Chopinův festival novou vlnu posluchačů, kteří by se třeba o festivalu a Společnosti jinak nedozvěděli. Tento způsob zajisté pomáhá k rozšíření povědomí o Fryderyku Chopinovi, což nadále pomáhá k udržení jeho odkazu.

4.4.1. Novodobá historie Chopinova festivalu, léta 1993–2019

Díky významným politickým změnám se v devadesátých letech mění mechanismus financování kulturních aktivit, jelikož tyto činnosti již nadále tolik nepokrývá státní rozpočet. Další financování Společnosti a festivalu je možné pouze ze sponzorských peněz. Kromě financování festivalu v této době prochází velkou změnou i osazenstvo Společnosti. K této situaci se vyjádřil v roce 1998 předseda Společnosti a prezident Festivalu prof. Ivan Klánský:

„Hlavní idea – propagovat a zpřístupnit Chopinovo dílo – zůstává, a pokud bude festival existovat, bude to jeho hlavní a trvalé motto. Dnes je ovšem jiná doba, než před 40 lety, kdy byl festival založen. I způsob, jakým se dnes Chopin hraje ve světě i u nás, je různorodější, výběr interpretů je podstatně těžší. Rovněž vedlejší společenské záležitosti jsou jiné, takže i celý festival má jinou tvář. Hudba však zůstává v podstatě stejná, domnívám se ale, že je pro posluchače svým způsobem zajímavější právě proto, že různých osobností mezi interprety přibývá a jejich niterné pohledy na Chopina jsou také různé.“⁷⁶

Chopinův festival se zapsal do povědomí jako třetí nejstarší festival vážné hudby, který láká na romantickou hudbu zasazenou do ustáleného programového rámce. Festival se již od počátků nese ve jménu česko-polské spolupráce, která je stvrzena pravidelnou účastí velvyslanců Polské republiky, zástupců Polského institutu a polského dirigenta.

34. ročník Chopinova festivalu, první ročník konaný v již samostatné České republice, byl zahájen koncertem Západočeského symfonického orchestru pod vedením Radomila Elišky. Změnou v tomto roce bylo zařazení prvních tří symfonických básní ze Smetanova cyklu *Má vlast*.⁷⁷ Kromě tvorby z dílny českého autora zazněl i Chopinův *Koncert pro klavír a orchestr f moll op. 21*, a to v provedení Hiroko Sakagami z Japonska. Program 34. ročníku byl zpestřen promítáním filmu s chopinovskou tematikou *Hledání modrého tónu* od režiséra Zdeňka Trošky a interpretačním seminářem, který vedl Ivan Klánský. Na tomto ročníku se také prezentovali finalisté

⁷⁶ KLÁNSKÝ, in: *Mariánské lázeňské listy* 27. 8. 1998, [cit. 7. 4. 2019].

⁷⁷ *Má vlast* – cyklus šesti symfonických básní skladatele Bedřicha Smetany, inspirovaný českou historií, legendami a krajinou (BURROWS, *Klasická hudba*, s. 295).

Klavírní soutěže Fryderyka Chopina, jedním z nich byl Martin Kasík – budoucí prezident Chopinova festivalu.

Rok 1994 byl jubilejní jak pro Společnost Fryderyka Chopina, tak pro festival. V tomto roce se konal 35. ročník festivalu, klavírního partu se v rámci zahajovacího koncertu ujal prof. Ivan Klánský – tehdejší prezident Společnosti. Jubileum Společnosti a festivalu bylo oslaveno výstavou *35 let Chopinovy společnosti v modrém tónu*. V tomto roce byl zvolen netradiční doprovodný program, kterého se ujala středověká skupina Ars Cameralis, která zahrála soubor truvérských a trubadúrských písní. Dalším bodem doprovodného programu bylo promítání francouzského filmu *Modrá nota* od režiséra Andrzeje Zulawského.

Následující rok byl rokem změn pro klavírní soutěž. Naposledy se konala pouze národní soutěž, která se od roku 1995 stala soutěží mezinárodní. V rámci doprovodného programu se konaly dvě výstavy – *Chopinovské variace* (tato výstava obsahovala obrazy, grafiky a kresby od Osvalda Klappera) a *Hudební nástroje* (složená ze skleněných plastik s hudební tematikou). I v tomto roce probíhala v rámci festivalu řada klavírních recitálů a dokonce i jeden písňový.

Následující ročníky od roku 1996 do roku 1999 se programově nijak významně neodlišovaly, zaměřila jsem se tedy až na další výroční ročník.

Další jubilejní ročník, v roce 1999, byl zahájen opět třemi částmi cyklu *Má vlast a Koncertem pro klavír a orchestr e moll op. 11*. Tento koncert dirigoval řadu let prověřený dirigent – pan Radomil Eliška a klavírní part zahrál Ivan Klánský. Další dva orchestrální koncerty dirigoval Tomasz Bugaj, pod jehož vedením se ve středu představil Piotr Paleczny a zahrál společně s orchestrem *Rondo á la Krakowiak op. 14*.⁷⁸ V rámci klavírních recitálů se na různých místech v Mariánských Lázních rozezněly Chopinovy skladby komponované pro sólový klavír. Závěrečný koncert tradičně patřil *Koncertu f moll op. 21*. Doprovodný program tvořila opět výstava, která pro tento rok nesla název *Chopin a slavní návštěvníci Mariánských Lázní v obrazech a grafice*. Tato výstava byla sestavena z bohatých sbírek Společnosti Fryderyka Chopina a následně byla umístěna do Anglikánského kostela. Pomyslným vrcholem programu byl speciální koncert k 150. výročí smrti Fryderyka Chopina. V podání Pražského filharmonického

⁷⁸ Rondo á la Krakowiak op. 14 – Chopinova skladba pro orchestr a piano, kterou napsal v roce 1828 (SCHNIERER, *Dějiny hudby*, s. 135).

sboru⁷⁹ zaznělo Mozartovo *Rekviem d moll, K 626.*, tedy stejná skladba, která před 150 lety hrála na Chopinově pohřbu ve Francii.

V následujícím roce prošel festival řadou změn. Od roku 2000 bylo zařazeno do festivalového programu více skladeb od jiných autorů a prostor dostala i jazzová hudba. Opět ve třetím týdnu srpna, konkrétně 18. 8. 2001 započal 42. ročník festivalu. Zahajovací koncert byl podle mínění prezidenta Chopinovy Společnosti Ivana Klánského jedním z nejlepších festivalových koncertů – atmosféra byla krásná, sál plný znalého publika, které mělo vztah k hudbě. Slova chvály si za tento koncert zasloužil Martin Kasík, jehož pojetí skladeb se vyznačovalo hlubokým vnitřním prožitkem.⁸⁰ Do doprovodného programu festivalu bylo zařazeno matiné v prostorách hlavní lázeňské kolonády. Tento krok je důkazem, že festivalem žije opravdu celé město, ať už přítomné v různých hudebních sálech, na golfu, ve výstavních síních nebo na lázeňské kolonádě. Na hlavním programu 42. ročníku byl i houslový recitál jednoho z nejvýznamnějších českých virtuosů – Václava Hudečka.⁸¹

Chopinův festival v roce 2002 byl ve znamení dobročinnosti a pomoci. Území České republiky bylo, stejně jako konání festivalu, ohroženo povodněmi. Chopinův festival nakonec zrušen nebyl a část výtěžku byla věnována na konto postižených záplavami. Také italský klavírista, Pietro de Maria, prokázal svou solidaritu a svůj honorář věnoval obětem záplav. K sólovému klavíristovi se přidal dirigent Radomil Eliška společně s celým Západočeským symfonickým orchestrem. Své souznění taktéž prokázal autor ideového plakátu pro 43. ročník – Jan Kristofori.⁸²

Následující 44. Chopinův festival byl plný zahraničních klavíristů. Na klavírních recitálech vystoupili zástupci Ruska, Polska, Francie a Německa. Doprovodný program v tomto roce byl velice rozmanitý, netypicky ho zpestřila koncertem vlastní folkové tvorby písničkářka Radůza. Dalším bodem programu byl film *Chopin – Touha po lásce* od režiséra Jerzy Antczaka. Ani v tomto roce nechyběla výstava, která tentokrát nesla název *Chopin, Chopin, Chopin* a skládala se z kreseb akademického malíře Osvalda

⁷⁹ Pražský filharmonický sbor je přední evropský sbor, který je současně nejstarším českým profesionálním sborem s tradicí od roku 1935 (Stránky *Pražského filharmonického souboru* [online]. Dostupné z < <https://filharmonickysbor.cz/o-nas> > [cit. 4. 4. 2019]).

⁸⁰ FIALA, *Chopinova hudba v Mariánských Lázních*, s. 32.

⁸¹ KLUKAVÝ, *Hudební kultura v Mariánských Lázních se zaměřením na odkaz Fryderyka Chopina*, s. 36.

⁸² FIALA, *Chopinova hudba v Mariánských Lázních*, s. 32.

Klappera. Atypický byl v tomto roce i druhý symfonický koncert, který patřil mezzosopranistce Evě Garajdové, komorní sólistce z Bratislavy.

45. a 46. Chopinův festival se konal pod záštitou dvou hlav států – prezidenta České republiky Václava Klause a prezidenta Polské republiky Aleksandra Kwaśniewského. Festivalu se v těchto ročnících zúčastnila celá řada významných osobností z politického a společenského života. Festival během 45. ročníku nabídl hostům dvanáct koncertů a recitálů, včetně nokturna⁸³ na zámku Kynžvart v podání kapely Spirituál kvintet. Nokturno se neslo v duchu písní Karla Zicha, který v tomto roce tragicky zahynul. Kromě toho, že byl Karel Zich řadu let členem Spirituál kvintetu, byl také dlouhá léta členem výboru Společnosti Fryderyka Chopina. Karel Zich Společnosti pomáhal s medializací soutěže a festivalu a významně se tak zasloužil o popularizaci Chopinovy hudby.⁸⁴ Celý 45. ročník vzpomínal stého výročí smrti Antonína Dvořáka. Vzpomínka na Antonína Dvořáka neminula ani 46. ročník. Zahajovací slavnostní koncert patřil kromě *Koncertu pro klavír a orchestr e moll, op. 11* i symfonickým básním *Holoubek, op. 110* a *Zlatý kolovrat, op. 109*. Tyto skladby bohužel nedirigoval častý host festivalu, dirigent Radomil Eliška, který byl v tomto roce nemocný. 47.–49. ročník Chopinova festivalu již opět dirigoval. Program těchto ročníků byl složen ze skladeb Debussyho, Chopina, Liszta, Brahmse, F. Mendelssohna nebo L. van Beethovena.⁸⁵

V roce 2009 slavil Chopinův festival jubilejní 50. ročník, což byla předzvěst silných uměleckých prožitků a návštěv umělců. Tento ročník byl zároveň prvním ročníkem pro Martina Kasíka v roli prezidenta festivalu. Úvodního koncertu se zhostil Andreas Sebastian Weiser,⁸⁶ pod jehož vedením zahrál prof. Ivan Klánský. V tomto roce proběhlo mnoho komorních koncertů, jeden z nich nesl jméno *Chopin komorní* a skladby na něm zazněly v podání Varšavského klavírního tria. Kromě 50. výročí vzniku festivalu se v tomto roce také slavilo 160 let od Chopinovy smrti. Tyto významné události v Mariánských Lázních oslavil svou hrou orchestr složený z předních českých interpretů klasické hudby. Pod taktovkou Marka Šedivého zazněl

⁸³ Nokturno – charakteristická skladba vystihující náladu večera a noci, tuto formu nejvíce proslavil F. Chopin (VRKOČOVÁ, *Slovníček základních hudebních pojmů: [názvosloví, formy, nástroje, instituce, dějiny, styly]*, s. 128).

⁸⁴ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 127.

⁸⁵ Společnost Fryderyka Chopina, *Interpreti a koncerty Chopinových festivalů za období 1959–2012*, s. 25.

⁸⁶ Andreas Sebastian Weiser – dirigent, v současné době hudební ředitel Státní opery v Praze (Stránky *Národního divadla v Praze* [online]. Dostupné z < <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/umelec/andreas-sebastian-weiser> > [cit. 20. 2. 2019]).

Mozartův *Rekviem d moll, K 626*. Doprovodný program tvořila výstava *Padesát let Společnosti Fryderyka Chopina a padesát let festivalu v Mariánských Lázních*.⁸⁷ Výstavu fotografií, dokumentů a předmětů nashromážděných během zmíněných let mohli návštěvníci vernisáže obdivovat za tónů doprovodných skladeb v podání violoncellisty Adama Klánského. V rámci vernisáže byla také pokřtěna publikace *Chopinova hudba v Mariánských Lázních*, kterou vydala Společnost Fryderyka Chopina.⁸⁸

Následující ročník, v pořadí již 51., netradičně zahajovala Pražská komorní filharmonie v čele se světově uznávaným dirigentem Jiřím Bělohávkem.⁸⁹ Sólistou večera byl Philippe Guisiano z Francie. Na vysoké úrovni byl v tomto roce i koncert vítězů 8. Mezinárodní klavírní soutěže Fryderyka Chopina. Festivalový program nabízel i řadu komorních koncertů. Komorní koncerty v tomto roce obsahovaly spíše skladby pro smyčce, představily se soubory *Virusi di Basso* nebo *Wihanovo kvarteto*.⁹⁰ 52. ročník Chopinova festivalu představil klavíristy ze Švédska, Spojených států amerických, Německa a Francie. Výstavy se v tomto roce výjimečně nekonaly žádné.

Pro 53. ročník si připravili hlavní představitelé Společnosti Fryderyka Chopina – Ivan Klánský a Martin Kasík speciální prolog festivalu. Na tomto komornějším koncertě zazněly skladby Fryderyka Chopina a *Slovanské tance* Antonína Dvořáka. Martin Kasík se opět objevil jako sólista, a to na zahajovacím koncertu pod taktovkou Alfonsa Scarana z Itálie. Festivalový program tvořily skladby z dílny Mozarta, Chopina, Čajkovského a Dvořáka. Novinkou v tomto roce byla první autorská výstava českého malíře a člena Společnosti, Dominika Petra, nesoucí název: *Chopin a jeho hudba*. Druhá výstava byla věnována Společnosti Fryderyka Chopina.⁹¹ 54. ročník se nesl v podobném duchu jako ročník 53. Výjimkou bylo představení mladých umělců na festivalovém prologu.

⁸⁷ KNEDLÍKOVÁ, SMEJKALOVÁ, *Zprávy 2009*, s. 1–2.

⁸⁸ KLUKAVÝ, *Hudební kultura v Mariánských Lázních se zaměřením na odkaz Fryderyka Chopina*, s. 43.

⁸⁹ Jiří Bělohávek (24. 2. 1946–31. 5. 2017) – byl mezinárodně uznávaný český dirigent a pedagog (Stránky *Pražské filharmonie* [online]. Dostupné z < <https://www.pkf.cz/jiri-belohlavek/> > [cit. 20. 2. 2019]).

⁹⁰ KLUKAVÝ, *Hudební kultura v Mariánských Lázních se zaměřením na odkaz Fryderyka Chopina*, s. 44.

⁹¹ KLUKAVÝ, *Hudební kultura v Mariánských Lázních se zaměřením na odkaz Fryderyka Chopina*, s. 46.

55. ročník Chopinova festivalu zahajoval Západočeský symfonický orchestr pod vedením Gaudni Emilsona, dirigenta, který přijel až z dalekého Islandu. Chopinův *Koncert pro klavír a orchestr č. 2* předvedl společně s orchestrem Andrew Tyson ze Spojených států amerických. Druhý orchestrální koncert byl věnován sólovému houslistovi, Ivanovi Ženatému, v jehož podání zazněla *Čtyři roční období* od Antonia Vivaldiho. Klavírních koncertů se v tomto roce ujali Marek Kozák, Ivett Gyöngyösi (Maďarsko) a již výše zmíněný Andrew Tyson. Výtvarné nadšence potěšila výstava *Chopinovský umělecký plakát* (ukázky plakátů viz Příloha č. 4 - Chopinovský umělecký plakát) v Městském divadle a *Hudební motivy* v Městském muzeu. Závěrečný koncert byl zcela v rukách polských umělců, jako sólista se představil Marian Sobula, a to pod taktovkou Bartosze Zurakowskiho.⁹²

Program 56.–59. Chopinova festivalu se držel již mnoholetého programového konceptu. Velkého ohlasu se dočkaly koncerty mladých umělců – Marie Šumníkové, Marka Kozáka, Jana Čmejly nebo Matyáše Nováka. Milým překvapením 59. ročníku byly především tyto dva koncerty. Slavnostní zahajovací koncert, se sólistou Piotrem Pawlakem, který před vyprodaným sálem Společenského domu Casino zahrál Chopinův *Koncert pro klavír a orchestr e moll, op. 11*. Druhým byl koncert klavíristy Tomáše Vrány, ten jako vítěz 11. Mezinárodní klavírní soutěže Fryderyka Chopina odehrál sólový střeďeční koncert.

V letošním roce proběhne 60. ročník Chopinova festivalu. Zeptala jsem se Ivana Klánského, zda se pro tento ročník chystá něco speciálního.

*„V jednání jsou velcí pianisté, které bychom si v nejubilejním roce nemohli dovolit. Nechci ale zatím moc prozrazovat. Každopádně počet koncertů zůstává, ale měla by tam být větší jména.“*⁹³

V této době již víme, že se slavnostního zahajovacího koncertu ujme tázaný profesor Ivan Klánský. Kromě Ivana Klánského se můžeme těšit na významné klavíristy z USA, Kanady, Francie a České republiky.⁹⁴

⁹² KLUKAVÝ, *Hudební kultura v Mariánských Lázních se zaměřením na odkaz Fryderyka Chopina*, s. 48.

⁹³ Osobní rozhovor s profesorem Ivanem Klánským, Praha, 19. 2. 2019, viz Příloha č. 1.

⁹⁴ Porada Společnosti Fryderyka Chopina, Mariánské Lázně, 9. 4. 2019.

Z popisu průběhu celého ročníku festivalu, ale i z popisu napříč ročníky vyšla najevo tato následující fakta. Všechny ročníky Chopinova festivalu byly plné známých osobní ze světa vážné hudby, což do Mariánských Lázní přivedlo mnoho návštěvníků, kteří se setkali s Chopinovou hudbou v té době v nejlepší možné podobě. Festival je od počátku úzce propojen se Západočeským symfonickým orchestrem, který na každém ročníku odehrává minimálně dva koncerty. Mariánské Lázně jsou pro Chopinův festival správně zvolené město, ať už kvůli romantické krajině, která s Chopinovou hudbou koresponduje, nebo kvůli rozmanitosti sálů, které se během desetidenního festivalu využijí. Důležité je také zmínit, že Mariánské Lázně byly v Chopinově době hojně vyhledávány polskými emigranty nebo Poláky obecně, což ukazuje na dlouholetou propojenost Mariánských Lázní s Polskem. Jak již říkal profesor Ivan Klánský v rozhovoru (viz Příloha č. 1 - Rozhovor s prof. Ivanem Klánským) festival má svůj vlastní programový systém, který se až na počet dnů nebo další drobnější změny nijak zásadně neobměnil, festival je tedy velice konzervativní. I z tohoto důvodu jsem se rozhodla pouze pro stručný průřez napříč novodobou historií.

V úvodu práce jsem formulovala hypotézu, že Fryderyk Chopin zanechal v Mariánských Lázních odkaz, který do dnešní doby žije zásluhou Společnosti Fryderyka Chopina. Chopinův festival je stěžejní činností Společnosti, díky které se o tomto polském umělci dozví každý rok noví lidé. V rámci festivalového týdne (deseti dnů) je šíření odkazu nejintenzivnější, Památník Fryderyka Chopina je otevřen denně, město je plné vlajek Společnosti, ideových plakátů, rozmanitých tónů a především koncertů.

Profesora Klánského jsem se ptala, co podle něj vystihuje Chopinův festival nejvíce:

„Chopin pobýval na území Čech na čtyřech místech – v Praze, Děčíně, Karlových Varech a Mariánských Lázních. V Mariánských Lázních ten pobyt byl nejdelší, zatímco ty ostatní návštěvy byly velice krátké. To je jeden z hlavních bodů, proč se festival koná v Mariánských Lázních. Oproti Děčínu je v Mariánských Lázních vlastní symfonický orchestr, se kterým úzce spolupracujeme. V Mariánských Lázních je i dostatečně sálů. Karlovy Vary mají filmový festival a Praha má mnoho jiných aktivit. Mariánské Lázně jsou pro Chopinův festival krásné město, zejména v letních měsících. Je to klidné město a ono to s tou romantickou hudbou krásně koresponduje. Pro posluchače by nikde jinde nemohl být lepší servis, než je v Mariánských Lázních. Důležité je, že máme dobré

vztahy s radnicí, která bere festival vážně a pomáhá nám. Za to jsem velmi vděčný. Neříkám, že každý musí mít rád vážnou hudbu, ale je dobré si uvědomit, že pro město je to veliké plus a že návratnost bude nejen v penězích, ale i v dobrém PR pro město.“⁹⁵

Odpověď na otázku, jaký je rozdíl mezi festivalem v Mariánských Lázních, na Mallorce a ve Varšavě, odpověděl prof. Klánský takto:

„Na Mallorce, ve Valldemosse je festival menší, většinou to bývá pouze 4–5 koncertů. Festival se koná každý rok a probíhá v budově Chopinova muzea. V této budově taktéž sídlí tamější společnost. Festival se Varšavě se koná jednou za 5 let a kromě festivalu v té době probíhá i mezinárodní konference. Tento festival je vlastně hlavním bodem zájmu polského Ministerstva kultury. Této slavnosti události se účastní přibližně 30 televizních týmů z celého světa, jedná se opravdu o světovou společenskou událost.“⁹⁶

4.5. Klavírní soutěž

Další z variací oslav, které se pravidelně opakují (s výjimkou v roce 1968), se od roku 1962 stala klavírní soutěž s výlučně chopinovským repertoárem. S přihlédnutím k faktu, že je Chopin skladatelem převážně klavírní hudby, se myšlenka na vznik klavírní soutěže jevila zřejmá. Obdobná soutěž tou dobou již řadu let probíhala ve Varšavě, a ta se stala pro tu mariánskolázeňskou velkým vzorem a inspirací.⁹⁷

Počátky Chopinovy soutěže ve Varšavě sahají až do roku 1925, tedy do let nepříliš vzdálených od konce první světové války. Tato doba nebyla Chopinovi příliš nakloněna, neboť smýšlení bylo velmi realistické, mládež se přikláněla spíše ke sportu a vkus společnosti se proměnil.⁹⁸ Panoval názor, že Chopin je až příliš romantický a psychicky demotivuje. Někteří lidé dokonce soudili, že není vhodné jeho skladby zařazovat do programů hudebních škol.

⁹⁵ Osobní rozhovor s profesorem Ivanem Klánským, Praha, 19. 2. 2019, viz Příloha č. 1.

⁹⁶ Osobní rozhovor s profesorem Ivanem Klánským, Praha, 19. 2. 2019, viz Příloha č. 1.

⁹⁷ KAUCKÁ, *Mezinárodní klavírní soutěž Fryderyka Chopina v Mariánských Lázních*, s. 13.

⁹⁸ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 69.

Chopinova hudba etapu nepřízně přežila a vrátila se na koncertní pódia. Velkou zásluhu na propagaci a opětovném zařazení Chopina do koncertních programů měl zakladatel varšavské soutěže – profesor Jerzy Żurawlew.

Zrod myšlenky popisuje vlastními slovy:

*„Když jsem pozoroval mládež a její nadšení pro sportovní rekordy, našel jsem nakonec řešení – soutěž! Jaký reálný prospěch by přinesla mladým interpretům Chopina? Za prvé – peněžité odměny, za druhé – vítězný nástup na světová pódia. Co by získala Chopinova hudba? Mladí lidé musí hrát Chopina – hrát co nejlépe, aby vyhráli. A účastník soutěže, i kdyby nezískal jednu z prvních cen, protože nastudoval soutěžní program, bude jej uplatňovat i na pořadu svých koncertů. Budoucnost ukázala, že jsem se nemýlil“.*⁹⁹

Počátky soutěže nebyly vůbec jednoduché, všechny překážky se však podařilo překonat a první soutěžní skladby zazněly již v roce 1927.

Vraťme se ale k začátku mariánskolázeňské soutěže, jejímž hlavním iniciátorem byl dr. Václav Holzknecht. V roce 1960 se za finanční podpory Ministerstva kultury uskutečnila přehrávka kandidátů na soutěž ve Varšavě, dva roky poté proběhl první oficiální ročník soutěže. Zázemí mladí klavíristé nacházeli v Základní umělecké škole, kde mohli trénovat a konzultovat svoji hru se svými pedagogy. Do prvního ročníku se přihlásilo 14 kandidátů a porota čítala sedm členů. Porotě předsedal dr. Václav Holzknecht, v té době ředitel Státní konzervatoře Praha.¹⁰⁰ V porotě dále zasedli doc. Rudolf Macudzinski z Bratislavy, prof. Antonín Brejcha, prof. Anna Máchová, prof. František Schäfer, Emil Vlk a prof. Jerzy Żurawlew – zakladatel soutěže ve Varšavě. Zpočátku soutěž probíhala na půdě Lidové školy umění, konaly se tam také rozehrávky a přípravy na slavnostní koncerty v rámci festivalu.¹⁰¹

Mariánskolázeňská soutěž na svém počátku sledovala dva hlavní cíle. Prvním z nich byla propagace Chopinovy tvorby mezi mladou generací. Skrze Chopinovu tvorbu se měla mladá generace umělecky vzdělávat a zušlechťovat – tato idea neustále přetrvává.

⁹⁹ ŽURAWLEW, in: *Podmínky XIII. Československé klavírní soutěže Fryderyka Chopina*, s. 13.

¹⁰⁰ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 70.

¹⁰¹ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 70.

Druhým cílem se stala příprava kandidátů na varšavskou soutěž. Společnost Fryderyka Chopina tedy chtěla v rámci svých možností přispět k dobré přípravě nových soutěžících, kteří si mohli rozsáhlou a mnohdy technicky velice složitou látku zahrát na domácí půdě. Tato průprava spojená se získáním soutěžních zkušeností pomáhala účastníkům lépe obstát v neklidném prostředí soutěže zahraniční. Mariánskolázeňská soutěž byla původně koncipována jako komorní akce, postupem času se však vyvinula jiným směrem. Důležitost soutěže si postupně začalo uvědomovat stále více konzervatoří, a tak začal narůstat počet přihlášených soutěžících.¹⁰²

Vzhledem k nárůstu počtu účastníků bylo třeba v klavírní soutěži provést určité změny. První změnou v roce 1966 bylo přesunutí soutěže do Městského divadla. Druhou změnou bylo rozdělení soutěžících do dvou kategorií, dělicí čarou mezi kategoriemi bylo dovršení 19 let věku. Toto rozdělení se praktikovalo od roku 1974 a soutěžícím přineslo spravedlivější a vyváženější měření sil. Po roce 1989 byla věková hranice mezi kategoriemi snížena na osmnáctý rok věku.

Další zásadní změnou bylo, že se původně každoroční soutěž začala konat jednou za dva roky, a to z mnoha důvodů. Toto opatření bylo nutné jednak z hlediska ekonomického, ale také z hlediska organizace a přípravy. Dalším důvodem bylo střídání se s Mezinárodní smetanovskou klavírní soutěží, jelikož obě soutěže čerpají účastníky ze stejných zdrojů.

Profesora Klánského jsem se ptala, jaké rozdíly vidí v klavírní soutěži v Mariánských Lázních a ve Varšavě:

„Rozdíl je nesrovnatelný – v počtu účastníků, v repertoáru i v kvalitě účastníků. Chopinova soutěž ve Varšavě je prakticky nejprestižnější soutěž na světě. Klavírista, který tam uspěje, dostane slušný obnos peněz a otevírá si dveře k velké kariéře. Na varšavskou soutěž se sjíždějí známí impresáři¹⁰³ z Paříže, Londýna, New Yorku. V Mariánských Lázních nabízíme skromné ceny a koncert na festivalu v příštím roce. Naše aktivity jsou závislé na finanční podpoře města, kraje a drobných sponzorů.

¹⁰² Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 68.

¹⁰³ Podnikatel v oblasti divadelních a hudebních produkcí. (DVOŘÁK, *Malý slovník managementu divadla: příručka pro organizátory, producenty, manažery, produkční, studenty a adepty studia divadla, kultury a umění*, s. 105).

Spousta soutěžících, kteří se chystají soutěžit ve varšavské soutěži, si to do Mariánských Lázní přijede takzvaně ohrát. Je to takový inkubátor. Soutěž v Mariánských Lázních je v rámci tuzemských soutěží velice významná, ale v celosvětovém měřítku se s velkými soutěžemi může porovnat pouze Pražské jaro.“¹⁰⁴

4.5.1. Mezinárodní klavírní soutěž Fryderyka Chopina

Přelomová změna nastala v roce 1995, kdy se z doposud národní soutěže stala soutěž mezinárodní. K této změně přispěla nejen politická situace po roce 1989, ale také rozšíření možností pro mladé soutěžící. Díky změně statusu soutěže se odkaz Fryderyka Chopina ještě více upevňoval a rozšiřoval do světa. Nerozšiřoval se však pouze odkaz hudebního skladatele, ale ruku v ruce se zvyšovalo povědomí o Mariánských Lázních.

Soutěž se vzhledem ke svému významu oddělila od festivalu a konala se vždy v prvním červencovém týdnu, opět jako bienále.

V technickém zabezpečení v rámci přechodu z národní soutěže na soutěž mezinárodní nenastaly nijak velké změny. Soutěžící nadále zkoušeli v nyní již Základní umělecké škole (nikoliv Lidové škole umění), dále také v základní škole Sever, ve studijním středisku Univerzity Karlovy a rozehrávky před vlastním vystoupením se konaly v Městském divadle. Po technické stránce to pro Společnost velká změna nebyla, zato význam soutěže jako takové se změnil velice. Zasluhou profesora Ivana Klánského pracovala již od počátků mezinárodní soutěže i mezinárodní porota – zasedali v ní například zástupci z Polska, Japonska a Švýcarska. Mezinárodní klavírní soutěž Fryderyka Chopina v Mariánských Lázních byla netradiční svým bodováním. Každý porotce bodoval veřejně, což není běžný způsob pro umění, ale spíše pro sport. Tento způsob bodování se osvědčil, jelikož předešel nejrůznějším dohadům a body se po průběhu celého kola rovnou objevovaly na vyvěšené tabuli.

Konkurence pro české klavíristy začala být větší, přijížděli soutěžící z jiných zemí, ve kterých je přístup k interpretaci chopinovských děl značně odlišný. Rozdílnost se projevuje jak u evropských škol – zejména u polské, tak u škol ruských a asijských. Právě studenti z asijských zemí přijíždějí do Mariánských Lázní častěji, mnohdy se však

¹⁰⁴ Osobní rozhovor s profesorem Ivanem Klánským, Praha, 19. 2. 2019, viz Příloha č. 1

jedná o studenty evropských škol, kteří přebírají její pojetí. Soutěž se stávala čím dál více populární, i z tohoto důvodu se v soutěži v průběhu ročníků představili klavíristé z České republiky, Japonska, Francie, Polska, Běloruska, Maďarska, Gruzie, Slovenska, Chorvatska, Korey, Uzbekistánu, Kanady a Spojených států amerických.¹⁰⁵

Postupem času byl koncept soutěže opět změněn. Novinka znamenala pro soutěžící značné přitížení. V II. kategorii, tedy v kategorii starších klavíristů, bylo přidáno třetí soutěžní kolo. V nově přidaném soutěžním kole finalisté osvědčovali souhru s orchestrem. Pro toto kolo si soutěžící mohli vybrat mezi Chopinovým *Koncertem f-mol op. 21* nebo *Koncertem e-moll, op. 11*. Zvyšování náročnosti mělo přispět k lepšímu vytipování kandidátů na klavírní soutěž ve Varšavě.

4.6. Fryderyk Chopin očima výtvarníků

Kromě části hudební má Chopinův festival od roku 1960 i část výtvarnou. Sám Fryderyk měl mezi výtvarníky mnoho přátel – Eugéna Delacroix, Elizu Radziwillovnu, která vytvořila Chopinův první portrét, nebo Marii Wodzińskou, která namalovala Chopinův portrét v Mariánských Lázních. Chopin zaujal i české malíře a sochaře – Miloslava Troupu, Libora Wagnera, Ludmilu Jiřincovou, Karla Demela, Karla Svobinského nebo také Osvalda Klappera.

Rok po založení Společnosti byla uspořádána výstava, která prezentovala sto třicet prací z rukou čtyřiceti československých umělců tvořících v rozmezí osmdesáti let. Tato skutečnost je důkazem, že Chopinova tvorba se dostala hluboce do povědomí českých umělců a přesahuje i do dalších oborů.

V roce 1999, tedy při 40. výročí Chopinova festivalu, se ustálila praxe využít na plakátu, vstupenkách, brožuru, letáčku i na dalších tiskovinách motivu z díla jedno z českých grafiků nebo malířů. Cílem tohoto kroku bylo získání jednotné tváře festivalu. V roce 1999 byl osloven Adolf Born, rok nato Kristian Kodet, v letech následujících Vladimír Suchánek, Jan Kristofori, Jiří Anderle, Karel Demel, Bohunka Waageová a Osvald Klapper. Osvald Klapper byl se Společností Fryderyka Chopina

¹⁰⁵ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 81–82.

svázán až do své smrti v roce 2010. Právě z jeho dílny vycházely téměř všechny návrhy ideových plakátů a tiskovin ke klavírní soutěži. Poslední prací Osvalda Klappera byl plakát 8. Mezinárodní klavírní soutěže Fryderyka Chopina v roce 2010. V následujících letech se výtvarných festivalových plakátů ujal Mgr. Dominik Petr.¹⁰⁶

4.6.1. Výstavy na téma Fryderyk Chopin

Jak již bylo zmíněno výše, Chopinův festival má svou výtvarnou část. Popisovat všechny výstavy v průběhu bezmála šedesáti let by bylo obsáhlé, vybrala jsem proto ty nejzásadnější. V roce 1960 se konala výstava *Fryderyk Chopin – jeho život a dílo* a samotnému festivalu předcházela, jelikož se konala již v květnu. Výstava seznámila zábavnou formou více než tisíc návštěvníků se životem klavírního génia polského původu. V červenci na tuto výstavu navázala další nesoucí název *Fryderyk Chopin v dílech českých výtvarných umělců*, obsahovala 137 prací od 42 autorů. Výstava byla nainstalována na dvou místech – v Domě Chopin a v Městském divadle. Škála výtvarných děl sahala od poštovních známek, filmových plakátů až po sochařské kompozice.¹⁰⁷

V roce 1961 využila Společnost Fryderyka Chopina sbírek TIFC¹⁰⁸ ve Varšavě a vznikla tak třetí výstava nesoucí jméno *Fryderyk Chopin – faksimilie Chopinových rukopisů a dokumentů z jeho života*. Nejprve byla výstava pořádána ve výstavní síni Divadla hudby v Praze, následovně byla převezena do Mariánských Lázní. Odtud naopak putovala výstava *Fryderyk Chopin v dílech českých výtvarných umělců* do polských Dušníků a do Varšavy.¹⁰⁹ Další významná výstava nesla název *Fryderyk v tvorbě Osvalda Klappera*. Výstava prezentující obrazy, kresby a volnou a užitou grafiku byla po ukončení převezena do Prahy, kde byla opět instalována.

V roce 1967 Společnost Fryderyka Chopina znovu využila obsáhlých sbírek TIFC a vznikla výstava *Dílo Fryderyka Chopina v polských edicích*. Tato výstava byla velice

¹⁰⁶ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 93–94.

¹⁰⁷ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 95.

¹⁰⁸ Towarzystwo Im Fryderyka Chopina – společnost F. Chopina sídlící ve Varšavě, rok založení 1934 (poznámka autora).

¹⁰⁹ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 95.

významná, jelikož zahrnovala exponáty v rozmezí 150 let. Mezi exponáty byly například Chopinovy první skladby. Sbírek TIFC využila Společnost i k výstavě nesoucí jméno *Karikatury z mezinárodních soutěží Fryderyka Chopina z let 1949–1975*, která je až do dnešní doby největší výstavou karikatur, která v Mariánských Lázních proběhla. Karikatury a satirické kresby zachycovaly grimasy mezinárodní poroty, která na varšavské soutěži vynášela soudy nad jednotlivými soutěžícími. Klavírní soutěže ve Varšavě, která se koná jednou za pět let, se účastní okolo stovky kandidátů, které následně hodnotí třicet mezinárodních porotců z několika zemí. Oko karikaturisty si i na takovém místě všimlo několika momentů, které stály za zvětšením. Nepřekvapí, že tomuto oku neunikli kromě porotců ani soutěžící. Sám Chopin měl ke karikaturám velice blízko. Ve své korespondenci zanechal karikatury desítky lidí a sám byl častým cílem karikaturistů.¹¹⁰

Velká výstava *25 let Společnosti Fryderyka Chopina v Mariánských Lázních* byla prezentována na dvou místech ve městě. Část výstavy byla instalována ve výstavní síni Domu Chopin a další část byla umístěna v divadle N. V. Gogola.¹¹¹ Výstava probíhající v roce 1984 čerpala z rozsáhlých uměleckých sbírek, byla představena díla z tvorby Osvalda Klappera, Václava Kubašty, Vítězslava Eibla nebo Libora Wagnera atd. Také 40. výročí založení Chopinova festivalu provázelo několik výstav, které prezentovaly sochy a malby na téma Chopinova hudba.¹¹²

Poslední významná výstava, kterou zmiňuji, nesla název *Chopin v Čechách*. Tato výstava byla uspořádána k 150. výročí skladatelova úmrtí a konala se v Městském muzeu. Hlavní myšlenkou bylo připomenout Chopinův vztah k Čechám, ale také vztah Čechů k Chopinovi v průběhu 170 let.¹¹³

Bohatých výstav bylo v průběhu šedesáti let opravdu mnoho, jmenovat všechny však není nezbytně nutné pro utvoření představy, jak moc je Chopin u českých a polských výtvarníků populární.

Na letošní rok, ve kterém proběhne 60. ročník Chopinova festivalu, jsou naplánované dvě výstavy – *Via Chopin*, ve které budou vystavována díla Mgr. Dominika Petra, a výstava *Ze sbírek Chopinovy společnosti*.

¹¹⁰ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 95–96.

¹¹¹ V současné době Městské divadlo Mariánské Lázně (poznámka autora).

¹¹² Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 95–96.

¹¹³ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 95–96.

Přehled všech konaných výstav od roku 1960 do roku 2014 k nahlédnutí v Příloze č. 7 -
Výstavy na téma Chopin 1960 – 2014.

4.6.2. Chopinovský umělecký plakát

Chopinův festival je v podstatě od počátku spojen s poutavými plakáty, které jsou samostatnými uměleckými díly. Během necelých šedesáti let se v návrzích plakátů s ideovým motivem vystřídal na šestnáct umělců. Každý plakát byl jedinečný a reprezentoval Chopina pohledem dotyčného umělce (ukázky plakátů naleznete v Příloze č. 4 – Chopinovské umělecké plakáty).

Mezi autory plakátů najdeme již výše zmíněné osobnosti výtvarného světa – Osvalda Klappera, Adolf Borna, Jaroslava Šůru, Dominika Petra nebo světově známého Theodora Pištěka.¹¹⁴

4.7. Hudebně vědecká sympozia

„Dříve bývaly i naučné konference, teď jsme bohužel ve vedení většinou praktiční muzikanti a je mezi námi málo teoretiků. Dříve býval členem Společnosti Fryderyka Chopina například pan Simonides, který byl literát – a ten připravoval přednášky, besedy. V současné době se přednášek ujal pan doc. MUDr. Richard Urbánek, CSc., který přednáškám dal odlehčenější ráz. Často se dozvídáme zákulisní drby z doby Fryderyka Chopina, já osobně mám tyto přednášky rád a myslím, že i naši posluchači.“¹¹⁵

Takto na hudebně vědecká sympozia vzpomíná předseda Společnosti Fryderyka Chopina, pan profesor Ivan Klánský.

Hudebně vědecká sympozia pořádaná pod názvem Chopiniana Bohemica et Slovaca se k ustálenému konceptu Chopinova festivalu přidala v letech 1962–1981. Přihlášené referáty v rámci sympozia byly doplňovány diskuzí, která mnohdy trvala celé hodiny, někdy vyplnila i celý zbytek dne.

Výsledky této aktivity, o kterou se zasloužil hlavně Jaroslav Procházka, následně vycházely tiskem. Společnost dosáhla pozoruhodných badatelských výsledků, a to

¹¹⁴ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 117.

¹¹⁵ Osobní rozhovor s profesorem Ivanem Klánským, Praha, 19. 2. 2019, viz Příloha č. 1

zejména díky zásluhám polonisty Jaroslava Simonidese, jednoho ze zakladatelů festivalu. Hudebně vědecké přednášky se konaly v průběhu festivalu, a to za účasti našich i zahraničních hudebních vědců a historiků.¹¹⁶ Mnozí z nich tehdy trávili letní měsíce v Mariánských Lázních, poblíž archivu Společnosti, právě tam totiž získávali další podklady pro svou badatelskou činnost a závěrečné práce tak byly sofistikovanější. Zpracovaná témata, která se vázala k Chopinovu pobytu v Čechách, se těšila veliké pozornosti v Mariánských Lázních, ale i v Polsku. V průběhu let vznikaly zajímavé práce a byla doplněna známá fakta z Chopinova života. Vznikly například práce od Pavla Štěpána *O českém reprodukčním chopinovském stylu*, Josefa Plavce *Fryderyk Chopin a hudba českého obrození* nebo *Písňová tvorba F. Chopina a B. Smetany*.¹¹⁷

Jak již bylo uvedeno výše, nyní se teoretických přednášek ujal doc. MUDr. Richard Urbánek, CSc. Přednášky docenta Urbánka jsou vždy zaměřené na určité období Chopinova života – v roce 2018 to byla například přednáška *F. Chopin a Paříž...* Na letošním 60. ročníku proběhne přednáška na téma *F. Chopin a jeho cesta do Skotska. Závěr života F. Chopina*.

4.8. Ediční činnost Společnosti Fryderyka Chopina

Další oblastí, ve které se Společnost Fryderyka Chopina realizuje, je vydávání publikací zaměřených na chopinovská témata. Ediční činnosti se Společnost Fryderyka Chopina věnuje již od svého založení, vydává krásné tisky s chopinovskou tematikou – těmito tisky svádí dohromady milovníky Chopina a jeho hudby z řad literátů, výtvarníků a historiků.¹¹⁸ Vzhledem k dlouhotrvající ediční činnosti jsem vybrala pouze zlomek knih, které za pomoci Společnosti vznikly, výčet všech publikací je k nahlédnutí v Příloze č. 4.

Jako první vyšel tiskem projev dr. Františka Kahudy, který byl doplněn o vyznání samotnému Chopinovi. Tisk graficky upravil a kresbou opatřil Karel Svolinský. O dva roky později, v roce 1962, vyšla poema Kamila Bednáře, doplněna o litografie od

¹¹⁶ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 146.

¹¹⁷ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 146.

¹¹⁸ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 177.

Ludmily Jiřincové – celé toto dílo neslo název *Fryderyk a Mariana – Chopin v Mariánských Lázních*.¹¹⁹

Jako další vyšly v Praze v roce 1967 *Chopinovské akordy*, výbor z veršů Oldřicha Zemka. Na této publikaci se kromě Společnosti Fryderyka Chopina a Polského kulturního střediska podílel i Osvald Klapper. Ještě téhož roku vyšla další bibliofilie *Chopin v Mariánských Lázních 1836*, která obsahovala části dopisů od Józefy Kościelské¹²⁰ (rozené Wodzińské) adresované Ferdynandu Hoesickovi.¹²¹ Tyto dopisy byly doplněny dobovými rytinami a reprodukcemi Chopinova portrétu od Marie Wodzińské. V sedmdesátých letech vyšla za podpory Lyry Pragensis¹²² *Vzpomínka na Chopina* od spisovatelky polské národnosti – Eleonory Ziemiecké. Dílo bylo doplněno o litografii Daniely Havlíčkové a vydání se datuje na rok 1974. Životopisné dílo *Chopin*, taktéž z pera spisovatele polské národnosti Jarosława Iwaszkiewiczze, pojednává o Chopinových letech v Paříži a o jeho návštěvě západočeských lázní. Dílo svými rytinami dokonpoval Cyril Bouda. Společnost Fryderyka Chopina tuto knihu vydala opět ve spolupráci s Lyrou Pragensis v roce 1986.¹²³

K výročí 150 let od Chopinovy první návštěvy v Čechách vyšla studie dr. Václava Holzknechta *Chopin v obrozenecké Praze r. 1829.*, ilustrovaná rytinami Josefa Herčíka.

V roce 1983 vydal Osvald Klapper tisk s názvem *Zde zní ozvěna jeho tónů*, a to ve vlastní grafické úpravě, s vlastními litografiemi. Tento tisk obsahoval výběr z básní českých a polských autorů, kteří psali o Chopinově návštěvě Mariánských Lázní. Mezi jednu z posledních knih patří novela *Růže pro Fryderyka*, kterou napsal Vladislav Mareš – knihu opatřil úvodním slovem v češtině, polštině a němčině pan Jaroslav Simonides. Výňatky z této knihy byly v češtině, němčině a angličtině vydány jako příležitostný tisk k výstavě *Chopin a Mariánské Lázně 1836–1996*.

V důsledku nedostatku peněz se postupem času vydavatelská činnost Společnosti omezila většinou jen na vydávání propagačních festivalových brožur. Avšak v roce

¹¹⁹ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 177.

¹²⁰ Józefa Wodzińská – Chopinova známá a sestra jeho snoubenky Marie Wodzińské (Společnost Fryderyka Chopina, *Podklady pro Památník Fryderyka Chopina*, s. 11).

¹²¹ Ferdynand Hoesick – polský knihkupec a nakladatel, šéfredaktor novin Varšavský kurýr (Společnost Fryderyka Chopina, *Podklady pro Památník Fryderyka Chopina*, s. 11).

¹²² Komorní sdružení pro hudbu, poezii a výtvarné umění, ustavené v květnu 1967 (Stránky *České divadelní encyklopedie* [online]. Dostupné z < http://encyklopedie.idu.cz/index.php/Lyra_Pragensis > [cit. 27. 2. 2019]).

¹²³ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 177–178.

2015 vyšla zatím poslední kniha *V Chopinově společnosti* – tato kniha vznikla k 55. výročí založení Společnosti Fryderyka Chopina a je plná textů od bývalých či současných členů Společnosti. Informace, rozhovory, fakta, fotografie, zajímavosti a příběhy ze zákulisí Chopinova festivalu a klavírní soutěže do publikace vybrala a uspořádala Růžena Knedlíková.

Přehled všech vydaných knih do roku 2014 je k nahlédnutí v Příloze č. 8 - Seznam vydaných knih Společností Fryderyka Chopina.

5. Základní umělecká škola Fryderyka Chopina

Ač jsou Mariánské Lázně menším městem, umělecká škola tam má své místo již bezmála sto let. Hudební škola byla otevřena dne 4. února 1926. První etapa výuky probíhala v letech 1926–1938 v prostorách budovy české školy v Komenského ulici, která byla již tehdy kvůli geografické poloze ve městě nazvána Jih. Již během druhého roku čelila hudební škola finanční krizi, která vznikla z nedostatku zkušeností v ekonomickém sektoru. Školu zachránily dotace od Ústřední matice školské. Po překonání krize byl odvolán tehdejší ředitel Otakar Zich, na jehož post nastoupil Josef Solnař – dosavadní zástupce ředitele hudební školy v Opavě. Škola pod novým vedením prosperovala, a to se odrazilo i na zájmu o výuku. Na konci školního roku 1927/1928 k dosavadním dvěma oborům – houslovému a klavírnímu, přibyl ještě obor sólový zpěv.¹²⁴

Po konci 2. světové války byla výuka zahájena v Ruské ulici, v budově základní školy, která nesla označení Sever. V této budově se vyučovalo do ledna 1946, poté byla hudební škola přestěhována na okraj lesoparku, do ulice Ibsenovy. Členem poválečného učitelského sboru byl i Emil Vlk, který se později stal ředitelem školy. Tuto funkci vykonával od roku 1959 až do roku 1984.¹²⁵ Vlkův přínos pro hudební školu byl veliký. Výrazně se podílel na vývoji výuky a na vzniku a podpoře hudebních těles, která v rámci hudební školy vznikla. Dalším přínosem byla výchova řady vynikajících klavíristů, kteří výborně reprezentovali Mariánské Lázně a samostatnou školu. Pilné studenty oceňoval pan Vlk vstupenkami na abonentní koncerty Městského symfonického orchestru, a tak jim prohluboval vztah k vážné hudbě. Výjimeční žáci školy měli už v této době možnost koncertovat se symfonickým orchestrem a často pak pokračovali ve studiu svého oboru na konzervatořích a dalších uměleckých školách. Vystoupení žáků Lidové školy umění se postupně stala pevnou součástí kulturního života v Mariánských Lázních.

¹²⁴ KRČEK, *Historie a současnost Základní umělecké školy Fryderyka Chopina Mariánské Lázně*, s. 8–9.

¹²⁵ KRČEK, *Historie a současnost Základní umělecké školy Fryderyka Chopina Mariánské Lázně*, s. 10, 14.

Nárůst žáků přinesl začátkem 60. let také zakládání prvních souborů – kytarového a akordeonového. Ve druhé polovině 60. let se tyto soubory začaly vydávat na zahraniční zájezdy.

Hudební škola v průběhu let získala veliké uznání, které bylo v květnu roku 1974 oceněno okresním úřadem v Chebu – mariánskolázeňská Lidová škola umění byla prohlášena nejúspěšnější školou v okrese. Práce pedagogů byla obzvláště chválena, jelikož právě oni svou vytrvalostí, péčí a znalostmi dokázali vychovat žáky, kteří se na soutěžích hudebních škol umísťovali na předních příčkách a skvěle tak reprezentovali město.¹²⁶

Kromě rozvoje hudební školy dokázal Emil Vlk navazovat skvělé vnější vztahy. Jedním z těch, který přerostl v dlouholetou spolupráci, byl vztah se Společností Fryderyka Chopina. Emil Vlk, coby klavírista, měl k Chopinovi jistě blízko a právě v Mariánských Lázních se mu poštěstilo být u zrodu klavírní soutěže Fryderyka Chopina. Emil Vlk se stal tajemníkem soutěže a dlouhých 35 let se staral o to, aby si soutěž vybudovala a posléze udržela vysokou úroveň. Kromě pomoci s organizací se také podílel na tom, aby Lidová škola umění byla ústředním místem, zázemím, pro klavíristy, kteří přijeli soutěžit.

Po letech úzké spolupráce Společnosti Fryderyka Chopina a Lidové školy umění v Mariánských Lázních nastal dne 26. srpna 1978 radostný okamžik. Po dlouhém administrativním procesu se konečně podařilo ocenit osoby, které se podílely na organizaci a průběhu mariánskolázeňské klavírní soutěže.

„A protože se stala Lidová škola umění vedle Chopinova domu ústředním místem soutěží, kde se kandidáti připravují a cvičí, kde během soutěžního týdne zní neustále Chopinova hudba [...], dostane tento úpravný a příjemný dům na kraji parkového lesíka v Ibsenově ulici čestný název: Lidová škola umění Fryderyka Chopina. Zaslouží si to plně a její nové označení řekne kolemjdoucím, že se tu něco podstatného a cenného vykonalo ve prospěch velkého umění a ve prospěch mladé generace.“¹²⁷

Tehdy se takové pocty dostalo pouze dvěma hudebním školám na celém světě. V současné době se Chopinovým jménem honosí tři hudební školy v celém světě.

¹²⁶ KRČEK, *Historie a současnost Základní umělecké školy Fryderyka Chopina Mariánské Lázně*, s. 22.

¹²⁷ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 87.

Prosadit však v roce 1978 Chopinovo jména do názvu školy nebylo snadné. Komunistický výbor se sídlem v Chebu odkládal žádost na přejmenování téměř dva roky. Nakonec bylo nezbytné se obrátit na polskou ambasádu a *Towarzystwo im. Fryderyka Chopina*. Poté, co se do procesu vložila i polská strana, dostaly záležitosti rychlejší spád.¹²⁸

Slavnostní udělení čestného názvu škole se konalo za účasti velvyslance Polské republiky Jana Mitregy. Za město Mariánské Lázně se této události účastnil Ing. Jan Příhoda a za Ministerstvo kultury Ing. Václav Císař, CSc.¹²⁹ Na tomto významném aktu nemohl chybět hudební doprovod, kterého se zhostil profesor Ivan Klánský. Po poslechu klavírního recitálu byl odhalen Chopinův reliéf, který zhotovil mariánskolázeňský sochař Vítězslav Eibl. Necelých dvanáct let po ceremoniálu byla hudební škola přejmenována na Základní uměleckou školu Fryderyka Chopina.

Obrázek č.7 - Pamětní deska na budově Základní umělecké školy F. Chopina, zdroj: Vlastní archiv autora

¹²⁸ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 87.

¹²⁹ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 87.

Další významnou oslavou bylo dvacet let od přejmenování hudební školy. Slavnost připomínající tento okamžik se odehrávala 25. září 1998 v mariánskolázeňském kulturním domě Casino. Dvacáté výročí připomněl uznalými slovy místopředseda Chopinovy společnosti akademický malíř Osvald Klapper.

Základní umělecká škola Fryderyka Chopina je současné době ve velmi dobré kondici, a to především díky Mgr. Petru Čechovi, který je nynějším ředitelem. Právě pod vedením Mgr. Petra Čecha si škola udržuje svou prestiž, čímž si získává nové hudebníky i v době, která přizvukuje spíše technologickým kroužkům. Základní umělecká škola Fryderyka Chopina je v současné době přestěhována do nové budovy, která lépe vyhovuje požadavkům studentů a učitelů. Tuto novou budovu samozřejmě i nadále zdobí Chopinův reliéf, stejně jako hudební sál školy zdobí Chopinovy portréty. Hudební škola i nadále spolupracuje se Společností Fryderyka Chopina na organizaci Mezinárodní klavírní soutěže.

Obrázek č. 8 – Nová budova Základní umělecké školy Fryderyka Chopina, zdroj: <http://www.stavbykarlovarska.cz/cz/hlasovani/zus-fryderika-chopina-173>

6. Fryderyk Chopin a Mariánské Lázně

6.1. Zpívající fontána a Fryderyk Chopin

Známou doménou Mariánských Lázní je zajisté kolonáda a zpívající fontána. V době pobytu Fryderyka Chopina a rodiny Wodzińských ještě v Mariánských Lázních žádná kolonáda nebyla, původní byla vystavěna a otevřena v roce 1889. Současná novobarokní kolonáda zdobí lázně od roku 1900.

O dlouhých 82 let později se začalo s budováním světově známé Zpívající fontány. Stavba probíhala v letech 1982–1986, autorem návrhu fontány je akademický architekt Pavel Mikšík, technickou spolupráci poskytli Dr. Ing. arch. Otakar Kuča, CSc. a Ing. Pavel Janeček.¹³⁰ Fontána je neobvyklá svými rozměry. Uprostřed mělké kruhové bazénové mísy je umístěna dvanáctidílná plastika stylizovaného květu. Tuto mariánskolázeňskou dominantu jako první rozezněly tóny skladby *Hudba pro fontánu*, kterou složil Petr Hapka.

Zpívající fontána má široký repertoár, který je každý rok obměňován. Do tohoto repertoáru byla před lety zařazena Chopinova skladba *Rondo á la Krakowiak op. 14*, která je jednou ze stálíc repertoáru. *Rondo á la Krakowiak op. 14* již tradičně zaznívá v den zahájení Chopinova festivalu. Skladbě předchází dlouholetý rituál, který zahrnuje kladení věnců u pomníku Fryderyka Chopina.¹³¹ Skladbu pro tento účel nahrál Symfonický orchestr českého rozhlasu pod taktovkou Josefa Hrnčíře. Klavírní sólo nahrál Josef Hába, úpravy se ujal Petr Hapka.

Propojení Chopinovy hudby a zpívající fontány – největší dominanty Mariánských Lázní – je symbolické a značí, v jaké úctě mají obyvatelé Mariánských Lázní tohoto polského umělce i 170 let po jeho smrti. Díky zařazení Chopinovy skladby do repertoáru zpívající fontány se také udržuje každoročně Chopinův odkaz na denní bázi po dobu půl roku (zpívající fontána je v provozu od 30. dubna do 31. října).

¹³⁰ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 140.

¹³¹ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 140.

6.1. Pomník Fryderyka Chopina, Chopinova ulice, Chopinova pamětní deska

K blížícímu se stému výročí narození Fryderyka Chopina a k jeho důstojné oslavě v roce 1910 vytvořila Hudební společnost ve Varšavě výbor celoevropských oslav a vyslala svého sekretáře také do Mariánských Lázní. Tato pracovní návštěva Mariánských Lázní měla jediný úkol – zjistit, jak by bylo možné uctít Chopinovu památku v domě, ve kterém v roce 1836 na pozvání rodiny Wodzińských pobýval. Sekretář Leopold Méyet inicioval finanční sbírku u polských lázeňských hostů, díky této sbírce byly zhotoveny dvě pamětní desky. Slavnostní odhalení dvou desek z černé slezské žuly se konalo 31. července 1902. Desky zhotovené v Krakově byly umístěny po obou stranách Domu Chopin, přímo u vstupu do budovy na úroveň prvního patra. Hlásají „V tomto domě bydlel Chopin v roce 1836“, a to v jazyce polském, francouzském a českém.

Další vzpomínku na Chopina nalezneme taktéž na Domě Chopin v podobě dalších dvou pamětních desek. Jedna z nich popisuje vývoj domu U Bílé labutě a informuje o přejmenování na Dům Chopin. Druhá pamětní deska s nápisem „Zde žil 1836 Fryderyk Chopin, tvůrce polské národní hudby“ z dílny akademického sochaře Antonína Kuchaře byla v roce 1957 odhalena vedle vstupu do Domu Chopin.

Obrázek č. 9 – Pamětní deska na Domu Chopin, zdroj: Vlastní archiv autora

Nedaleko Domu Chopin, Společenského domu Casino a kolonády Karolinina pramene se nachází Chopinův pomník. Původní pomník dvou monarchů, který připomínal setkání Edwarda VII. a rakouského císaře Františka Josefa I., vystřídal v roce 1960 skladatelův reliéf z dílny akademického sochaře Karla Otáhalá. Pomník byl v roce 1989 renovován a doplněn o desku s nápisem. Již tradičně k tomuto pomníku, kterému se začalo říkat Chopinův kámen, kráčí průvod účastníků festivalu, zástupců ambasad a institutů, velvyslanců a členů Společnosti. Právě u Chopinova kamene se vyjadřuje pocta Fryderyku Chopinovi květinami, věnci, proslovy. Fotografie Chopinova kamene je k nahlédnutí ve fotogalerii (viz Příloha č. 5 - Fotogalerie).

Kromě Chopinova pomníku a pamětních desek se v Mariánských Lázních od 26. 9. 1978 nachází i Chopinova ulice. Tato ulice, o jejíž přejmenování se zasadila Společnost Fryderyka Chopina, prochází severní částí města a vede vedle dnes již bývalé Základní umělecké školy Fryderyka Chopina, která sídlila v Ibsenově ulici.

6.2. Spolupráce české a polské Společnosti Fryderyka Chopina

Společnost Fryderyka Chopina v Mariánských Lázních hned po svém založení navázala spolupráci s nejstarší chopinovskou organizací – *Towarzystwem imienia Fryderyka Chopina* ve Varšavě. O toto propojení se zasloužili především dva zakládající členové – Jaroslav Simonides a Jaroslav Procházka, kteří měli dobré vztahy s představiteli polské společnosti. Prvním společným projektem byla výstava *Chopin v díle českých výtvarníků*, o které jsem psala v kapitole 4.5.1. Výstavy na téma Fryderyka Chopina.

Profesor Ivan Klánský se ke spolupráci mezi jednotlivými společnostmi vyjádřil takto:

„Spolupráce společností funguje, často například spolupracujeme s polskou společností. Ale i přes další společnosti máme možnost získat kvalitního interpreta nebo poradce do mezinárodní klavírní soutěže. Nemáme jednu společnost, se kterou bychom spolupracovali každý rok, ale jsme svým způsobem propojeni. Nejzápadnější společnost

sídlí v Buenos Aires a nejvýchodnější je v Bangkoku. Chopin je napříč celým světem.“¹³²

6.3. Federace Společností Fryderyka Chopina

Fakt, že je „Chopin napříč celým světem“, dal vzniknout Federaci Chopinových společností. Myšlenka na založení mezinárodní organizace spojující Chopinovy společnosti po celém světě vznikla v 70. letech. Iniciativu převzal britský muzikolog Arthur Hedley, polský pianista Jerzy Żurawlew – zakladatel Mezinárodní klavírní soutěže a český klavírista František Rauch. V dubnu 1984, kdy se oslavovalo 50. výročí založení Národního institutu Fryderyka Chopina ve Varšavě (*Narodowy Instytut Fryderyka Chopina*), byla na celém světě uzavřena dohoda mezi Chopinovými společnostmi a organizacemi. Této dohody bylo dosaženo v důsledku iniciativy tehdejšího představenstva společnosti Fredericka Chopina ve Varšavě a její předsedkyně prof. Elżbiety Artysz.¹³³

Dne 17. října 1985 (na tento den připadlo výročí 136 let od Chopinova úmrtí) se sešli zástupci 19 Chopinových společností z celého světa, aby podepsali zakládací akt Mezinárodní federace Chopinových společností se sídlem ve Varšavě.¹³⁴

*Na základě této obsáhlé dohody vznikly jednotlivé dokumenty – jednací řád, stanovy i znak federace, určil se způsob delegování zástupců členských společností a řešily se i finanční otázky budoucí federace. Současně byly podány žádosti o schválení na úrovni vlád a ministerstev.*¹³⁵

Setkání proběhlo ve skladatelově rodišti, polské obci Żelazowa Wola. První valné shromáždění následovalo ihned, členství bylo uděleno dvaceti společnostem ze čtrnácti zemí a Dr. Theodor Kanitzer byl zvolen předsedou Federace. Mezinárodní federace Chopinových společností měla fungovat jako platforma pro šíření znalostí o Chopinově

¹³² Osobní rozhovor s profesorem Ivanem Klánským, Praha, 19. 2. 2019, viz Příloha č. 1.

¹³³ Stránky *International Federation of Chopin Societies* [online]. Dostupné z <<http://www.ifcs.pl/page/3-history.html>> [cit. 3.4.2019]

¹³⁴ Stránky *International Federation of Chopin Societies* [online]. Dostupné z <<http://www.ifcs.pl/page/3-history.html>> [cit. 3.4.2019]

¹³⁵ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 153–154.

životě a hudbě. Poprvé v historii vznikla celosvětová kulturní organizace s aktivitami věnovanými šíření děl jediného skladatele.

Dne 25. listopadu 1989, na valném shromáždění UNESCO v Paříži, byla Federace přijata jako přidružený člen Mezinárodní hudební rady UNESCO. Tato akce byla projevem zvláštního uznání pro Federaci a její bohaté umělecké a vědecké aktivity. V návaznosti na iniciativu Federace vyhlásila Mezinárodní hudební rada UNESCO rok 1999 jako rok Chopina. Díky četným projektům Chopinových společností přidružených k Federaci mohla být Chopinova hudba představena i posluchačům v nejbližších koutech světa. Kromě koncertů, festivalů a soutěží bylo 150. výročí smrti skladatele připomínáno pořádáním výstav, kurzů Chopinovy hudební interpretace, přednášek, konferencí a 2. mezinárodního Chopinova muzikologického kongresu – *Chopin a jeho díla v kontextu kultury*. V kostele sv. Madeleiny v Paříži byl znovu zorganizován pohřební ceremoniál k uctění památce Fryderyka Chopina, během kterého bylo provedeno Mozartovo *Rekviem d moll, K 626*. Tato akce byla organizována Sociétés Chopin se sídlem v Paříži.¹³⁶

Výzkumy v rámci Federace sloužily mimo jiné i pro zkoumání vlivu Chopinovy hudby na kulturu různých národů. Získané informace v rámci Federace pomáhaly ke zlepšení kvality pořádaných festivalů, koncertů, mistrovských kurzů, klavírních soutěží, dokumentárních i výtvarných výstav, přednášek.

V průběhu času se Mezinárodní federace Chopinových společností rozšířila a přijala nově vytvořené Chopinovy společnosti z celého světa. Do roku 2007 se Federace rozrostla a zahrnuje 38 Chopinových společností z 24 zemí.¹³⁷ Mariánskolázeňská společnost vstoupila do Federace již při samotném vzniku v říjnu roku 1985. Je tak již přes 30 let hrdou členkou celosvětové federace, což dopomohlo nejen ke zviditelnění města, ale také k lepšímu udržení Chopinova odkazu v Mariánských Lázních.¹³⁸ Právě v Mariánských Lázních v roce 2004, v průběhu 45. ročníku Chopinova festivalu zasedal výbor Mezinárodní federace Chopinových společností. Prof. Ivan Klánský, viceprezident Federace a předseda české Společnosti, s radostí uvítal, že se zasedání výboru koná právě na naší domácí půdě. Předmětem debaty byla organizace

¹³⁶ Stránky *International Federation of Chopin Societies* [online]. Dostupné z <<http://www.ifcs.pl/page/3-history.html>> [cit. 3. 4. 2019].

¹³⁷ Stránky *International Federation of Chopin Societies* [online]. Dostupné z <<http://www.ifcs.pl/page/3-history.html>> [cit. 3. 4. 2019].

¹³⁸ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 151–154.

a financování. V rámci dvoudenního programu byl připraven i kulturní program, který se skládal z recitálů Ivo Kahánka, Adama Wodnického a Martina Kasíka, z nokturna na zámku Kynžvart v podání Spirituál kvintetu,¹³⁹ prohlídky Chopinova památníku v Domě Chopin a návštěvy výstav doprovázejících festival.¹⁴⁰

¹³⁹ Spirituál kvintet – folková skupina založená v roce 1960 (Stránky *Spirituál kvintetu* [online]. Dostupné z < <http://spiritualkvintet.cz/o-kapele/historie/19601968-2/> > [cit. 3. 4. 2019].

¹⁴⁰ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 158.

6.3. Slavnostní fanfáry pro Chopinův festival

Jak již bylo řečeno v předchozích kapitolách, Chopinův festival má svůj ustálený koncept. Do tohoto konceptu od samého začátku patří i slavnostní fanfára, kterou složil Jan Seidel. Tuto znělku posléze rozepsal pro čtyři nástroje dirigent Miloslav Bervíd.¹⁴¹

Slavnostní fanfára během festivalu zní vždy dvakrát. Poprvé zní po ukončení zahajovacího koncertu, kdy vyjde skupina muzikantů na balkon Společenského domu Casino a slavnostní znělkou doprovází delegaci, která kráčí k Chopinovu pomníku. Skupina účastníků koncertu, členů Společnosti, pozvaných hostů a přihlížejících poté pokládá květiny a věnce a pokračuje ke zpívající fontáně, která hraje *Rondo á la Krakowiak op. 14*

Slavnostní fanfáry také celý festival zakončují. Po závěrečném symfonickém koncertě, který je podle zvyklostí pod taktovkou polského dirigenta, se rozezní slavnostní fanfára v sále a dává přítomným na vědomí, že se shledají zase za rok.

¹⁴¹ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 65.

7. Fryderyk Chopin v povědomí obyvatel Mariánských Lázní

Společnost Fryderyka Chopina již šedesát let pečuje o odkaz polského klavíristy, který v Mariánských Lázních trávil léto roku 1836. Tento vztah Mariánských Lázní k Fryderykovi Chopinovi a jeho hudbě pocítí každý návštěvník, který prochází tímto městem. Mým cílem však bylo zjistit, zda o činnosti Společnosti Fryderyka Chopina vědí i místní obyvatelé. Svou hypotézu o živém přetrvání Chopinova odkazu až do dnešních dob jsem porovnála za použití analytické a komparativní metody s dotazníkovým šetřením. Elektronického dotazníkového šetření se účastnilo 200 respondentů, mezi kterými byli muži i ženy z Mariánských Lázní ve věku od 15 do 50+. Dotazník obsahoval 12 otázek, které byly zaměřené na činnost Společnosti Fryderyka Chopina a na Chopinův odkaz v Mariánských Lázních. Vzor polostrukturovaného dotazníku je k nahlédnutí v Příloze č. 2 – Vzor polostrukturovaného dotazníku.

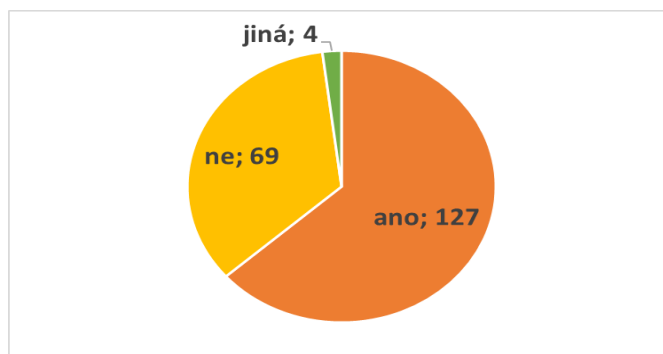
V první otázce jsem se ptala mariánskolázeňských obyvatel, zda ví, kdo byl Fryderyk Chopin. Na tuto otázku odpovědělo 189 respondentů ano – což znamená, že 94,5 % ví, kdo to Fryderyk Chopin byl. Zbylých 11 dotazovaných (5,5 %) tohoto polského umělce nezná.

Graf č. 1 – Výsledky odpovědí na otázku č. 1 - Víte, kdo to byl Fryderyk Chopin? zdroj: Vlastní archiv autora

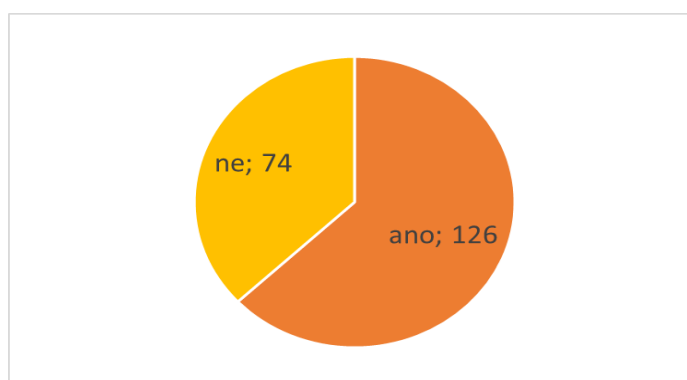
Druhá otázka směřovala na Chopinův pobyt v Mariánských Lázních. Na otázku, zda respondenti vědí, že Fryderyk Chopin žil necelý měsíc v Mariánských Lázních, se mi dostalo těchto odpovědí – 127 (63,5 %) občanů ví, že Fryderyk Chopin žil necelý měsíc v Mariánských Lázních. Ze zbylých 73 dotazovaných o jeho návštěvě neví 69 (34,5 %),

4 (2 %) odpověděli, že věděli, že navštívil město, ale nevěděli, jak dlouhý byl jeho pobyt. Z odpovědí lze vyčíst, že se možná trochu vytrácí informovanost o tom, proč se oslavy Chopinova talentu a hudby konají právě v Mariánských Lázních.

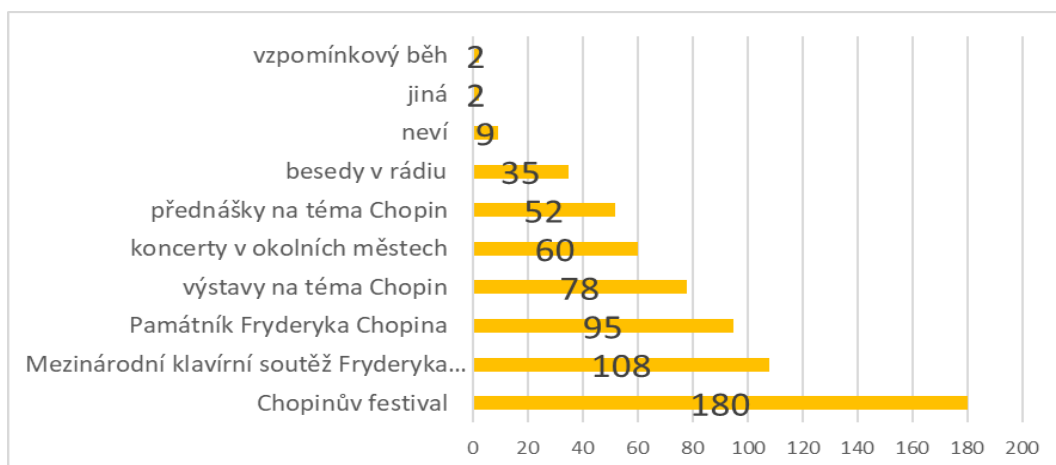
Graf č. 2 – Výsledky odpovědí na otázku č. 2 - Víte, že Fryderyk Chopin žil necelý měsíc v Mariánských Lázních? zdroj: Vlastní archiv autora

Třetí otázka se týkala Společnosti Fryderyka Chopina, konkrétně toho, zda tázaní vědí o jejím sídle v Mariánských Lázních. Kladné odpovědi se mi dostalo od 126 respondentů (63 %), zbylých 74 (37 %) nevědělo, že se sídlo Společnosti nachází právě v Mariánských Lázních. Za jeden z hlavních důvodů tohoto výsledku považují fakt, že se Společnost nijak zásadně komerčně neprojevuje na veřejnosti po tu část roku, ve které se festival nekoná. To je nejspíš zapříčiněno tím, jak řekl sám profesor Klánský, že festival je spíše konzervativní. Z tohoto důvodu je reklama festivalu nebo propagace Společnosti spíše decentní.

Graf č. 3 – Výsledky odpovědí na otázku č. 3 - Víte, že v Mariánských Lázních sídlí Společnost Fryderyka Chopina? zdroj: Vlastní archiv autora

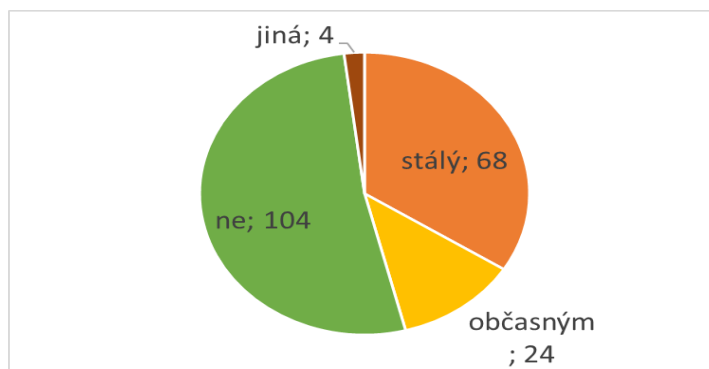
Čtvrtá otázka byla menší analýzou činnosti Společnosti. Dotazovaných jsem se ptala, zda ví, co všechno Společnost Fryderyka Chopina dělá pro udržení Chopinova odkazu. V této otázce bylo možné zvolit jednu a více odpovědí z devíti možných. Odpověď Chopinův festival zvolilo 180 dotazovaných (90 %), o největší aktivitě Společnosti tedy vědí téměř všichni respondenti. Seřadím-li odpovědi sestupně, druhou nejčastější odpovědí byla Mezinárodní klavírní soutěž Fryderyka Chopina, o které ví 108 dotazovaných (54 %), následoval Památník Fryderyka Chopina – 95 odpovědí (47,5 %), výstavy na téma Chopin – 78 odpovědí (39 %), koncerty v okolních městech (Teplá, zámek Kynžvart) – 60 odpovědí (30 %), přednášky na téma Chopin – 52 odpovědí (26 %), besedy v rádiu – 35 odpovědí (17,5 %). Devět dotazovaných odpovědělo, že neví, jaká je činnost Společnosti nebo že Společnost neznají, a tak nemohou vědět, jaké jsou její činnosti. Jeden respondent odpověděl, že zásluhou Společnosti se pojmenovala Základní umělecká škola. Dva respondenti odpověděli, že se koná vzpomínkový běh, což bohužel není pravda. Odpovědi na tuto otázku ukazují, že je povědomí o činnosti Společnosti v Mariánských Lázních poměrně rozšířené. Jako pozitivní bych brala fakt, že dotazovaní znali kromě hudební části festivalu i další části včetně doprovodného programu.

Graf č. 4 – Výsledky odpovědí na otázku č. 4 - Co všechno dělá Společnost Fryderyka Chopina pro udržení odkazu? zdroj: Vlastní archiv autora

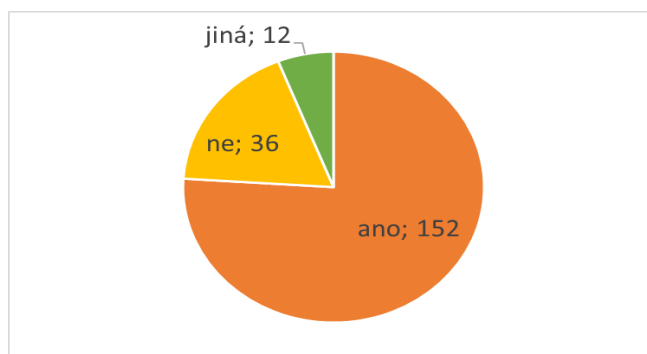
Pátá a šestá otázka byla zaměřena na Chopinův festival. První z nich zjišťovala, zda jsou dotazovaní návštěvníky Chopinova festivalu. Z dvou set dotazovaných festival navštívilo minimálně jednou 92 lidí (46 %), z toho 68 (34 %) jich je občasným

návštěvníkem a 24 (12 %) návštěvníkem stálým. Ze zbylých 54 % – 108 lidí se 104 dotazovaných festivalu nezúčastnilo a ostatní 4 se plánují tento rok zúčastnit. Tento výsledek naznačuje, že ač je vážná hudba v dnešní době spíše okrajovou zábavou, i tak se festivalu zúčastnila téměř polovina respondentů.

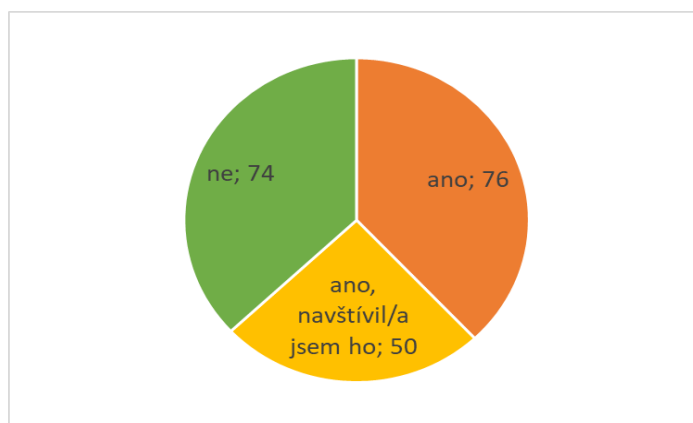
Graf. č. 5 – Výsledky odpovědí na otázku č. 5 - Jste návštěvníkem Chopinova festivalu? zdroj: Vlastní archiv autora

V šesté otázce jsme se chtěla dozvědět, zda dotazovaní vnímají Chopinův festival jako neoddělitelnou součást kultury Mariánských Lázní. Kladně na tuto otázku odpovědělo 152 tázaných (76 %), záporně odpovědělo 36 lidí (18 %) a 12 zbylých (6 %) odpovědělo v otevřené odpovědi. Z těchto dvanácti jich pět nevědělo, jak odpovědět, jeden respondent odpověděl, že věří, že je důležité podporovat klasickou hudbu, protože díky ní mohou do města přijet turisté i mimo hlavní sezónu. Další odpověď byla kladná s dovětkem, který se týkal vedení festivalu, které je, dle respondenta, příliš konzervativní a mělo by se vystřídat.

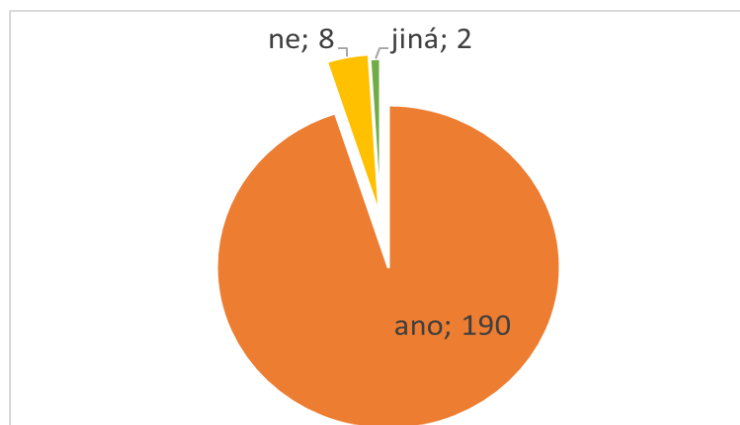
Graf č. 6 – Výsledky odpovědí na otázku č. 6 - Myslíte si, že je Chopinův festival neoddělitelnou součástí kultury v Mariánských Lázních? zdroj: Vlastní archiv autora

Sedmá otázka se netýkala hudební činnosti Společnosti, ale spíše památkové – ptala jsem se, zda respondenti vědí, že se v Mariánských Lázních nachází Památník Fryderyka Chopina. Z dotazované skupiny vyšlo 126 kladných odpovědí (63 %), 50 lidí (25 %) dokonce památník již navštívilo. Zbytek, tedy 74 (37 %) respondentů, o památníku dosud nevěděl. Zde se ukazuje, že by propagace památníku mohla být větší. Památník příliš mnoho obyvatel města nenavštívilo, což ale také může být způsobeno tím, že neradi navštěvují taková místo nebo je tolik nezajímá celé pozadí festivalu, Společnosti a Chopinova života.

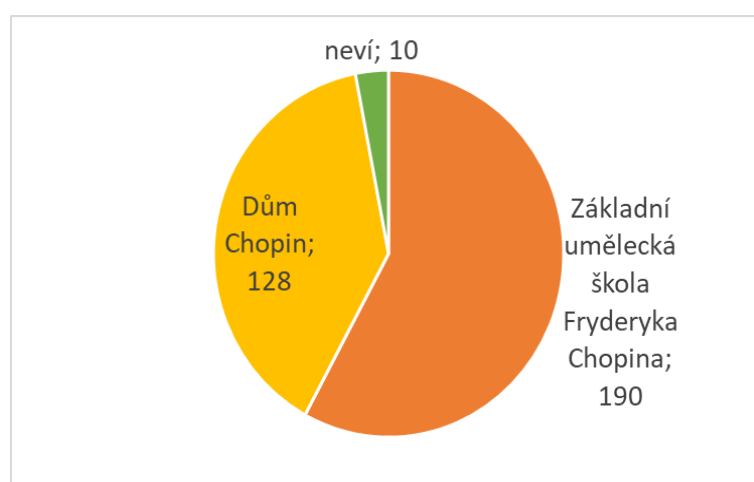
Graf č. 7 – Výsledky odpovědí na otázku č. 7 - Víte, že se v Mariánských Lázních nachází památník Fryderyka Chopina? zdroj: Vlastní archiv autora

Osmá a devátá otázka měly zjistit, zda zanechal Fryderyk Chopin v Mariánských Lázních svůj odkaz a zda je důležité ho i nadále udržovat. Na obě tyto otázky převažovaly kladné odpovědi, což potvrdilo moji hypotézu o živém přetrvání Chopinova odkazu do dnešní doby. Na otázku, zda Fryderyk Chopin zanechal v Mariánských Lázních svůj odkaz, odpovědělo kladně dokonce 94 % – tedy 190 lidí. Ze zbylých 6 % odpověděla 4 % – tedy 8 lidí, že odkaz nebyl zanechán. Dva tázaní odpověděli, že neví. Odpovědi na důležitost udržování tohoto odkazu se nesly ve stejném duchu – 190 respondentů si myslí, že je důležité odkaz udržovat, 8 tento názor nezastává a dva zvolili jinou odpověď.

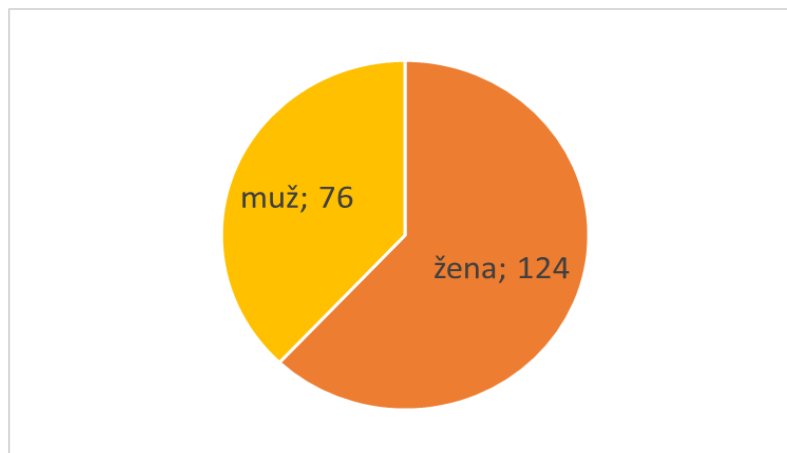
Graf. č. 8 – Výsledky odpovědí na otázku č. 8 - Zanechal podle Vás Fryderyk Chopin v Mariánských Lázních svůj odkaz? Výsledky odpovědí na otázku č. 9 - Je podle Vás důležité i nadále udržovat Chopinův odkaz? zdroj: Vlastní archiv autora

Desátá, otevřená otázka vybízela k vypsání více odpovědí se zaměřovala na významné budovy v Mariánských Lázních, které nesou Chopinovo jméno. Naprostá většina dotazovaných – 190 (94 %) – uvedla Základní uměleckou školu Fryderyka Chopina, 128 lidí (64 %) uvedlo Dům Chopin. Deset lidí si na žádnou z budov nesoucí Chopinovo jméno nevzpomnělo. Kromě budov se však v odpovědích objevoval i Chopinův kámen nebo Chopinova ulice, což není odpověď na mou otázku, ale poukazuje to na fakt, že si jsou občané vědomi i těchto dalších památek, významných vzpomínek na Chopina.

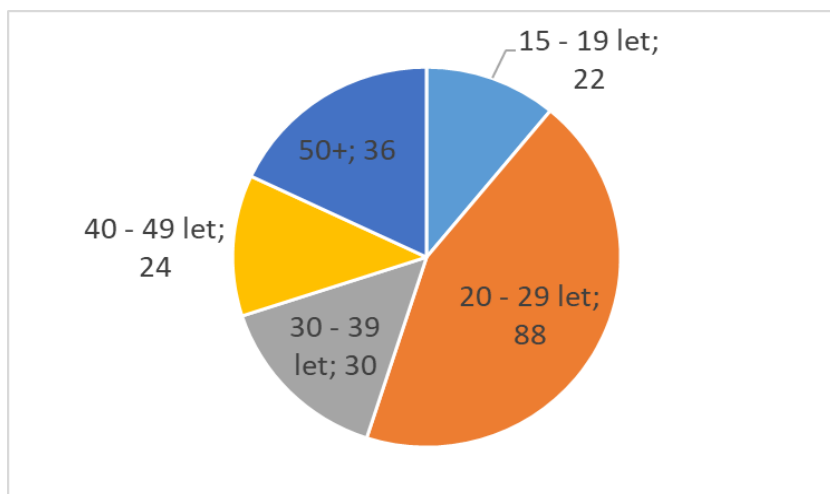
Graf. č. 9 – Výsledky odpovědí na otázku č. 10 - Které významné budovy v Mariánských Lázních nesou Chopinovo jméno? zdroj: Vlastní archiv autora

Závěrečné dvě otázky objasnily, kdo se dotazníkové šetření zúčastnil – jednalo se o 124 žen (62 %) a 76 mužů (38 %) z Mariánských Lázní.

Graf č. 10 – Výsledky odpovědí na otázku č. 11 - Jste muž nebo žena? zdroj: Vlastní archiv autora

Odpovědi byly od respondentů napříč věkovým spektrem – 22 respondentů ve věku 15–19 (11 %), 88 tázaných ve věku 20–29 (44 %), dalších 30 ve věku 30–39 (15 %), 24 obyvatel Mariánských Lázní ve věku 40–49 (12 %) a 36 ve věku 50+ (18 %).

Graf č. 11 – Výsledky odpovědí na otázku č. 12 - Kolik Vám je let? zdroj: Vlastní archiv autora

8. Závěr

Jedinečnost Chopinova stylu, který je plný elegance, noblesy, národního cítění, práce s rytmem a harmonií hluboce zasáhla do vývoje hudby celého 19. století. „*Skladby jsou výrazem atmosféry doby v její dramatickosti, naději a zklamání, výrazem vnitřních stavů skladatele, poetických nálad a individuálních zážitků.*“¹⁴² Dalo by se říci, že se Fryderyk Chopin narodil ve správnou dobu na správném místě. Jeho životní osud, nepokoje v Polsku, nešťastné lásky a především období romantismu a národní cítění daly vzniknout geniálním dílům, která těší posluchače až do dnešní doby.

Fryderyk Chopin byl od raného dětství v kontaktu s lidmi z Čech – jeho prvním učitelem na klavír byl Vojtěch Živný, později pak udržoval přátelský vztah s Václavem Vilémem Würflem. Další Čech, původem ze Slezska – Józef Elsner, působil jako ředitel Varšavské konzervatoře a Chopina vyučoval hudebně teoretickým předmětům. V průběhu svého života potkával Chopin další Čechy - byli to např. Leopold Eustach Čapek, v Paříži pak Antonín Rejcha. Velmi přátelský vztah zaujímá Chopin k pražskému rodákovi Josefu Dessauerovi, při vídeňském pobytu se pak stýká s českým houslistou Josefem Slavíkem. Právě díky těmto osobnostem si Chopin oblíbil i naši zemi, do kterých poté čtyřikrát zavítal. Nejdlejší návštěva probíhala v Mariánských Lázních v létě roku 1836. Tato diplomová práce se zabývá právě tímto pobytem a tím, co v návaznosti na něj v Mariánských Lázních vzniklo.

Za pomoci historické a popisné metody byl nastíněn Chopinův život a práce na rozvoji talentu, díky němuž vznikla revoluční hudba. Myšlenka každoročně oslavovat tohoto génia i s ohledem na jeho pobyt v Mariánských Lázních dala vzniknout Společnosti Fryderyka Chopina. Společnost vznikla z řad badatelů, kteří publikovali knihy o tomto skladateli. Tito badatelé – Jaroslav Simonides, Jaroslav Procházka a Karel Nejedl, společně s klavíristou Františkem Rauchem, položili základy, na nichž dodnes staví jejich následovníci, a to již šedesátým rokem.

Pro vypracování diplomové práce byla stanovena hypotéza, že se Společnost Fryderyka Chopina intenzivně stará o udržení živé vzpomínky na pobyt Fryderyka Chopina v Mariánských Lázních a že se snaží svou činností popularizovat jeho odkaz. K potvrzení hypotézy byla použita metoda historická a popisná pro seznámení s činností

¹⁴² SMOLKA, *Dějiny hudby*, s. 417.

Společnosti Fryderyka Chopina. Dále byla využita metoda dotazníkového šetření, pomocí které jsem zjistila, že mariánskolázeňští mají povědomí o Fryderykovi Chopinovi a činnosti Společnosti Fryderyka Chopina. Téměř všichni dotazovaní znali Chopinův festival, převážná většina znala Památník Fryderyka Chopina a Mezinárodní klavírní soutěž Fryderyka Chopina.

Cíl práce byl naplněn i s pomocí analýzy činností Společnosti Fryderyka Chopina, která v dnešní době pečuje na území České republiky a především v Mariánských Lázních o hudební dědictví a památku Fryderyka Chopina. Tato Společnost v roce svého vzniku založila hudební festival, kterým vyjadřuje nejhlubší projev úcty ke slavnému polskému skladateli. K tomuto festivalu se přidala i klavírní soutěž a mnoho dalších dílčích aktivit, pomocí kterých je Chopinův odkaz popularizován. Tyto aktivity byly rozepsány. Za zmínku jistě stojí, že kromě Polska – Chopinovy rodné vlasti, nevzniklo v žádné jiné evropské zemi tolik uměleckých děl inspirovaných osudy geniálního skladatele jako v Čechách. Mariánské Lázně se také již řadu let honosí Chopinovým jménem v názvu hudební školy, což je jistě také netradiční. Toto je důkazem, že téma Chopin je pro Mariánské Lázně a Společnost Fryderyka Chopina nejen velké, ale vděčné a s trochou nadsázky i věčné.¹⁴³ Můžeme tedy doufat, že odkaz osoby a díla Fryderyka Chopina bude nadále vzkvétat nejen v České republice a Mariánských Lázních, ale po celém světě.

„Je to důkaz, že skutečné umění je věčné a může působit v rozmanitých dobách na lidi zdánlivě jinak duševně uzpůsobené. Chopinova noblesa může napříč dobou a generacemi blahodárně formulovat citový růst – z tohoto důvodu věřím, že kdo jednou pochopí a přijme Chopina, zůstane mu věrný po zbytek života.“¹⁴⁴

¹⁴³ MAREŠ, *Brilantní valčík*, s. 131.

¹⁴⁴ Společnost Fryderyka Chopina, *V Chopinově společnosti*, s. 69.

Seznam literatury

- 1) AINSLEY, Robert, BURROWS, John a Charles WIFFEN, ed. *Klasická hudba*. V Praze: Slovart, 2008. Velký ilustrovaný průvodce. ISBN 9788073910600.
- 2) DVOŘÁK, Jan. *Malý slovník managementu divadla: příručka pro organizátory, producenty, manažery, produkční, studenty a adepty studia divadla, kultury a umění*. Praha: Pražská scéna, 2005. Teatrologie. ISBN 80-86102-49-1.
- 3) FIALA, Jaroslav. *Chopinova hudba v Mariánských Lázních*. Plzeň: Jaroslav Fiala, 2009. ISBN 978-80-254-4867-0.
- 4) GREGOR, Vít. *Klavír – černobílé tajemství interpretace*. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2141-8.
- 5) HRČKOVÁ, Naďa, ed. *Dějiny hudby*. Praha: Euromedia Group – Ikar, 2011. ISBN 978-80-249-1700-9.
- 6) CHOPIN, Fryderyk a Jaroslav SIMONIDES. *Listy rodině a přátelům*. Přeložil Kamil BEDNÁŘ. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1961. Paměti, korespondence, dokumenty (Státní hudební vydavatelství).
- 7) IWASZKIEWICZ, Jarosław. *Fryderyk Chopin*. Přeložil Lothar FAHLBUSCH. Leipzig: Philipp Reclam jun., 1968. Reclams Universal-Bibliothek. ISBN neuvedeno.
- 8) LISZT, Ferenc. *Fr. Chopin*. I. vydání. Praha: Topičova edice, 1947. Topičovy bílé knihy.
- 9) LOUCKÝ, Robert a Eva KAREISOVÁ. *Chopin: básník tónů*. I. vydání. V Praze: Nakladatelské družstvo Máje, 1947. Májová knihnice. ISBN neuvedeno.
- 10) MAREŠ, Vladislav. *Brilantní valčík: (návštěvy Fryderyka Chopina v Čechách)*. Ilustroval Osvald KLAPPER. Brandýs nad Labem: Dar Ibn Rushd, 2000. ISBN 80-86149-18-8.
- 11) NAVRÁTIL, Miloš. *Dějiny hudby: přehled evropských dějin hudby*. 2., brož. vyd. Ostrava: Montanex, 2013. ISBN 978-80-7225-393-7.
- 12) ŘEZNÍK, Miloš. *Za naši a vaši svobodu: století polských povstání (1794–1864)*. Praha: Argo, 2006. Dějiny Evropy (Argo). ISBN 8072036688.
- 13) SCHNIERER, Miloš. *Dějiny hudby*. Vyd. 5., rev., rozš. a aktualiz., (JAMU 2. vyd.). Brno: Janáčkova akademie múzických umění v Brně, 2012. ISBN 978-80-7460-022-7.

- 14) SMOLKA, Jaroslav. *Dějiny hudby*. Brno: Togg, 2001. ISBN 80-902912-0-1.
- 15) SPOLEČNOST FRYDERYKA CHOPINA. *V Chopinově společnosti*. Mariánské Lázně: Společnost Fryderyka Chopina, 2015. ISBN neuvedeno.
- 16) SÝKORA, Václav Jan. *Dějiny klavírního umění*. Netolice: JC-Audio, c2012. ISBN 978-80-7232-438-5.
- 17) SZULC, Tad. *Chopin in Paris: the life and times of the romantic composer*. New York: Da Capo Press, 1998. ISBN 978-0306809330.
- 18) VÁLEK, Jiří. *Fryderyk Chopin*. 1. vydání. Praha: Orbis, 1970.
- 19) VRKOČOVÁ, Ludmila. *Slovníček základních hudebních pojmů: [názvosloví, formy, nástroje, instituce, dějiny, styly]*. 3. vyd. Praha: L. Vrkočová, 1996. ISBN 80-901611-3-8.
- 20) WALKER, Alan. *Fryderyk Chopin: a life and times*. New York: Farrar, Straus and Giroux, 2018. ISBN 978-0374159061.
- 21) ZAMOYSKI, Adam; přeložila Halina Soldaczukowa. *Chopin*. II. vydání. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1990. ISBN 80-06-01234-8.

Další zdroje

Webové stránky

- 1) Stránky *České divadelní encyklopedie* [online].
Dostupné z < http://encyklopedie.idu.cz/index.php/Lyra_Pragensis > [cit. 27. 2. 2019]
- 2) Stránky *Chopinova festivalu* [online]. Dostupné z
< <http://www.chopinfestival.cz/spolecnost/historie/> > [cit. 20. 2. 2019]
- 3) Stránky *International Federation of Chopin Societies* [online].
Dostupné z < <http://www.ifcs.pl/page/3-history.html> > [cit. 3. 4. 2019]
- 4) Stránky *města Mariánské Lázně* [online]. Dostupné z
< <https://www.marianskelazne.cz/katalog-sluzeb-marianske-lazne/sport/golf/royal-golf-club-marianske-lazne/> > [cit. 7. 4. 2019].
- 5) Stránky *Národního divadla v Praze* [online]. Dostupné z < <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/umelec/andreas-sebastian-weiser> > [cit. 20. 2. 2019]
- 6) Stránky *Pražského filharmonického souboru* [online].
Dostupné z < <https://filharmonickysbor.cz/o-nas> > [cit. 4. 4. 2019]
- 7) Stránky *Pražské filharmonie* [online]. Dostupné z < <https://www.pkf.cz/jiri-belohlavek/> > [cit. 20. 2. 2019]
- 8) Stránky *Spirituál kvintetu* [online]. Dostupné z < <http://spiritualkvintet.cz/o-kapele/historie/19601968-2/> > [cit. 3. 4. 2019]
- 9) Stránky *The Fryderyk Chopin Institute* [online].
Dostupné z < <http://en.chopin.nifc.pl/chopin/life/biography/page/1> > [cit. 20. 2. 2019]
- 10) Stránky *vzdělávacího portálu Proti šedi* [online]. Dostupné z <
<https://protisedi.cz/mistri-klasicke-hudby-fryderyk-chopin/>> [cit. 19.4.2019]
- 11) Stránky *Stavby karlovarska* [online]. Dostupné z <
<http://www.stavbykarlovarska.cz/cz/hlasovani/zus-fryderika-chopina-173> > [cit. 19.4.2019]

Kvalifikační práce

- 1) KAUCKÁ, Lucie. *Mezinárodní klavírní soutěž Fryderyka Chopina v Mariánských Lázních*. 1999. Diplomová práce. Konzervatoř Pardubice.
- 2) KLUKAVÝ, Adam. *Hudební kultura v Mariánských Lázních se zaměřením na odkaz Fryderyka Chopina*. 2016. Bakalářské práce. Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Katedra hudební výchovy. Vedoucí práce Lenka Příbylová.
- 3) KRČEK, Jan. *Historie a současnost základní umělecké školy Fryderyka Chopina Mariánské Lázně*. 2008. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce Jaroslav Fiala.

Archiv Společnosti Fryderyka Chopina

- 1) JELÍNKOVÁ Halka. *Programová brožura 40. Chopinův festival*. 1999. Společnost Fryderyka Chopina Mariánské Lázně.
- 2) KNEDLÍKOVÁ Růžena a Eva Smejkalová. *Zprávy 2009*. 2009. Společnost Fryderyka Chopina Mariánské Lázně.
- 3) SPOLEČNOST FRYDERYKA CHOPINA, *Podklady pro Památník Fryderyka Chopina*. Neuvedeno. Společnost Fryderyka Chopina Mariánské Lázně.
- 4) ŽURAWLEW Jerzy, in: *Podmínky XIII. Československé klavírní soutěže Fryderyka Chopina*. 1977. Společnost Fryderyka Chopina Mariánské Lázně.

Resumé

This thesis is devoted to Frédéric Chopin's visit in Mariánské Lázně, which gave a solid base for creation of The Fellowship of Frédéric Chopin. As one of the oldest chopin-esque and music fellowships in the world, it tends to preserve artist's heritage in Czech Republic with a focus on Mariánské Lázně. A key attention is on the Fellowship of Frédéric Chopin, thanks to which were created everlasting heritage of Chopin's visit. The Fellowship of Frédéric Chopin was founded on the occasion of 150th anniversary of the visit on the 10th of June 1959 and helps to preserve and spread Chopin's legacy for more than 60 years.

This thesis is divided into 6 main chapters. In the first main chapter is outlined a biography of a member of polish romanticism, Frédéric Chopin. The second chapter is focused on his stay in Mariánské Lázně. The third chapter is about the Fellowship of Frédéric Chopin and it is founding and current members, who care for the heritage in many ways. The development of the fellowship and it is work is sorted into 8 subchapters, focusing on Chopin's festival and a piano competition. Artistic and scholarly work is outlined as well. The fourth chapter is about Elementary Art School of Frédéric Chopin in Mariánské Lázně. In the fifth chapter I describe other works that keep Chopin's heritage in the city. The last chapter is dedicated to the results of survey of 200 participants and residents of Mariánské Lázně about Frédéric Chopin and Mariánské Lázně.

For developing of this thesis was set a hypothesis, that the Fellowship of Frédéric Chopin effectively takes care of preserving the memory of Chopin's stay in Mariánské Lázně and through the work they share and spread his legacy. To prove this hypothesis was used a historic and describing method to familiarize the work of the Fellowship of Frédéric Chopin. Another method was a survey investigation, which was developed through an analytic and comparative method. From the results of the survey was found that residents of Mariánské Lázně are aware of the Fellowship of Frédéric Chopin and their work. Almost all of the participants knew Chopin's festival and a majority knew Memorial of Frédéric Chopin and International piano competition of Frédéric Chopin.

The purpose of this thesis is to create a unique work, in which I introduce how is the music heritage and the memory of Frédéric Chopin taken care of.

Seznam příloh

- 1) Rozhovor s prof. Ivanem Klánským
- 2) Vzor polostrukturovaného dotazníku
- 3) Báseň Jiřího Karena (přesný přepis)
- 4) Chopinovský umělecký plakát
- 5) Fotogalerie
- 6) Portét Fryderyka Chopina od Marie Wodzińskiej
- 7) Výstavy na téma Chopin 1960 - 2014
- 8) Seznam vydaných knih Společností Fryderyka Chopina

1) Čím je pro vás Fryderyk Chopin?

Chopin je má hudební láska již od mládí. Říká se o mně, že jsem Chopinista, nemám rád nálepkování, ale v tomhle případě mi to vůbec nevadí. Chopin byl vždycky mým oblíbencem, ale na druhou stranu rád hraji i Mozarta, Bacha, Beethovena a další. Není to tak, že bych hrál jenom Chopina. Každopádně tím, že jsem se úspěšně účastnil Varšavské soutěže v roce 1970 a byl jsem finalistou, tak se pak dostavilo mnoho pozvání, zejména do Polska, protože Poláci byli zvyklí, že jejich vlastní lidé hrají Chopina, že lidé z Ruska, z Ameriky..., ale že by někdo z malé evropské země byl specializovaný na Chopina – to neznali. Tak asi vznikla ta má nálepka. Každopádně Chopina miluji – rád hraji, rád učím, rád poslouchám.

2) Jak sám říkáte, že je Fryderyk Chopin vaší srdeční záležitostí – máte tendence jeho skladby předkládat i svým studentům?

Ano, určitě a nemusím je nijak vnucovat, oni rádi hrají Chopina. Je to krásná hudba a hodně se na ní naučí. Je to hudba, která z pedagogicko-metodického hlediska velice pomáhá – technicky, ale i interpretačně. Na Chopinovi se naučí rozhodně více, než kdybych jim dal nějakou soudobou skladbu, kterou sice také musí zahrát dobře, ale nejsou tam společní jmenovatelé, které každý mladý student potřebuje získat.

3) Je Fryderyk Chopin pro posluchače a klavíristy atraktivní i v dnešní době?

Určitě, velmi. Když dám chopinovský recitál na malém městě, tak bývá vyprodáno. Když dám recitál, kde je na programu moderní skladatel – přijde méně lidí. Celkově romantismus se těší velkému ohlasu, jednu dobu byl odliv, hodně lidí chtěli Bacha – baroko, starší hudbu – Mozarta. Osobně si ale myslím, že nyní je desetiletí návratu k romantismu, citu, emocím.

4) Proč vznikla Společnost Fryderyka Chopina právě v České republice?

Společnosti Fryderyka Chopina vznikly v 60 zemích světa, nyní je jich, myslím 43. Chopin je taková hudební osobnost, že stejně jako vznikly společnosti zaměřené na Bacha a Beethovena, ale i místních velikánů – Smetanovská, Janáčková, Dvořáková. Náhoda tomu chtěla, že když se v Mariánských Lázních otvíral Památník Fryderyka Chopina – na konci 50. let, tak ti lidé, kteří se na otevření podíleli, se rozhodli, že založí Chopinovu společnost. Tím, že byl Chopin z Polska, tak to tehdy politicky nevadilo. V této době nebyl důvod, proč by se na takovou společnost nedaly peníze, a tak se postavil památník, pomník, začal se organizovat festival. Kdybychom tenkrát zakládali společnost nějakého hudebníka z Itálie nebo Francie, tak by to tehdy – v 50. letech – byl větší problém. Takhle na založení společnosti slyšel kraj, slyšelo na to město. Pro Mariánské Lázně je Chopin jednou z velmi význačných osobností, vedle Edwarda VI. a Goetheho. Mariánské Lázně mají těch osobností hodně, ale Chopin je takový nejuchopitelnější. Já si myslím, že Chopinův festival je v dnešní době pro Mariánské Lázně taková perla léta. Nedokáží si představit, že by se festival přesunul do jiného města. Dřív byly tendence přesunout festival do Prahy, ale já byl vždy zásadně proti.

5) Říkal jste, že Chopin byl tehdy politicky korektní, nastaly však někdy okamžiky, kdy byl festival ohrožen kvůli politické nebo finanční situaci?

Ano byl, ale v zásadě ani ne tolik politicky, ale finančně. Po roce 1989, když se začaly střídat politické strany atd., ...než se to usadilo, než si uvědomili, co Chopin pro to město znamená – že je to nejen kulturní, ale i ekonomický přínos, protože v době festivalu je kapacita hotelů naplněna, že i město z toho něco má. Ale myslím si, že v posledních letech a zejména teď, co je tam nové vedení, tak je to vždycky v pořádku.

6) Co znamenaly Mariánské Lázně pro Fryderyka Chopina?

On přijel „na rande“ za svou milovanou bytostí, za slečnou, se kterou se znal od mládí, ale od dob okupace Polska ji neviděl. Chopin žil v Paříži a věděl, že Marie přijede do Mariánských Lázní. On už byl tehdy známý umělec (ač mu bylo teprve 26), a tak přijel do Mariánských Lázní inkognito, pod jinou profesí. A právě v tom domě U Bílé labuť

(dnes Dům Chopin) měli možnost se s Marií setkat. Ona tam byla se svou rodinou, rodiče ji samozřejmě nepustili, aby s Chopinem přímo bydlela, ale mohli se scházet. Chopin ji potom v Drážďanech požádal o ruku, s čímž tedy rodiče později nesouhlasili, protože tenkrát byla profese hudebníka značně nejistá. Já si tedy myslím, že v Mariánských Lázních zažili hezké chvíle, ale je to i taková smutná kapka v Chopinově životě.

7) Funguje nějakým způsobem spolupráce podobných Chopinovských společností z jiných zemí?

Určitě funguje, například s polskou společností. Ale i přes další společnosti máme možnost získat kvalitního interpreta nebo poradce do mezinárodní klavírní soutěže. Nemáme jednu společnost, se kterou bychom spolupracovali každý rok, ale jsme svým způsobem propojeni. Nejzápadnější společnost sídlí v Buenos Aires a nejvýchodnější je v Bangkoku. Chopin je napříč celým světem. Když jsem ještě byl ve Federaci Chopinovských společností, tak jsem se s jednotlivými zástupci společností často vídal, takže když potřebujeme někoho z Itálie na festival, tak stačí zavolat prezidentce italské společnosti a ona nám někoho doporučí.

8) Má Chopinův festival ustálený koncept?

Ano, snažíme se zachovat konzervativní ráz. Víme, že posluchači, kteří mají rádi tento typ hudby, jsou spíše konzervativní, nejsou to ti inovátoři, kteří by chtěli každý festival něco úplně nového. Je tam ustálený režim tří orchestrálních koncertů – zahajovací a závěrečný koncert hraje vždy Západočeský symfonický orchestr a prostřední koncert hraje orchestr hostující. Tyto tři koncerty jsou vždy ve Společenském domě Casino, ostatní koncerty bývají v dalších prostorách – ať je to Městské divadlo, Anglikánský kostel, Klášter Teplá, Zámek Kynžvart.

Tento koncept tří koncertů je pevně dán, je také dáno, že se na jednom hraje jeden Chopinův koncert a na druhém ten druhý. Bývá zvykem, že jeden z těchto koncertů diriguje polský dirigent, bylo pár výjimek, ale vždy se snažíme, aby byl tento úzus dodržen. U druhého koncertu se snažíme, aby to byl český významný dirigent, dirigent

Západočeského symfonického orchestru nebo i hostující dirigent z jiného státu. Jsou také ustálené dny recitálů – kombinujeme chopinovské recitály celovečerní s kombinovanými – Chopin a Schumann, Chopin a Liszt, Chopin a česká hudba. V sobotu dopoledne je vždycky koncert mladých klavíristů, a to je předzvěst konce festivalu. Změnilo se to, že díky velikému zájmu se sobotní zahajovací koncert přesunul na pátek a ve čtvrtek (to se dělá posledních tuším 5 let) děláme tzv. preludium. Preludium bývá komorní koncert spojený s povídáním v Domě Chopin. Tyto koncerty bereme spíš jako takový aperitiv. K festivalu zajisté patří i výzdoba města, která je důstojná.

9) V letošním roce proběhne již 60. ročník Chopinova festivalu, chystá se něco speciálního?

V jednání jsou velcí pianisté, které bychom si v nejubilejním roce nemohli dovolit. Nechci ale zatím moc prozrazovat. Každopádně počet koncertů zůstává, ale měla by tam být větší jména.

10) Čím je pro vás Chopin jedinečný? Proč jste právě Společnost Fryderyka Chopina zařadil svým jménem? Byla to jasná volba nebo jste inklinoval i k jiným umělcům?

Chopin byl jasná volba. Měl jsem rád Chopina, účastnil jsem se soutěže, jezdil jsem na festival. Mezi mé pedagogy patřil i profesor Rauch, který byl dlouholetým předsedou Společnosti F. Chopina. Pan Rauch si mě vzal k sobě do Společnosti jako místopředsedu a po ukončení jeho činnosti jsem byl zvolen na post předsedy já, abych pokračoval v tradici. Já teď vlastně totéž dělám s Martinem Kasíkem, který je můj bývalý student a dnes již velký pianista. Do budoucna bude určitě pomáhat ve Společnosti můj syn Lukáš Klánský, který je také klavírista a je taktéž laureátem klavírní soutěže v Mariánských Lázních. Je tam důležitá ta generační návaznost.

11) Jaký vidíte rozdíl v Mezinárodní klavírní soutěži Fryderyka Chopina v Mariánských Lázních a ve Varšavě?

Rozdíl je nesrovnatelný – v počtu účastníků, v repertoáru i v kvalitě účastníků. Chopinova soutěž ve Varšavě je prakticky nejprestižnější soutěž ve světě. Klavírista, který tam uspěje, dostane slušný obnos peněz a otevírá si dveře k veliké kariéře. Na varšavskou soutěž se sjíždějí známí impresáři¹⁴⁵ z Paříže, Londýna, New Yorku. V Mariánských Lázních nabízíme skromné ceny a koncert na festivalu v příštím roce. Naše aktivity jsou závislé na finanční podpoře města, kraje a drobných sponzorů. Spousta soutěžících, kteří se chystají soutěžit ve varšavské soutěži, si to do Mariánských Lázní přijedou takzvaně ohrát. Je to takový inkubátor. Soutěž v Mariánských Lázních je v rámci tuzemských soutěží velice významná, ale v celosvětovém měřítku se s velkými soutěžemi může porovnat pouze Pražské jaro.

12) Jaký rozdíl vidíte v Chopinově festivalu v Mariánských Lázních, na Mallorce a ve Varšavě?

Na Mallorce, ve Valldemosse je festival menší, většinou to bývá pouze 4–5 koncertů. Festival se koná každý rok a probíhá v budově Chopinova muzea. V této budově taktéž sídlí tamější společnost. Festival se Varšavě se koná jednou za 5 let a kromě festivalu v té době probíhá i mezinárodní konference. Tento obrovský festival je vlastně hlavním bodem zájmu polského Ministerstva kultury. Této slavnostní události se účastní přibližně 30 televizních týmů z celého světa, jedná se opravdu o světovou společenskou událost. Například výsledky soutěže bývají jako první zpráva v médiích.

¹⁴⁵ Podnikatel v oblasti divadelních a hudebních produkcí a veřejných vystoupení. (DVOŘÁK, *Malý slovník managementu divadla: příručka pro organizátory, producenty, manažery, produkční, studenty a adepty studia divadla, kultury a umění*, s. 105).

13) Co všechno vzniklo díky Společnosti Fryderyka Chopina?

V první řadě festival, ten je hlavní a koná se každý rok. Vedle toho je soutěž (ta se koná jako bienále), památník, archiv. Dříve bývaly i naučné konference, teď jsme bohužel ve vedení většinou praktiční muzikanti a je mezi námi málo teoretiků. Dříve býval členem Společnosti Fryderyka Chopina například pan Simonides, který byl literát – a ten dříve připravoval přednášky, besedy. V současné době se přednášek ujal pan doc. MUDr. Richard Urbánek, CSc., který přednáškám dal odlehčenější ráz. Často se dozvídáme zákulisní drby z doby Fryderyka Chopina, já osobně mám tyto přednášky rád a myslím, že i naši posluchači.

Samozřejmě pořádné i výstavy, máme dokonce svého výtvarníka, pana Dominika Petra. Paní Růžena Knedlíková se stará o archiv a o starší členy Společnosti, připomíná jubilea, atd.

14) Kromě památníku máme ve městě i Základní uměleckou školu, která nese Chopinovo jméno – čím si to tato škola vysloužila?

Vysloužila si tím, že bývalý ředitel této hudební školy – pan Emil Vlk, byl místopředsedou Společnosti Fryderyka Chopina a dlouhá léta pomáhal při organizaci klavírní soutěže. V té době školy často získávaly názvy podle svých bývalých studentů (kteří se stali slavnými) nebo podle někoho, kdo byl s městem spojen. A pro Mariánské Lázně je synonymem pro hudbu jméno Chopin.

15) Co vystihuje Chopinův festival nejvíce? Jak by ho bylo možné nejvýstižněji charakterizovat?

Chopin pobýval na území Čech na čtyřech místech – v Praze, Děčíně, Karlových Varech a v Mariánských Lázních. V Mariánských Lázních ten pobyt byl nejdelší,

zatímco ty ostatní návštěvy byly velice krátké. Už toto je jeden z hlavních bodů, proč je festival v Mariánských Lázních. Oproti Děčínu je v Mariánských Lázních vlastní symfonický orchestr, se kterým úzce spolupracujeme. V Mariánských Lázních je i dostatečně sálů. Karlovy Vary mají filmový festival a Praha má mnoho jiných aktivit. Myslím si, že Mariánské Lázně jsou pro Chopinův festival krásné město, zejména v těch letních měsících. Mariánské Lázně jsou klidné město a ono to s tou romantickou hudbou krásně koresponduje. Myslím si, že by pro posluchače nikde jinde nemohl být lepší servis, než je v Mariánských Lázních.

Důležité je, že máme dobré vztahy s radnicí, která bere festival vážně a pomáhá nám. Za to jsem velmi vděčný. Neříkám, že každý musí mít rád vážnou hudbu, ale je dobré si uvědomit, že pro to město je to veliké plus a že návratnost bude nejen v penězích, ale i v dobrém PR pro město.

16) Vznikly za Chopinova pobytu v Mariánských Lázních nějaké skladby?

Ne, neví se o tom, že by celá skladba vznikla v Mariánských Lázních. Je možné, že bylo něco rozepsáno nebo že zapsal nějaké skladby do památníku, ale závažná skladba nevznikla. V Děčíně vznikl *Waltz in A flat major, Op. 34 No. 1*.

17) Kdybyste měl stručně přimět posluchače, aby přijeli do Mariánských Lázní na Chopinův festival, jak byste to udělal?

Já nerad někoho nutím (směje se). Myslím si, že ten, kdo tam jednou přijede v dobrém rozpoložení (například s partnerem), že ta romantika hudební a ta romantika toho města je neuvěřitelný životabudič. Pokud tam někdo přijede, řekněme v mínusové náladě, tak je tam šance, že mu Chopinova hudba bude na nervy působit strašně pozitivně.

Chopinův festival je tu tedy pro ty, kteří přijedou šťastní, ale i pro ty, kteří se jedou z něčeho vyhojit. Myslím si, že je to právě ta kombinace hudby a prostředí, která je úplně ideální.

Obrázek č. 10 – Ivan Klánský, zdroj: Vlastní archiv autora

Obrázek č. 11 – CD s věnováním od Ivana Klánského, zdroj: Vlastní archiv autora

Fryderyk Chopin a Mariánské Lázně

1. Víte, kdo to byl Fryderyk Chopin?
Vyberte jednu odpověď: ano – ne – jiná:
2. Víte, že Fryderyk Chopin žil necelý měsíc v Mariánských Lázních?
Vyberte jednu odpověď: ano – ne – jiná:
3. Víte, že v Mariánských Lázních sídlí Společnost Fryderyka Chopina?
Vyberte jednu odpověď: ano – ne – jiná:
4. Co všechno Společnost Fryderyka Chopina dělá pro udržení Chopinova odkazu?
Vyberte jednu nebo více odpovědí: Chopinův festival – přednášky – Mezinárodní klavírní soutěž Fryderyka Chopin – besedy v rádiu – výstavy na téma Chopin – vzpomínkový běh – Památník Fryderyka Chopina – golfový turnaj – koncerty v okolních městech (Teplá, Kynžvart) – jiná:
5. Jste návštěvníkem Chopinova festivalu?
Vyberte jednu odpověď: stálým – občasným – navštívil/a jsem festival jednou – ne – jiná:
6. Myslíte si, že je Chopinův festival neoddělitelnou součástí kultury v Mariánských Lázních? Vyberte jednu odpověď: ano – ne – jiná:
7. Víte, že se v Mariánských Lázních nachází Památník Fryderyka Chopina?
Vyberte jednu odpověď: ano – ano, navštívil/a jsem ho – ne – jiná:
8. Zanechal podle Vás F. Chopin v Mariánských Lázních svůj odkaz? Vyberte jednu odpověď: ano – nevím – ne – jiná:
9. Je podle Vás důležité i nadále udržovat Chopinův odkaz? Vyberte jednu odpověď: ano – ne – jiná
10. Které významné budovy v Mariánských Lázních nesou Chopinovo jméno?

11. Jste muž nebo žena? Vyberte jednu odpověď: žena - muž

12. Kolik Vám je let? Vyberte jednu odpověď: 15–19 20–29 30–39 40–49 50+

Příloha č. 3 – Báseň od Jiřího Karena (přesný přepis)

Chopin v Mariánských Lázních

(Marie Wodziňská)

„U bílé labutě“

žertují v pološeru

Marie – nádherně ostýchavý motýl –

si nechává do sklínek

nalévat chválu

Jde-li o lásku

bývá zvykem

mít prsty propletené

Nemyslet na budoucnost

Smíchem odbývat starosti

Shovívavě přivírá víčka

matka Tereza

Domů se Chopin žene

Usedne k psacímu stolu

Horečnatě čmárá po papíře

Laviny jeho oktáv

s hukotem se řítí

Potom hraje šeptem

co si řekli nahlas

Že se všecko uspořádá

Stačí přece, že on jí

ona jeho má ráda

Leč její kočár se vychloubá erbem
a skladatelův frak
jen úzkostně čistou košilí
Zvážněly žerty
Do smíchu se trousí ticho

Fryderyk ví –
dnešní moudrost urozených
je stvořena
ze včerejších hloupostí
Anatomie rodů a příjmu je neúprosně přísná

Marně si říkali
v tom napjatém tichu
„Drahý Drahá pojď
se smát smíchu“

Pro ticho se rozhodlo
mlčení A pak ta dívenka vůbec netuší
že jednou do Varšavy
jeho hudbě se podaří
knížecí návrat.¹⁴⁶

¹⁴⁶ KAREN, in: *Brilantní valčík*, s. 9–10.

Příloha č. 4 – Chopinovský umělecký plakát

47. CHOPINŮV FESTIVAL
Mariánské Lázně 19. – 26. 8. 2006

Pořadatelé: Společnost Fryderyka Chopina v České republice a Město Mariánské Lázně

Obrázek č. 12 – Plakát 47. Chopinova festivalu, autor Osvald Klapper; zdroj: Archiv Společnosti Fryderyka Chopina

46. CHOPINŮV FESTIVAL
Mariánské Lázně 20. – 27. 8. 2005

Vydala Společnost Fryderyka Chopina v ČR 2005 BOHUNKA WAAGEOVÁ

Obrázek č. 13 – Plakát 46. Chopinova festivalu, autor: Bohunka Waageová, zdroj: Archiv Společnosti Fryderyka Chopina

44. CHOPINŮV FESTIVAL
Mariánské Lázně 16. - 23.8. 2003

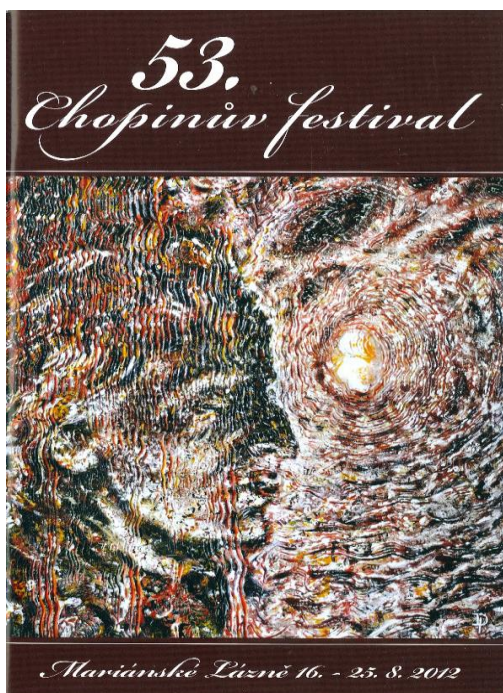

MARIÁNSKÉ LÁZNĚ A MĚSTO MARIÁNSKÉ LÁZNĚ JIŘÍ ANDERLE

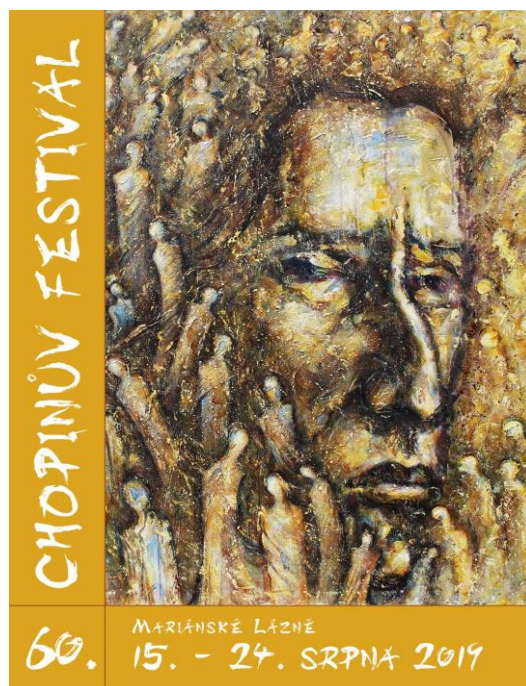
Obrázek č. 14 – Plakát 44. Chopinova festivalu, autor Jiří Anderle; zdroj: Archiv Společnosti Fryderyka Chopina

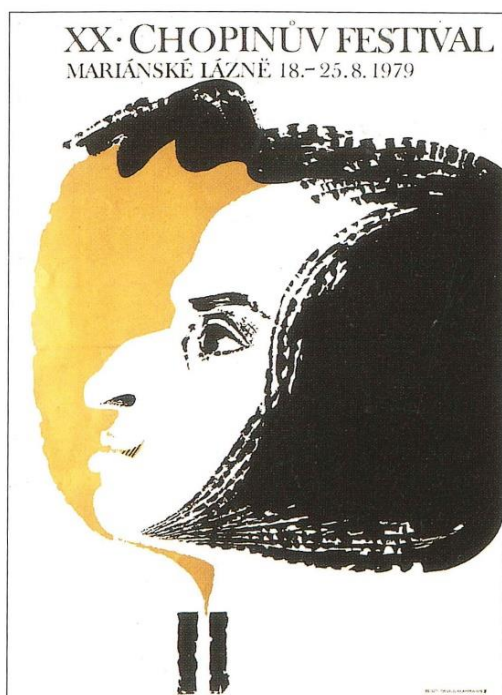
Obrázek č. 15 – Plakát 22. Chopinova festivalu, autor: Jaroslav Sůra, zdroj: Archiv Společnosti Fryderyka Chopina

Obrázek č. 16 – Plakát 53. Chopinova festival, autor Dominik Petr; zdroj: Archiv Společnosti Fryderyka Chopina

Obrázek č. 17 – Plakát 60. Chopinova festivalu, autor Dominik Petr; zdroj: Archiv Společnosti Fryderyka Chopina

Obrázek č. 18 – Plakát 20. Chopinova festivalu, autor: Osvald Klapper; zdroj: Archiv Společnosti Fryderyka Chopina

Obrázek č. 19 - Plakát 40. Chopinova festivalu, autor: Adolf Born; zdroj: Archiv Společnosti Fryderyka Chopina

Obrázek č. 20 – Plakát 42. Chopinova festivalu, autor: Vladimír Suchánek, zdroj: Archiv Společnosti Fryderyka Chopina

Příloha č. 5 – Fotogalerie

Obrázek č. 21 – Porota 10. Mezinárodní klavírní soutěže, zleva: Marcel Štefko (Slovensko), Michal Kreslík (Monako), Helena Weiser (Spolková republika Německo), Ivan Klánský (Česká republika), Deniz Gelenbe (Velká Británie), Martin Kasík (Česká republika) zdroj: Jiří Pužej

Obrázek č. 22 – Ivan Klánský, zdroj: Jiří Pužej

Obrázek č. 23 – Marie Šumníková – 2. místo na 11. Mezinárodní klavírní soutěži Fryderyka Chopina, zdroj: Jiří Pužej

Obrázek č. 24 – Koncert ve Společenském domě Casino – sólista Tomáš Vrána, zdroj: Jiří Pužej

Obrázek č. 25 – Koncert ve Společenském domě Casino – sólista Marek Kozák, dirigent Charles Olivieri-Munroe, zdroj: Jiří Pužej

Obrázek č. 26 – Koncert v Evangelickém kostele v Mariánských Lázních, zdroj: Jiří Pužej

Obrázek č. 27 – Koncert Kristiny Kasíkové a Michaely Gemrotové v Klášteře Teplá, zdroj: Jiří Pužej

Obrázek č. 28 – Koncert v Hudební síni Domu Chopin, zdroj: Jiří Pužej

Obrázek č. 29 – Vernisáž výstavy v Městském divadle Mariánské Lázně, zdroj: Jiří Pužej

Obrázek č. 30 – Přednáška doc. MUDr. Richarda Urbánka, CSc., zdroj: Jiří Pužej

Obrázek č. 31 – Živé natáčení Lenošky Iva Šmoldase, zleva: Ivo Šmolda, Marek Eben, Martin Kasík, zdroj: Jiří Pužej

Obrázek č. 32 – Vyhlášení výsledků golfového turnaje Chopin cup, zdroj: Jiří Pužej

Obrázek č. 33 – Klavírní duo - Marco Schiavo a Sergio Marchegiani, zdroj: Jiří Pužej

Obrázek č. 34 – Chopinův kámen, zdroj: Jiří Pužej

Obrázek č. 35 – Chopinův kámen, zdroj: Jiří Pužej

Obrázek č. 36 – Propagace Chopinova festivalu, zdroj: Jiří Pužej

Obrázek č. 37 – Ideový plakát Dominika Petra a kolonáda Křížového pramene v Mariánských Lázních, zdroj: Jiří Pužej

Příloha č. 6 - Portrét Fryderyka Chopina od Marie Wodzińskiej

Obrázek č. 38 - Portrét Fryderyka Chopina od Marie Wodzińskiej, zdroj: <https://protisedi.cz/mistri-klasicke-hudby-fryderyk-chopin/>

Výstavy, které v průběhu let festival doprovázely

1960

Dům Chopin, výstavní síň,
Mariánské Lázně
Fryderyk Chopin – jeho život a dílo,
dokumentární výstava

Městské divadlo,
Mariánské Lázně
Fryderyk Chopin v dílech českých
výtvarných umělců

Divadlo hudby, Praha
Faksimilie Chopinových rukopisů
a dokumentů z jeho života

1961

Dům Chopin, výstavní síň,
Mariánské Lázně
Chopinovy rukopisy a dokumenty
ze sbírky TIFC Varšava

Hudební sál, Duszniki, Polsko
Fryderyk Chopin v dílech českých
výtvarných umělců

1962

Oblastní muzeum Teplice
Fryderyk Chopin v dílech českých
výtvarných umělců

Výstavní síň Kolonáda,
Mariánské Lázně
Fryderyk Chopin v díle Libora Wagnera

1963

Výstavní síň Kolonáda,
Mariánské Lázně
Chopin a polská kniha, nejcennější
práce o životě a díle skladatele

Městské muzeum Mariánské Lázně
Chopinovo putování po Čechách,
soubor kolorovaných grafických listů
měst

Dům Chopin, výstavní síň,
Mariánské Lázně
Výstava dokumentů o životě a díle houslisty
Josefa Slavíka, přítele F. Chopina

1964

Dům Chopin, výstavní síň,
Mariánské Lázně; Divadlo hudby, Praha
Fryderyk Chopin v tvorbě Osvalda
Klappera, obrazy, kresby, volná a užitá
grafika

Městské muzeum Mariánské Lázně
Fryderyk Chopin a Leoš Janáček
et la Pologne

1965

Výstavní síň Kolonáda,
Mariánské Lázně
Klavírní soutěže ve Varšavě ve fotografii
Stefana Deptuszewského z let 1928–1965

1966

Dům Chopin, veškeré prostory prvního
poschodí, Mariánské Lázně
Polská scénografie, polské jevištní výtvar-
nictví, Varšava, Polsko

1967

Dům Chopin, výstavní síň,
Mariánské Lázně
Chopinovy portréty, dílo Fryderyka
Chopina v polských edicích

Městské muzeum Mariánské Lázně
Chopin a lidé jeho doby, vzácné národní
vydání tisků, Varšava

Dům Chopin, Mariánské Lázně
Výstava medailí, medailonů a plaket
inspirovaných F. Chopinem, TIFC
Varšava

1968

Dům Chopin, výstavní síň,
Mariánské Lázně

*Fryderyk Chopin na děčtinském zámku
v roce 1835*

Dům Chopin, Mariánské Lázně
*Dílo Fryderyka Chopina na deskách
Supraphonu*

1971

Dům Chopin, výstavní síň,
Mariánské Lázně
*Chopinovské a hudební motivy v díle
prof. Oldřicha Lípy,
soubor plastik z rytého a broušeného
křišťálu*

1972

Dům Chopin, výstavní síň,
Mariánské Lázně
*Fryderyk Chopin – talentem občan světa,
ve spolupráci s Muzeem Bedřicha Sme-
tany v Praze*

Dům Chopin, Hudební síň,
Mariánské Lázně
*Mariánské Lázně v Chopinově době,
rytiny*

1973

Dům Chopin, výstavní síň,
Mariánské Lázně
*15 let Společnosti Fryderyka Chopina
v Mariánských Lázních, uspořádal
Karel Nejdí*

Výstavní síň Kolonáda, Mariánské
Lázně, následně TIFC, Varšava
Výstava plakátů Jaroslava Šůry

1975

Dům Chopin, Hudební síň,
Mariánské Lázně
*Fryderyk Chopin na poštovních
známkách, hudební motivy v české
a polské filatelistické tvorbě*

- 1 V letech 1978-1994 bylo chopinovským festivalovým výstavám vyhrazeno celé první poschodí domu Chopin. Dům byl už tehdy považován za kulturní centrum města a vybudování velkého výstavního prostoru bylo velice dobrým počinem. Dnes se tento prostor využívá komerčně a je pronajímán.
- 2 Hosté festivalu na výstavě *Fryderyk Chopin na poštovních známkách* v roce 1975

Obrázek č. 41 - Přehled výstav od roku 1971 – 1975, zdroj: V Chopinově společnosti

1977

Dům Klinger, Mariánské Lázně
Hudba v tvorbě Osvalda Klappera

Městské divadlo, výstavní prostory,
Mariánské Lázně
Fryderyk Chopin v dílech polských a evropských grafiků, Muzeum TIFC Varšava

1978

Dům Chopin, výstavní síň,
Mariánské Lázně
Karikatury z mezinárodních klavírních soutěží Fryderyka Chopina z let 1949-1975, ze sbírek Muzea TIFC Varšava

1979

Dům Chopin, výstavní prostory,
Mariánské Lázně
Chopiniana philatelistica ze sbírek prof. Václava Pačese
20 let Společnosti Fryderyka Chopina v Mariánských Lázních

Městské divadlo, výstavní prostory,
Mariánské Lázně
České chopinovské portréty z období 1959-1979

1980

Městské divadlo, výstavní prostory,
Mariánské Lázně
Výstava fotografií z varšavských mezinárodních soutěží, Muzeum TIFC Varšava

1981

Dům Chopin, výstavní síň,
Mariánské Lázně
Ferenc Liszt očima svého žáka Augusta Stradala. rodáka z Teplic

Městské divadlo, výstavní prostory,
Mariánské Lázně
Fotografie Stefana Deptuszewského

1982

Dům Chopin, výstavní síň,
Mariánské Lázně
Plakáty z mezinárodních hudebních soutěží a festivalů TIFC Varšava

Scanned with
CamScanner

1983

Dům Chopin, výstavní síň,
Mariánské Lázně
Portréty Arthura Rubinsteina ve fotografii Piotra Baracze, ze sbírek Muzea TIFC Varšava

1984

Dům Chopin, výstavní síň,
Mariánské Lázně
25 let Společnosti Fryderyka Chopina

Městské divadlo, výstavní prostory,
Mariánské Lázně
Chopin v Čechách, výstava uměleckých děl, bibliofilii, užitého výtvarného umění

1985

Dům Chopin, výstavní síň,
Mariánské Lázně
Fryderyk Chopin v Karlových Varech a Děčíně roku 1835

1986

Dům Chopin, výstavní prostory,
Mariánské Lázně
Památky na Fryderyka Chopina a rodinu Wodzińských 1836, ze sbírek SFCH a TIFC Varšava, ke 150. výročí skladatelova pobytu
Portréty a sochařské karikatury Jeana-Pierra Dantana

1987

Dům Chopin, výstavní síň,
Mariánské Lázně
Hudební motivy v tvorbě Osvalda Klappera

Městské divadlo, výstavní prostory,
Mariánské Lázně
Ze zákulisí XI. Mezinárodní klavírní soutěže Fryderyka Chopina ve Varšavě 1985, fotografie autorské dvojice Grzegorze Rogińského a Leopolda Dzikowského

1988

Dům Chopin, výstavní prostory,
Mariánské Lázně

Obrázek č. 42 - Přehled výstav od roku 1977 – 1988, zdroj: V Chopinově společnosti

Fryderyk Chopin a české země v 19. století,
ze sbírek SFCH a Muzea hudby Praha

1989

Dům Chopin, výstavní síň,
Mariánské Lázně
Co viděl Chopin v Praze v roce 1829,
veduty Prahy a Mariánských Lázní
z díla Vincence Morstadta, lázeňské
pohárky

Kolonáda, výstavní prostory,
Mariánské Lázně
Hudba v polské a české grafice, ze sbírek
SFCH a TIFC Varšava

Městské divadlo, výstavní prostory,
Mariánské Lázně
30 let Společnosti Fryderyka Chopina
v Mariánských Lázních

1990

Dům Chopin, výstavní prostory,
Mariánské Lázně
Chopinovo putování po Evropě, ze sbírek
SFCH a Federace Chopinových
společností
Hudební motivy v díle architekta
Vladimíra Jandejska

Městské divadlo, výstavní prostory,
Mariánské Lázně
Dokumenty z archivu historika
a spisovatele Karla Nejdla,
in memoriam

1991

Dům Chopin, výstavní síň,
Mariánské Lázně
Z materiálů archivu Společnosti Fryderyka
Chopina v Mariánských Lázních

Městské divadlo, výstavní prostory,
Mariánské Lázně
20 let klavírních soutěží z děl Fryderyka
Chopina

1992

Dům Chopin, výstavní síň,
Mariánské Lázně
Obrazy a chopinové motivy Libora
Wagnera

Scanned with
CamScanner

1993

Městské muzeum, Mariánské Lázně
Život a dílo klavíristy Arthura Rubinsteina

1994

Dům Chopin, výstavní prostory,
Mariánské Lázně
35 let Chopinových festivalů a Společnosti
Fryderyka Chopina
Obrazy malířky Blanky Velové

1995

Kolonáda, Mariánské Lázně
Chopinovský plakát zahraničních společ-
ností Fryderyka Chopina

Dům Chopin, Hudební síň,
Mariánské Lázně
Chopinovské variace – obrazy, kresby
a grafika Osvalda Klappera
Hudební nástroje, skleněné plastiky
Reného Roubíčka

1996

Dům Chopin, Hudební síň,
Mariánské Lázně
Chopin a Mariánské lázně, k 160. výročí
pobytu

Městské divadlo, výstavní prostory,
Mariánské Lázně
Společnost Fryderyka Chopina od založení
po současnost

Kolonáda, pavilon Křížového pramene,
Mariánské Lázně
160. výročí pobytu Fryderyka Chopina
v Mariánských Lázních, kolekce plakátů

1997

Dům Chopin, Hudební síň,
Mariánské Lázně
Fryderyk Chopin v české grafice

Městské divadlo, výstavní prostory,
Mariánské Lázně
Chopinovy společnosti ve světě

Kolonáda, pavilon hlavní kolonády,
Mariánské Lázně
Obrazové dokumenty z klavírních soutěží
z děl Fryderyka Chopina

Obrázek č. 43 - Přehled výstav od roku 1989 – 1997, zdroj: V Chopinově společnosti

1998

Dům Chopin, Hudební síň,
Mariánské Lázně
Portréty Fryderyka Chopina,
expozice českých grafiků

Městské divadlo, prostor šatny,
Mariánské Lázně
Chopin v dílech polských a českých
výtvarníků

Kolonáda, pavilon hlavní kolonády,
Mariánské Lázně
Plakáty zahraničních společností Fryderyka
Chopina

1999

Městské muzeum,
Mariánské Lázně
Chopin v Čechách, výstava dokumentů
a výtvarných děl k 150. výročí skladate-
lova úmrtí

Anglikánský kostel,
Mariánské Lázně
Fryderyk Chopin a slavní návštěvníci
Mariánských Lázní v obrazech a grafice

Kolonáda, pavilon Křížového pramene,
Mariánské Lázně
Chopinova hudba, expozice soch z opu-
ky ze sbírek Rabasovy galerie,
ve spolupráci s agenturou Aroko

2000

Anglikánský kostel,
Mariánské Lázně
Chopinovské inspirace – obrazy, kresby
a grafiky Osvalda Klappera

Kolonáda, pavilon hlavní kolonády,
Mariánské Lázně
Chopinovský plakát zahraničních společností,
Federace společností Fryderyka
Chopina

2001

Městské divadlo, výstavní prostory,
Mariánské Lázně
Chopin v karikatuře současných polských
karikaturistů, k Chopinovu roku 1999

Hotel Bohemia, foyer,
Mariánské Lázně

Scanned with
CamScanner

Obrázek č. 44 - Přehled výstav od roku 1998 – 2001, zdroj: V Chopinově společnosti

Ota Janeček, výstava obrazů a plastik,
ve spolupráci s agenturou Aroko

2002

Hotel Bohemia, foyer,
Mariánské Lázně
Chopinovské obrazy Jana Kristoforibo,
ve spolupráci s agenturou Aroko

2003

Městské divadlo, výstavní prostory,
Mariánské Lázně
Chopin, Chopin, Chopin..., netradiční
kresby a grafiky Osvalda Klappera
(výtvarné fikce o skutečných návštěvách
F. Chopina u nás v 19. století)

Hotel Bohemia, foyer, Mariánské Lázně
Musici, cyklus obrazů Jiřího Anderleho,
ve spolupráci s agenturou Aroko

2004

Městské divadlo, výstavní prostory,
Mariánské Lázně
45 let Chopinových festivalů v plakátech

Scanned with
CamScanner

Hotel Hvězda, Léčebné lázně,
Mariánské Lázně
Chopin v Cechách, výtvarná fikce Osvalda
Klappera

Hotel Bohemia, foyer, Mariánské Lázně
Karel Demel, obrazy malíře a grafika, ve
spolupráci s agenturou Aroko

2005

Hotel Bohemia, foyer, Mariánské Lázně
Bobunka Waageová, autorská výstava

Hotel Hvězda, Léčebné lázně, Marián-
ské Lázně
*Hudební motivy architekta Vladimíra
Jandejska*
Hudební motivy plakátů festivalů

- 1 Z výstavy *Co viděl Chopin v Praze v roce 1829*
V roce 1989 se v domě Chopin konala výstava
Co viděl Chopin v Praze v roce 1829, uvedl ji
dr. Václav Holzknecht.
- 2 Výstavu *Co viděl Chopin v Praze v roce 1829*
doplňily i dobové lázeňské pohárky.
- 3 Festivaloví hosté na výstavě – Magdalena
Pačesová, Karel Nejd, Jan Pačes a Osvald
Klapper, 1989
- 4

Obrázek č. 45 - Přehled výstav od roku 2002 – 2005, zdroj: V Chopinově společnosti

Městské divadlo, Mariánské Lázně
*Chopin v západočeských lázních – 170 let
od pobytu v Karlových Varech*

2006

Dům Chopin, Hudební síň,
Mariánské Lázně
Chopin a Wodzińska v Mariánských Lázních,
k 170. výročí pobytu

Městské divadlo, Mariánské Lázně
Fryderyk Chopin v dílech českých umělců

Krajské muzeum Zlatý klíč,
Karlovy Vary
Chopin v Karlových Varech, k 170. výročí
pobytu

Zámek George Sand, Francie
*Chopin v západočeských lázních v letech
1835 a 1836*, úsměvné kresby Osvalda
Klappera

Kartuziánský klášter v Gaminu,
Rakousko

Chopin v Cechách
Scanned with
CamScanner
Buenos Aires. Argentina

2008

Městské divadlo, Mariánské Lázně
*Klavírní soutěže z děl Fryderyka Chopina
od roku 1962*, plakáty a fotografie

Dům Chopin, Hudební síň,
Mariánské Lázně
Mistři koncertních sálů, grafiky, kresby,
koláže Oty Nalezinka, Lucemburk

Městské muzeum, Mariánské Lázně
Hudební motivy Karla Franty

2009

Dům Chopin, Hudební síň,
Mariánské Lázně
*50 let Společnosti Fryderyka Chopina
v Mariánských Lázních*, soubor kreseb
zakládajícího člena Společnosti Osvalda
Klappera

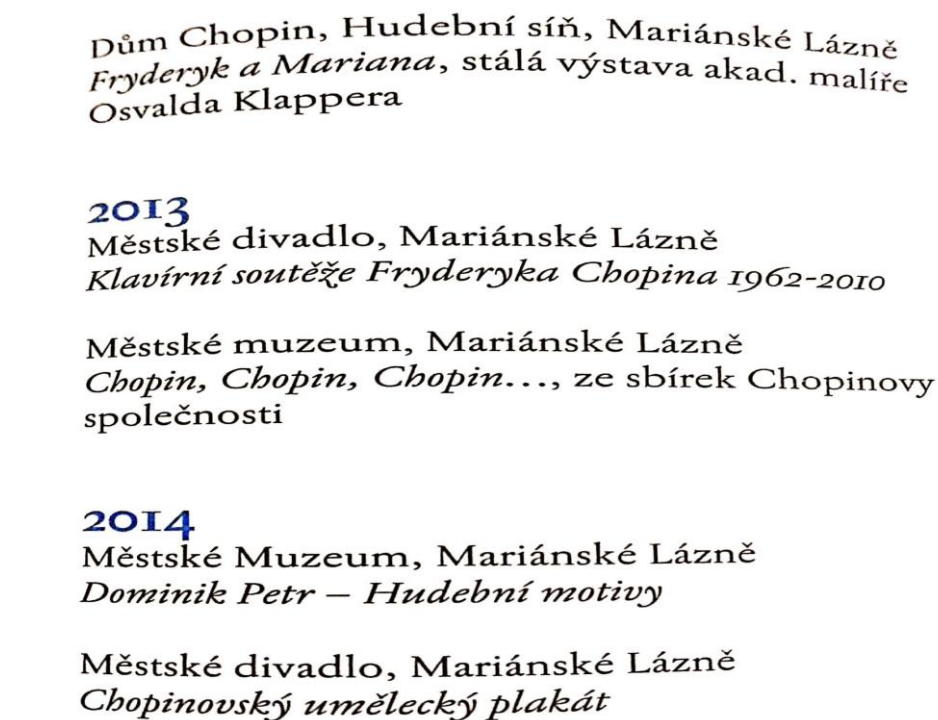
Městské divadlo, Mariánské Lázně
50 let festivalů Fryderyka Chopina

Hotel Bohemia, foyer,
Mariánské Lázně
Vidíme hudbu, výstava z tvorby žáků
ZUŠ Fryderyka Chopina v Mariánských

Obrázek č. 46 - Přehled výstav od roku 2006 – 2009, zdroj: V Chopinově společnosti

Obrázek č. 47 - Přehled výstav od roku 2007 – 2012, zdroj: V Chopinově společnosti

Obrázek č. 47 - Přehled výstav od roku 2013 – 2014, zdroj: V Chopinově společnosti

Bibliofilské tisky

Ediční činnosti se Společnost Fryderyka Chopina věnuje už od svého založení. Vydává krásné tisky s chopinovskou tematikou, a svádí tak dohromady milovníky Chopinovy hudby z řad literátů, výtvarníků či historiků.

V roce 1960 vydala Společnost projev dr. Františka Kahudy spolu s jeho vyznáním Chopinovi. Tisk graficky upravil a kresbou opatřil Karel Svolinský. Poema Kamila Bednáře *Fryderyk a Mariana – Chopin v Mariánských Lázních* vyšla jako bibliofilský tisk s původními litografiemi Ludmily Jiřincové roku 1962.

Dalším článkem v této řadě byl výbor z veršů Oldřicha Zemka *Chopinovské akordy*, ilustrovaný Osvaldem Klapperem a vydaný společně s Polským kulturním střediskem v Praze roku 1967. Následovala bibliofilie *Chopin v Mariánských Lázních 1836*, obsahující části dopisů Józefy Kościelské, rozené Wodzińské, Ferdynandu Hoesickovi, doplněné reprodukcemi Chopinova portrétu od Marie Wodzińské a dobovými rytinami.

Daniela Havlíčková je autorkou původních litografií doprovázejících *Vzpomínku na Chopina* polské spisovatelky Eleonory Ziemięcké. Vydání se uskutečnilo za podpory Lyry Pragensis v roce 1974.

Chopinův klavír Cypriana Norwida v překladu Jana Pilaře a s ilustracemi Karla Demela byl za vydatného příspěvní Společnosti Fryderyka Chopina vydán v roce 1976 Supraphonem v edici Lyry Pragensis.

Chopiniana Josefa Pávka s ilustrací Jiřího Švengsbira vyšla v roce 1976 v Supra-

phonu jako 20., v kůži vázaný svazek edice Lyry Pragensis.

Životopisné dílo Jaroslawa Iwaszkiewicze *Chopin*, věnované skladatelovým pařížským létům i jeho pobytům v západočeských lázních, dokořponoval svými rytinami Cyril Bouda. Vydala Společnost Fryderyka Chopina péčí Milana Friedla za nezištné spolupráce Lyry Pragensis v roce 1986.

Umělecké krédo Františka Raucha *Můj Chopin* doplnil skladatelovým portrétem Karel Svolinský. I tato bibliofilie byla vydána ve spolupráci s Lyrou Pragensis, laskavostí Milana Friedla, v roce 1977.

K 150. výročí Chopinovy první návštěvy v Čechách vyšla studie dr. Václava Holzknechta *Chopin v obrozenecké*.

Praze r. 1829, ilustrovaná rytinami Josefa Herčíka. Vydáno s nezištným příspěvním Lyry Pragensis péčí Milana Friedla v roce 1979.

V roce 1981 byla vydána velice výpravná bibliofilie – báseň Kamila Bednáře *Fryderyk a Mariana* s grafickou výzdobou Vladimíra Suchánka. Edičně připravil Jaroslav Simonides, graficky upravil Milan Kopřiva, pro Společnost Fryderyka Chopina a KaSS vydal Supraphon péčí Milana Friedla.

V roce 1983 vydal Osvald Klapper jako příležitostný tisk ve vlastní grafické úpravě a s původní litografii výběr z básní českých a polských autorů o Chopinovi v Mariánských Lázních nazvaný *Zde žil ozvěna jeho tónů...*

V edici Lyry Pragensis vydal Supraphon v roce 1983 bibliofilský tisk George Sandová, *Psaní o lásce*. Z francouzského originálu přeložil a poznámku napsal Jaroslav Simonides, originálními litografiemi vyzdobil Oldřich Kulhánek. U příležitosti 80. narozenin Karla Nejdla, v roce 1979, Osvald Klapper vydal, graficky upravil a serigrafii vyzdobil bibliofilii *Čtyři básně Jiřího Karena ze* sbírky *Hledání modrého tónu*, původně vydané nakladatelstvím Melantrich.

V roce 1985 vyšel jako bibliofilský tisk výběr z veršů Juliana Tuwima *Hold Chopinovi*. Sestavil, z polštiny přeložil a průvodní text napsal Jaroslav Simonides. Barevnou kombinovanou technikou vyzdobil Eva Bednářová.

CamScanner

Vydal Supraphon v edici Lyry Pragensis laskavou péčí Milana Friedla.

V roce 1993 vydala Společnost F. Chopina novelu Vladislava Mareše *Růže pro Fryderyka*. Bibliografický tisk s původními dřevoryty a v grafické úpravě Hermíny Melicharové doprovodným slovem v češtině, němčině a polštině opatřil Jaroslav Simonides.

Výňatek z Marešovy *Růže pro Fryderyka* v češtině, němčině a angličtině s ilustracemi a v grafické úpravě Osvalda Klappera byl vydán i jako příležitostný tisk k výstavě *Chopin a Mariánské Lázně 1836–1996*. Vydání podpořilo Kulturní a informační centrum domu Chopin.

Brilantní valčík Vladislava Mareše ilustroval, graficky upravil a roku 2000 ve spolupráci s nakladatelstvím Dar Ibn Rushd vydal Osvald Klapper.

Nedostatek peněz, ale i změna ve směřování kultury vůbec, nám dlouhou dobu nedovolily vydat nic jiného než nutné festivalové propagační brožury. V roce 2013 vyšla nákladem Společnosti Fryderyka Chopina a s finanční podporou Fondu kultury města Mariánské Lázně faktografická publikace *Interpreti a koncerty Chopinových festivalů za období 1959-2012*. Na 173 stranách je otištěn nejen soupis 546 festivalových koncertů včetně na nich provedených skladeb a jejich interpretů, ale i jmenné seznamy dirigentů a interpretů, kteří na festivalu vystoupili, a laureátů domácích i mezinárodních klavírních soutěží konaných v Mariánských Lázních.

CS Scanned with CamScanner

Obrázek č. 49 – Přehled knih, zdroj: V Chopinově společnosti